MAR 5 1954
MAR 2 2 1954

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
EDITOR IN CHIEF: INGRIDA VIKSNA
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Cable Address: LATAMERIKA
Editor in U.S.A. — A. ZVĒRIŅŠ
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTAMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKA

18./246 n-rs. SESTDIEN, 1954. G. 6. MARTĀ 4. GADS.

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telefons — EM 8-0792
Telegrammu adrese: LATAMERIKA
ASV redakcija — A. ZVĒRIŅŠ,
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $150: par 3 mēn. $4.50:
par 6 mēn. $8.50: par 1 gadu $16.00
SLUDINAJUMU MAKSA:
slud. daļā $1.40: tekstā $2.80 par 1 collas telpu 1 slejā

Izredzes pavairot stipendiju skaitu

Arī jaunieši gatavojas ALAs kongresam

27. februārī Ņujorkā, Komitejas Latvijas brīvībai telpās notika Amerikas latviešu jaunatnes apvienības valdes sēde, priekšsēža vietnieka Visvalža Klīves vadībā. Sēdē vēl piedalījās vicepriekšsēži Gunars Šmits, Jānis Ūdris, sekretāre Maija Kārkla, biedrzine Baiba Krūmiņa, kasieris Visvaldis Šmits un informācijas nozares vadītājs Jānis Klāvsons.

V. Klīve ziņo, ka ir piedalījies Viduseiropas studiju centra un Brīvās Eiropas komitejas rīkotajā konferencē, kur viņš ierosinājis ievērot arī stipendiju pieprasījumus visu fakultāšu studentiem. Līdz šim stipendijas piešķīra galvenokārt inženieru un medicīnas studentiem. Tāpat vājas izredzes saņemt stipendijas studentiem, kas beiguši kolledžas kursu un sagatavojas tālāko zinātnisko gradu iegūšanai. V. Klīve ierosināja stipendiju piešķiršanas komisijai nodot ALJA's valdei kandidātu sarakstu, lai ALJA's valde varētu sarakstu, lai ALA's valde varēsabiedrisko aktīvitāti. V. Klīve tālāk ziņo par piedalīšanos jaunatnes organizācijas pārstāvju konferencē, kur bez viņa piedalīsies ALJA's pārstāvis Gunars Šmits un interesents Visvaldis Šmits. Svarīgākie pārrunu temati bija kopīgas jaunatnes dienas sarīkošana šogad Ņujorkas pievārtē, un kopīga jaunatnes gada grāmatas izdošana, kurai projektu jau atsūtījis skautu vadītājs A. Lūks no Austrālijas.

Vicepriekšsēdis G. Šmits ziņo, ka Vilimantikas jaunatnes pulciņš šī gada maija beigās rīko jaunatnes dienas.

AUGUSTDORFAS ĢIMNAZISTU PATEICĪBA

Sekretāre M. Kārklą ziņo, ka pulkveža V. Januma viesošanās laikā Filadelfijā, ALJAi pasniegta Augustdorfas skolu adrese, kā pateicība par materiālo atbalstu, ko ALJAs sniegusi ģimnazijai. Valde pateicās M. Kārklai par $6 ziedojumu, kas izmantots apkārtraksta iespiešanai un izsūtīšanai. Vairāki valdes locekļi bija neapmierināti par apkārtraksta izdošanu. Kr. Valters to izdevis bez valdes ziņas, un tā apgabalu pārziņiem un sekretāriātu vadītājiem nebija iespējams sniegt ALJA's biedriem vajadzīgo informāciju, jo technisku apstākļu dēļ ir aizkavējusies Apvienības izdevuma iespiešana, kur bija paredzēts ievietot apgabalu pārziņu un sekretāriātu informāciju.

Kasieris V. Šmits ziņo par kases stāvokli. Kongresa pārskats saņemts tikai sēdes laikā un galīgo pārskatu sniegs nākošajā valdes sēdē.

Biedrzine B. Krūmiņa uzņēmusi sakarus ar Klīvlendas jauniešiem, sakarā ar nākošā kongresa rīkošanu. Šai punktā valde nosprieda, ka kongress šoreiz būtu rīkojams vidienā, tādēļ par Klīvlendu vēl galīgi neizšķīrās. Ienāca arī ierosinājums kongresu rīkot Indiānāpolē, bet galīga rezultāta pieņemšanu atstāja nākošajām sēdēm. V. Šmits ierosināja kongresu rīkot vienā no Ziemassvētku brīvlaika nedēļas nogalēm, lai tālāk dzīvojošo delegātu piedalīšanās nebūtu sasteigta, kā tas noticis līdz šim.

Biedrzinei B. Krūmiņai uzticēja sazināties ar ALAs ģenerālsekretāru Albātu, lai noskaidrotu ALJAs mandātu tiesības aprīlī paredzētajā ALA's kongresā Klīvlendā.

Saimnieciskās daļas vadītājs V. Šmits ierosina apvienot garīgo un saimniecisko sekretāriātus. Tā kā Kr. Valters, jun., garīgā sekretāriāta vadītājs, slimības dēļ sēdē nevarēja piedalīties, tad šo jautājumu atlika uz nākošo valdes sēdi. Studiju dēļ V. Šmits atteicās no tālākās saimnieciskās daļas vadīšanas, bet uz valdes lūguma to veiks līdz nākošajai valdes sēdei.

Valde nolemj nākošo sēdi sasaukt Ņujorkā 9. aprīlī, kur lems par piedalīšanos ALAs kongresā.

Uz vicepriekšsēža J. Pūliņa — Čikāga rakstveida ierosinājumu, turpmāk tālāk dzīvojošiem valdes locekļiem sēžu dienas kārtību paziņos ātrāk, lai viņi savus uzskatus valdei varētu paziņot iepriekš ar rakstu.

PORTORIKĀNI ASV KONGRESĀ ŠAUJ UZ DEPUTĀTIEM

VAI PORTORIKAS NACIONĀLISTUS BĪDA KOMŪNISTI?

No Vašingtonas ziņo, ka kādas ASV Kongresa sēdes laikā pagājušo pirmdien četri Portorikas nacionālisti, to starpā viena sieviete, no klausītāju balkona atklājuši uguni uz Sav. Valstu Kongresa locekļiem, ievainojot piecus. Pēc apcietināšanas uzbrucēji paskaidrojuši, ka neesot gribējuši nevienu nogalināt, vienīgi pievērst Sav. Valstu uzmanību Portorikai. Kamēr pēdējā nebūšot neatkarīga valsts, amerikāņiem būšot jārēķinās ar jauniem šāda veida terrora aktiem.

Vašingtonas Baltais nams un Kongress tagad atrodas stingrā apsardzībā, kamēr amerikāņu drošības policija cenšas noskaidrot, kas ir Portorikas nacionālistu aizmugurē. Uzbrucēju vadītāja, 34 gadus vecā Lolita Lebrona gan bija sākumā policijai izteikusies, ka viss, ko viņa par komūnismu zinot, esot tas, ka komūnisms esot slikts. Viņa sekojot pati saviem ideāliem. Kāds cits no Portorikas uzbrucējiem gan laikam būs bijis citās domās, jo 25 gadi vecā Rafaēļa Mirandas dzīvoklī policijai izdevies atrast lielākus krājumus komūnistu literātūras. Drošības policija nekavējoties uzsākusi izmeklēšanu, lai noskaidrotu, vai Portorikas nacionālisti nedarbojas saziņā ar komūnistiem.

1919. G. 6. MARTĀ PAR LATVIJU KRITA OSKARS KALPAKS

TĀ VIŅI AIZGĀJA, VĪRS AIZ VĪRA, DROŠI SAVU CEĻU. TĀ VIŅI AIZGĀJA NĀVĒ.
TĀ VIŅI AIZGĀJA VĪRS AIZ VĪRA, DROŠI UZVARAS JAUSMĀ — LAI MĒS DZĪVOTU.

Mana pilsēta deg, tur mirst mani mīļie.
Es esmu kā zvērs, kam nav alas.
Kur tu paliki, zvaigzne, kas spīdēji tāla
Pie vistumšākās debesu malas?

Man nav asaru acīs, tās lūkojas karstas,
Miegs bēdzis aiz deviņām ausmām.
Mana mute kliedz pavēles īsi un asi,
Mana dvēsele klusē aiz šausmām.

Vai jau pazaudēts viss? Ak, debesis, nē —
Kas tam netic, lai skatās un brīnās:
Man divas bij rokas, šķīst asiņu šalts —
Krīt viena, bet otra vēl cīnās.

Veronika Strēlerte.

Dalles slīcina komūnistus kafijā

ASV ĀRLIETU MINISTRS DALLESS VENECUĒLAS KONFERENCE

Sākoties Dienvidamerikas valstu un Sav. Valstu konferencei Venecuēlas galvaspilsētā, ārlietu ministrs Dalless gatavojas jaunai cīņai pret komūnismu.

Šis jaunās cīņas priekšdarbi tiek veikti jau pirms pašas konferences sākuma, kad Dalless privātās sarunās ar atsevišķu Dienvidamerikas valstu pārstāvjiem pārrunā pašreizējo politisko stāvokli Dienvidamerikā un, minēdams Portoriko un Gvatemalu kā piemērus, brīdina pārējās Dienvidamerikas valstis, ka komūnisms vairs nav tikai Āzijas un Eiropas galvas sāpes vien.

Konferences laikā var izrādīties, ka Dallesam cīņā pret komūnistiem būs jādod Dienvidamerikas kafijas ražotājām valstīm Savienoto Valstu solījums, ka amerikāņi nepārtrauks Dienvidamerikas kafijas importu jauno, augsto cenu dēļ. Ja Sav. Valstis joprojām dzers Dienvidamerikas kafiju un maksās, ko Dienvidamerika prasa, tad pēdējā uzklausīs Dallesa plānus par komūnisma apkarošanu.

PASAULES KAPSĒTĀ RUNĀ

No Romas ziņo, ka pēc pagājušā gada decembra amnestijas no Padomju Savienības atgriezušies 34 italiešu kara noziedznieki. Mājās pārnākušo vidū ir arī kāds mācītājs, kas liecina, ka viņš esot izbraukājis visas Padomju Savienības nometnes un esot pārliecināts, ka italiešu gūstekņu Pad. Savienībā vairs neesot. Ja tā ir patiesība, tad tā ir drausmīga patiesība, un tā nozīmē, ka Padomju Savienībā bez vēsts pazuduši 100.000 (!) karavīri.

Mājās pārbraukušo stāsti raksturo Padomju Savienību, jau mums tik pazīstamā gaismā: sals, bads, garas darba stundas un izmisīga bezcerība. Vairākās nometnēs izsalkums sasniedzis tādu pakāpi, ka cilvēki sākuši nodoties kanibālismam, ēdot savus mirušos biedrus. Kādā nometnē ievesti 40.000 italiešu. Pēc gada bijis vairs tikai 4.000.

Un tā ir tā pati Padomju Savienība, ar kuru Rietumi runā par mūžīgo pasaules mieru un sadarbību.

Ķīniešu lauksaimnieki Ziemeļkorejā

No Tokio ziņo, ka saņemot tiešu palīdzību no Padomju Savienības, Ķīnas komūnisti vislielākajā steigā cenšas pārvērst Ziemeļkoreju par tipisku komūnistu satelitvalsti. Šādas ziņas saņemtas ne vien no korejiešu pārbēdzējiem, bet arī no Pekinas radiofona, kas nekautrējas pastāstīt, ka ķīnieši Ziemeļkorejā uzsākuši dabas bagātību pētīšanu un to izmantošanu. Sakarā ar reto iedzīvotāju skaitu Ziemeļkorejā, ķīnieši tautas pieauguma jautājumu nokārtojuši pavisam vienkārši, un proti, Ziemeļkorejā tiek ievesti ķīniešu lauksaimnieki, kas tur apmetas uz pastāvīgu dzīvi. Līdz šim jau 6.000 ķīniešu ģimeņu saņēmušas zemi Ziemeļkorejā. Tātad arī tur komūnisti sabiedrotajiem ir aizsteigušies krietnu gabalu priekšā. Kamēr Rietumi vēl tikai gatavojas Korejas jautājumu pārrunāt Ženēvas konferencē, Austrumi šo jautājumu jau ir nokārtojuši.

NAGIBS APVAINO ANGLIJU

NEMIERU CELŠANĀ SUDANĀ

Pagājušo pirmdien Nagiba apmeklējuma laikā Sudanas galvaspilsētā izcēlās plaši nemieri. Cīņās ar policiju vismaz 34 personas nogalinātas un simtiem ievainotas.

No Kairo ziņo, ka Ēģiptes valsts prezidents pagājušās pirmdienas Sudanas nemieros vaino Angliju. Anglija esot ļāvusi iedzimtajiem labi iekarst, lai līdz ar to dotu pasaulei pierādījumu, ka Sudana bez Anglijas virskundzības dzīvot nespēj. Pašreiz Sudana nevar izšķirties starp neatkarību un ūniju ar Ēģipti.

Rietumvācijas un Francijas ūnija

Parīzē. — 1. martā kanclers Adenauers izteicies preses pārstāvjiem, ka mieru Eiropā varēs nodibināt tikai tad, ja Rietumvācija un Francija apvienotos ūnijā.

PĒC KANTĀTES PIRMATSKAŅOJUMA

Godalgotās kantātes Kurzemes kareivim autors Tālivaldis Ķeniņš pēc koncertā saņēma daudz ziedu un veltes. Pa labi no autora H. Lūse, pa kreisi teksta autore Ingrida Vīksna. Aizmugurē ērģelniece Edite Ozola - Timermane un P. Geistauts. Foto A. Saulīte.

PRASA, LAI RIETUMI PROTESTĒ

PRET BALTIJAS VALSTU OKUPĀCIJU

Nacionālo militāro vienību nozīme. Kongresa locekļi Igaunijas valsts svētku aktā Ņujorkā

Pieminot Igaunijas neatkarības proklamēšanas 36. gada dienu, igauņi Ņujorkā rīkoja piemiņas aktu 28. februārī. Galvenie runātāji aktā bija ASV Kongresa locekļi A. Okonskis un C. Kerstens (abi republikāņi no Viskonsinas).

Okonskis savā runā teica: „Tas ir bēdīgs fakts demokratijām, ka Apvienotās Nācijās un arī citās kādās apspriedēs ar Kremļa delegātiem demokratijas baidās protestēt pret Igaunijas, Latvijas un Lietuvas nelaimīgo tautu apspiešanu." Rietumi esot tā iebaidīti, ka tie neuzdrošinoties pat čukstot izteikt savu protestu. Tas, ka trīs Baltijas tautas pamestas savam liktenim, varot nelabvēlīgi ietekmēt tās tautas, kas pagaidām vēl nav izšķīrušās, kurā pusē nostāties — demokratijas vai Maskavas pusē. Berlīnes konference esot bijusi Rietumu neveiksme. Šinī konferencē un tāpat nākošajā Ženēvas konferencē nekas neesot un netikšots runāts par zemēm, kas atrodas zem komūnistu jūga, bet gan spriests par zemēm, kuras komūnisti grib iegūt savā varā.

Kerstens savā runā teica, ka Baltijas valstu iedzīvotājiem ir bijusi izdevība salīdzināt komūnistu un nacionālsociālistu apspiešanu. Pēc liecinieku izteicieniem Baltijas komitejā, varot spriest, ka komūnistu apspiešana ir nesalīdzināmi smagāka par Hitlera apspiešanu. Kamēr vācieši prasīja tikai ārēju paklaušanos viņu varai, tikmēr komūnisti prasa pilnīgu atsacīšanos no savas personiskās pārliecības un dzīves veida. Tālāk Kerstens pieskārās nacionālo militāro vienību radīšanai. „Šīs divīzijas, kas būtu ietērptas igauņu, latviešu, poļu un citu tautību uniformās, būtu lielākais psicholoģiskais trieciens Kremlim aukstajā karā. Ja izceltos karš, tad šīs divīzijas būs magnēts, kas pievilks pārbēdzējus no komūnistu armijas. Tas novestu pie pilsoņu kara un līdz ar to mazinātu asinsizliešanu. Kremlis to zina, un tāpēc baidās uzsākt karu." teica Kerstens.

Par Savstarpēju drošības akta papildinājumu, ko ASV Kongress pieņēma 1951. g. novembrī un kura autors bija Kerstens, runātājs paskaidroja, ka šī akta iedzīvināšana nav sekmējusies tik ātri, kā tas būtu vēlams. Bet šis akts ir sastapis Kremlī tādu pretesību kā neviens cits solis aukstajā karā. Komūnistu valdības atzīšanu no ASV puses 1953. g. Kerstens atzīmēja par lielu kļūdu un piezīmēja, ka „ASV valdība nekad neatkārtos šo kļūdu, atzīstot sarkano Ķīnu."

Abu Kongresa locekļu runas sapulcējušies, kuru skaitu rēķina uz 2.000, uzņēma vētrainiem aplausiem. No latviešiem igauņus sveica KLB priekšsēdētājs Dr. V. Māsēns.

Aktā igauņi pieminēja arī savu pēdējo prezidentu K. Paetsu, no kura dzimšanas dienas 23. februārī pagāja 80 gadu, un savu virspavēlnieku ģen. Laidoneru, no kura dzimšanas dienas 16. februārī pagāja 70 gadu. Abus viņus krievi deportēja 1940. g.

KO ZVIEDRI SAKA PAR NĀKOTNES KAŖU?

Pēc Zviedrijas aizsardzības ierēdņu ziņojumiem spriežot, nākošo sešu gadu laikā pasaules bruņošanās būs aizgājusi tik tālu, ka vienkāršajam mirstīgam būs pat neērti elpot. Pēc zviedru ziņām nākamo sešu gadu laikā amerikāņu atombumbu rūpniecība būs pieņēmusies piec- līdz desmitkārtīgi, kamēr Padomju Savienības atomrūpniecība būs pieņēmusies desmitkārtīgi. Ja var ticēt zviedru statistikai, tad pēc sešiem gadiem Sav. Valstīm būs 15.000 atombumbu un Padomju Savienībai 5.000. Bet Padomju Savienība turpinās tuvoties Sav. Valstu sniegumiem.

Ir grūti sacīt, vai zviedru atzinumus var atzīt par nopietniem. Bet viens gan ir skaidrs, lai arī Zviedrija pēdējos lielos karos ir bijusi tikai skatītāja, pašreiz tai ir moderni apbruņota un labi apmācīta armija, pietiekoša kara flote un moderna aviācija.

Turpinot savus minējumus par nākošo pasaules karu, zviedri ziņo, ka ūdeņražbumba, kas esot daudz smagāka par parasto atombumbu, tikšot lietota ierobežotos daudzumos. Liela nozīme sauszemes, gaisa un jūras karā būšot dažādiem robotiem, kaut gan starpkontinentāliem lidojumiem spējīgu robotu līdz 1960. gadam vēl nebūšot. Līdz 1960. gadam vistālāk attīstīšoties roboti, kurus izlietošot ienaidnieka smago bumbvedēju uzmeklēšanai un iznīcināšanai. Jau tagad šai ziņā pētījumi esot aizgājuši neticami tālu. Napalma bumbas un dažādus liesmu metējus attīstīšot līdz lielākai pilnībai. Tāpat lielu vērību veltījot baktēriju un gāzu kara iespējamībai. Jau tagad sabiedrotajiem esot 30 dažādu virusu pasugu, kas varot „nekāvējoties aizstāt armiju". Daudz tiekot runāts arī par slaveno nervu gāzi. Gāzes un virusi ienaidnieka territorijā tikšot nogādāti ar radio vadītu lidmašīnu vai vācu V-2 līdzīgu raķešu palīdzību. Karu pēc 1960. gada zviedri sauc par teletechnisku karu. Zviedrijas atbilde šādām nākotnes briesmām ir „neitrālā gatavība".

TUVIE UN TĀLIE AUSTRUMI

Pagaidām pasaule gan vēl tikai gatavojas Trešā pasaules kara varbūtībai. „Nekas nenorāda uz šāda kara izcelšanās iespējamību," pārliecināti saka angļu politiķi, sākdami savus tradicionālos lietussargus apšūt ar tērauda plāksnēm.

„Tuvākā nākotnē un pat vēl 1960. gadā," paregō Vašingtona, „turpināsies aukstais karš." Pēc amerikāņu domām, pašreiz visas vecās slimības sākoties no jauna.

Visspilgtākā lēkme esot Vidējiem Ausarumiem. Nasers ar Nagibu padzina Faruku. Tad Nasers padzina Nagibu, bet pēdējā popularitātes dēļ bija spiests tam atkal atdot vismaz Ēģiptes valsts prezidenta pienākumus, jo trīs dienas Ēģipte atradās pilnīgas revolūcijas varā. Protams, prezidenta amats ņav nekāds lielais, bet Nagibam atļaus apceļot dzimto zemi ,skūpstīt bērnus un slavināt Naseru, kamēr pēdējais Nagiba smaidu ēnā darīs visu iaspējamo, lai iztriektu anglus no Suecas kanāla joslas.

Revolūciju piedzīvot nācās arī Sīrijai. Nekas nopietns tas gan nebija, bet tomēr gluži pietiekami, lai saceltu kājās visu Izraēlu, kas vienā acumirklī paspēja piekliegt pasauli, ka arabu tautas gatavojoties kopējai agresijai pret Izraēlu. Gaidītā agresija tomēr nenāca, un karš beidzās ar to, ka Izraēla apvainoja Sīriju kādas lauku apmiglošanā nodarbinātas Izraēlas lidmašīnas apšaudīšanā.

Āzijas flankā savstarpējās palīdzības līgumu nule kā parakstījušas Turcija un Pakistana. Šajā kopā brīvās vietas vēl atstātas Persijai un Irakai. Pēc neoficiālām ziņām spriežot, kā viena, tā arī otra gatava iesaistīties kopējā plānā savas brīvības aizsardzībai. Bez tam Sav. Valstis tagad paklausījušas Pakistanas lūgumu. Pakistana vistuvākā nākotnē saņems amerikāņu ieročus un kara materiālus. Ja vien nekur neradīsies nekādi neparedzēti šķēršļi,tad amerikāņu veidotā brīvās pasaules aizsardzības līnija stiepsies no Dienvidslavijas Alpiem līdz pat Pakistanas Himalajiem.

THEATRE
344 COLLEGE ST.
VĀCU KRĀSU FILMA
SONJA ZIMANN un HANS STĪVE
AM BRUNNEN VOR DEM TORE...
SĀKOT AR 4. MARTU
PLKST. 6:30, 8:30,
SESTDIENĀS NO
PLKST. 2.

LATVIJA

> **Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,**
> **Draugi grib mūs asimilēt,**
> **Bet mēs gribam palikt latvieši.**
>
> **Archibīskaps T. GRĪNBERGS**

TAUTAS ARMIJA

P. DREIMANIS

Armijas uzdevumi pagātnē ir bijuši dažādi. Arī tagad visās valstīs tie nav vienādi. Vēl ir zemes, kurās armijai pirmā kārtā jāapsargā un jāaizstāv valsts vadība. Tā tas bija monarchistiskā un ir tagad boļševistiskā Krievijā. Ja nu valsts vadībai nav labas attieksmes ar tautu, tad karavīri reizēm var atļauties rupjības pret atsevišķiem sabiedrības locekļiem, izlietot savām personiskām vajadzībām viņu mantu un necensties viņus izsargāt no kaŗa briesmām. Labākā gadījumā iedzīvotāji tiek izdzīti no kaujas joslas. Tāpēc iedzīvotāju attieksmes pret karavīriem arī ir vēsas. Viņi pat ar bažām vēro armijas vienību nometināšanu sev tuvumā. Tādas ir valdības, bet ne tautas armijas.

Pavisam citu garu iedvesa saviem karavīriem Latvijas armijas pirmais virspavēlnieks pulkvedis Oskars Kalpaks. Viņš ļoti labi pazina savu tautu, īpaši zemniekus, jo jaunībā bija strādājis tēva mājās. Oskaram Kalpakam nebija sveši arī latvju tautas centieni un kultūrālie sasniegumi. Tāpēc, saņēmis Pirmā pasaules kaŗa laikā Krievijas kaŗa ministrijas pavēli, ka latviešu tautības virsniekiem atļauts pāriet jaunformējamos latviešu strēlnieku bataljonos, viņš tūliņ iesniedza attiecīgo ziņojumu, bet pusgada laikā nesaņēma uz to nekādu atbildi. Demobilizējis savu pulku, viņš paslepus pa dažādiem aplinkus ceļiem atgriezās dzimtenē un gribēja turpināt jaunībā iesākto darbu.

Boļševisma mēris jau izplatījās Latgalē. O. Kalpaks organizēja pretboļševistiskas sapulces, bet viņa patriotiskā un brīdinošā balss neatrada nekādu atbalsi. Tad viņš devās uz Rīgu un stājās Apsardzības ministrijas rīcībā. Tā viņam uzdeva izdarīt izlūkošanu Ieriķu apkārtnē. Labs lauku dzīves pazinējs, viņš dažās dienās apbraukāja 200 verstu lielu apgabalu, noskaidroja vietējos apstākļus un orientējās par ienaidnieku. Priekšniecībai viņš ziņoja, ka nav ko domāt par nopietnu pretošanos boļševikiem.

Iecelts par latviešu kaŗaspēka vienību komandieri un nonācis ar tām Kurzemē, O. Kalpaks arī tur ātri orientējās.

Kurzemes tautieši vēl nepazina boļševikus. Tur bija novadi, kuŗu iedzīvotāji tikai pēc nostāstiem bija dzirdējuši par Latvijas republikas proklamēšanu. Netrūka arī tādu iemītnieku, kas boļševikus uzskatīja par brīvības nesējiem latviešiem. Vispāri boļševiki Kurzemē bija panākuši to, ka Latvijas valsts idejai tur vēl bija maz piekritēju.

Tāpēc vajadzēja ne vārdos, bet darbos, ikvienu pārliecināt, par ko cīnās latviešu karavīri. O. Kalpaks toreiz darīja visu iespējamo, lai šinī sajukumā laikā iedzīvotāji visur, kur vien viņa vienības ieradās, sajustu, ka tās aizstāv kārtību, tiesības un jauno valsti, kurā ir noteikšana latvju tautai un tās Pagaidu valdībai. Tā O. Kalpaks saprata savu uzdevumu un palika tam uzticīgs līdz mūža beigām. Atkāpjoties no Jelgavas, viņš pat atteicās ņemt no saimniekiem zirgus šķūtīm, jo tas varētu ļaudis sarūgtināt. Saviem karavīriem viņš norādīja izturēties disciplinēti un saudzīgi pret vietējiem iedzīvotājiem, ko karavīri arī vienmēr ievēroja. Tas liecina, ka O. Kalpaks bija ne tikai labs kaŗavadonis, bet arī uzmanīgs vispārējā stāvokļa novērtētājs un savu tautiešu izpratējs.

Liepājas apkārtnē viņš iedvesa ticību Latvijas valstij ne tikai saviem karavīriem, bet arī citiem tautiešiem, sevišķi tanīs vietās, kur karavīriem bija saskare ar iedzīvotājiem; tur viņi sāka izprast cīņu mērķi un nozīmi, kā arī uzticēties Latvijas pagaidu valdībai. Kad apsardzības ministrs J. Zālītis izsludināja mobilizācijas Liepājas apgabalā, vāçu okupācijas iestādes tās aizliedza. Tomēr tautieši, pateicoties O. Kalpaka taktikai, aicinājumam sekoja, jo īsā laikā izdevās desmitkārtīgi pavairot latviešu karavīru skaitu. Un viņu noskaņojums bija dziļi patriotisks, kas izpaudās kaujās un attieksmēs pret vietējiem iedzīvotājiem — karavīri ziedojās tautas brīvībai un aizstāvēja civiliedzīvotāju dzīvību un mantu.

Tā bija īstā tautas armija, ko bija izveidojis O. Kalpaks. Viņa pūles bija vainagojušās labiem panākumiem, un viņš pats, kaut tanī laikā maz pazīstams visā tautā, Liepājas apkārtnē un frontē jau bija tautas varonis. Tas sevišķi bija vērojams viņa bērēs. Ed. Virza par tām, starp citu, raksta — „Logi, namu durvis, trepju pakāpieni un trotuāri — viss pilns ļaužu, un cauri pilsētai, izstiepdamies bezgalīgi un pārvērzdamies par tautas gājienu, iet sēru procesija, apvienodama sevī visas Liepājas ļaužu šķiras un nācijas... Kad gājiens pienāk pie kapsētas, viņu sagaida ļaužu pulks, kur kustas galva pie galvas." Sēras šo ļaužu sejās liecināja, ka O. Kalpaks ir ieguvis strādnieku un zemnieku sirdis tai idejai, par kuru viņš cīnījās un mira.

Tikai izdzinusi no savas zemes boļševiku karapulkus, visa latvju tauta īsti iepazinās ar O. Kalpaka personību un nopelniem. Tad sākās viņa slava un spožums, ko dzejnieks Ed. Virza jau ir paredzējis viņa bēŗu tēlojumā — „Liekas, it kā visa tauta sekotu melnajiem līķa ratiem, kas aizved jaunās dienas radītāju. Tie aiziet, atstādami aiz sevis gaismu, kas aug un līst neatturami. Lēnām viņa apņem torņus, meža galus, iespīd māju logos un staigā pa atkusušiem lauku ceļiem." Visus un visu apgaro O. Kalpaka personība, bet sevišķi Latvijas armiju, kuŗu viņa gars ir vadījis cīņās un nav atstājis arī tagad, jo bijušie karavīri kopā ar citiem latviešiem, tēvzemes mīlestības apgarotiem, ir moši par savas tautas un valsts brīvību. Tauta un viņas karavīri ir gājuši un iet roku rokās. Tas sevišķi bija vērojams Bermonta uzbrukuma laikā, kad pieaugušie vīrieši cīnījās frontē, sirmgalvji ieņēma sargu posteņus, zēni bija ziņneši un sievietes apkopa ievainotos, šuva veļu un gatavoja ēdienus.

Tātad pulkvedis Oskars Kalpaks ir licis pamatus īstai tautas armijai, kurai ar iedzīvotājiem vienmēr ir bijusi vislabākā saskaņa un sadarbība.

DAUGAVAS VANAGI

DV NIAGĀRAS NODAĻAS

biedru pilnsapulce notiks 14. martā, plkst. 15, Marian Hall'ē Barker St.

Dienas kārtībā:

1. Sapulces vadības vēlēšanas, 2. valdes ziņojumi, 3. revīzijas komisijas ziņojumi, 4. budžeta projekts, 5. valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas, 6. delegātu vēlēšanas un 7. dažādi jautājumi.

Pie nepietiekoši ieradušos biedru skaita turpat plkst. 15,30 notiks pilnsapulce, kura būs tiesīga pie katra ieradušos biedru skaita.

Valde.

DV TORONTO NODAĻAI

ZIEDOJUŠI:

Ilga Murevska trūkumcietējiem $3.00, A. Roze $1.00, A. Puisēns $0.50, J. Šneiders $2.50, J. Lūsis $0.25, Dr. R. Šultmanis $3.00, stundas algu A. Čivzelis $12.00.

Trūkumcietējiem ziedojuši Sukse Alfons un Ludmila $2.00, Sukse Alīne $1.00, Sproģis Arturs un Berta $2.00.

Kopā ar iepriekšējiem $64.75.

Latvisks paldies atsaucīgajiem ziedotājiem.

Ziedojumus var iemaksāt katrā laikā 123 Huron St., arī pa pastu, adresējot P. Ratniekam.

BALTIEŠU SADARBĪBA KANADĀ PIEAUG

BTF delegātu pilnsapulce 26. martā Toronto

Pirmdien, 1. martā notika Baltijas tautu federācijas prezidija sēde, kuŗu vadīja Federācijas prezidents A. Lūsis. Sēdē piedalījās arī Baltijas Sieviešu Padomes pārstāves ar padomes priekšsēdi I. Švanku.

Baltijas tautu federācijas delegātu gadskārtējā pilnsapulce notiks 26. martā, pl. 8 vakarā Trīsvienības baznīcas zālē. Darba kārtībā būs prezidija ziņojums, Baltijas Sieviešu Padomes ziņojums, prezidija vēlēšanas 1954. gadam un dažādi jautājumi.

Dr. M. Anysas ziņoja par atbalsi baltiešu presē sakarā ar viņa referātu par eventuālo Baltijas valstu federāciju. Konstatē, ka sakarā ar plašo informāciju presē par federācijas ideju ir radusies liela interese. Tuvākā laikā sanāks baltiešu juristu pārstāvji, pa 5 no katras tautības, lai sīkāki apspriestu federācijas projektu.

Pie igauņu trimdas valdības pastāvošā ārlietu komisija izstrādājusi tekstu protestam pret Padomju Sāvienības terroru Baltijas valstīs, to paredzēts iesniegt Apvienotajām Nācijām. Protestu parakstīs un Apvienotām Nācijām iesniegs Baltijas tautu federācija.

Federācijas priekšsēdis A. Lūsis savā laikā bija ierosinājis panākt vecuma pensijas noteikumu grozīšanu par labu Otrā pasaules kaŗa bēgļiem. Pašreizējie noteikumi piešķir pensiju tikai tiem jaunkanadiešiem, kas nodzīvojuši Kanadā 20 gadu. Atzīstot šo noteikumu par netaisnu, prezidijs nolēma meklēt ceļus, lai panāktu noteikumu korriģēšanu. Šinī sakarā lūgs padomu immigrācijas ministram Harrisam, kas baltiešiem ir labvēlīgi noskaņots.

Par svarīgu jāatzīst lēmums dibināt Kanadā Baltiešu mākslas aģentūru. Šī ideja radusies sakarā ar to, ka daudzi vērtīgi koncerti, it īpaši instrumentālistu, nav pietiekami labi apmeklēti, un daudzu vērtīgu koncertu rīkošana jāatliek. Ja šādus koncertus organizētu visiem baltiešiem, tad bažas par to neizdošanos atkristu. Šo jautājumu galīgā veidā neizlēma, jo vispirms ir jāatrod piemērota persona, kas spētu šo darbu vadīt. Mākslas aģentūra koncertus izplānotu ilgākam laika periodam un tos rīkotu piemērotās telpās.

Sēdes beigās A. Lūsis ziņoja, ka kādu laiku laikrakstā Telegram Weekend kāds Gerrard Claus publicējis rakstus, kur slavināta Padomju Savienība. Ja sākumā rakstītājs bijis ļoti piesardzīgs, tad pēdējos rakstos viņš palicis pārdrošs un devis iespēju A. Lūsim garākā rakstā laikrakstam norādīt uz rakstītāja konmūnistiskām tendencēm. Daļa no A. Lūša raksta parādījusies arī lasītāju vēstulēs. Pēc tam minētā autora raksti laikrakstā nav parādījušies.

Izsakām pateicību visiem, kas piedalījās un atcerējās

EMMU GEBAUERS

viņas pēdējā gaitā

Gebaueru ģimene

KANADĀ

TORONTO

● Svētdien, 7. martā, Latviešu YMCA rīko J. Benjamiņa referātu „Pasaule bez gaismas". Referātā J. Benjamiņš ar diapozitīviem uz ekrāna iepazīstinās klausītājus ar fantastiskām apakšzemes alām un upēm. J. Benjamiņš ir pats piedalījies daudzās šādās ekspedīcijās Eiropā, Austrālijā, Savienotās Valstīs un Kanadā.

Latviešu YMCA referātu apmeklēt aicinājusi arī Latviešu sestdienas skolas pēdējās trīs klases. Pārējiem apmeklētājiem ieeja pret ziedojumiem. Referāts notiks 40 College St., YMCA's auditorijā. Sākums precīzi plkst. 5.00 p.p.

● Tautību padome (Interethnic Counsel) nolēma rīkot plašu tautību koncertu 24. martā Meseja zālē Toronto. Sarīkojumu ierosinājusi Jaunkanadiešu palīdzības organizācija Ontario, lai ar šo sarīkojumu gūtu līdzekļius palīdzībai jauniebraucējiem Kanadā visās dzīves nozarēs.

Koncertu organizē Karaliskās konservātorijas mācības spēki: Mr. Boyd Neel, Mr. N. Goldschmidt un Mr. E. Mazzolēni.

Koncertā piedalīsies ievērojamākie jaunkanadiešu mākslinieki.

Jaunkanadiešu palīdzības organizācija lūdz arī latviešus atbalstīt šo pasākumu, iegādājoties biletes šim vakaram.

Biletes par $1.50, $2.00 un $2.50 dabūjamas LNAK birojā sv. Andreja baznīcā (Jarvis un Carlton ielu stūrī) pirmdienās, trešdienās un piektdienās no plkst. 7 — 9 vakarā.

● Latviešu Sporta apvienība Kanadā sasauc gadskārtējo kongresu 28. martā. Kongresa dienas kārtībā būs valdes un revīzijas komisijas ziņojumi, Sidrabenes nometnes jautājums un jaunās apvienības valdes, disciplinārās kollēģijas un revīzijas komisijas vēlēšanas.

● Latviešu agronomu biedrība rīko sestdien, 6. martā, plkst. 19.00, Sv. Trīsvienības baznīcas (Bloor un Sherbourne stūrī) sanāksmju telpās referāta vakaru.

Referēs agr. V. Uiska par mājas apkārtnes izdaiļošanu, raksturojot dekorātīvos augus, to stādīšanas un augšanas īpatnības, augu iegādi, izvēli, zemes sagatavošanu u. t. t.

Demonstrēs filmas par Kanadas lauksaimniecību un par Kanadas arktisko apgabalu pētīšanu. Ieeja 50 centi.

● Svētdien, 7. martā, Sv. Andreja baznīcas zālē notiek 3. skautu - gaidu gada svētki. Programmā paredzēti priekšnesumi, tautas dejas un rotaļas, būs arī atspirdzinājumi. Skautu un gaidu darbu skate atvērta turpat no plkst. 14—21.

● Svētdien, 28. februārī, YMCA's telpās notika Toronto Latviešu studentu kopas sapulce. Piedalījās 26 studenti. Sapulci vadīja kopas priekšsēdis Uldis Matīss, bet protokolēja Benita Brode. Svarīgākais darba kārtības punkts bija karnevāla atlikuma sadale. Kasieris Egils Tannis ziņoja, ka karnevālā ieņemts ap 2.500 dol., izdoti 1.020 dol., bet atlikums ir 1.480 dol. Atlikuma sadalei valde bija izstrādājusi priekšlikumu, kurš paredzēja 150 dol. studējošo atbalstam Vācijā, 50 dol. kasē, pārējo summu atstājot vietējo studentu atbalstīšanai. Pārrunās izskanēja zināma neapmierinātība, ka pagājušā gadā par Vācijā studējošo pabalstiem nosūtīto ziedojumu Ņujorkā piesūtīta gan pateicība, bet nav saņemta nekāda informācija, kā nauda izlietota. Studentu kopa labprāt būtu vēlējusies zināt, kādi latviešu studenti Vācijā atbalstīti. Vairums nosvērās par to, ka šoreiz atlikums izlietojams tikai vietējo — Toronto studentu vajadzību apmierināšanai. Pieskaroties aizdevumu sadalei, daļa izteica vēlējumu, lai, aizdevumu piešķirot, ievērotu materiālos apstākļus un studenta sekmes. Sanāksme tomēr nolēma aizdevumu piešķiršanu atstāt pilnīgi studiju komisijas ziņā. Aizdevums jāatmaksā pēc studiju beigšanas. Studiju komisijā paredzēti valdes pārstāvji un viens bijušais Latvijas universitātes mācības spēks. Studentu kopa studiju komisijā nodomājusi aicināt profesoru V. Burkēvicu. Lūgumi aizdevuma dēļ jāiesniedz 10 dienu laikā kopas valdes priekšsēdim U. Matīsam. Kā priekšsēdis informē, tad pagājušā gadā aizdevumu lūguši un saņēmuši 18 studējošie; aizdevumu summas augstākā robeža ir 150 dolari. Pavasarī, kad izsīkusi vasarā sapelnītā nauda, šāds pabalsts daļai studentu ir ļoti nepieciešams. Toronto ir ap 55 studējošo, visvairāk inženierzinātņu fakultātē, un gandrīz visi no viņiem vasarā strādā.

Sanāksme nolēma 7. maijā Kolumbus zālē rīkot Ziedu svētkus. Telpu izdaiļošanu uzņēmies Kārlis Langenfelds.

● Toronto jaunatnes pulciņš Lāpa ir sācis rosīgi darboties. Pie pulciņa nodibināts arī paukošanas puduris Daina Ikara vadībā, un tanī ir 8 paukotāji, no kuriem 4 ir daiļā dzimuma pārstāves. Paukotāji kā pirmo ieroci ir izvēlējušies floreti un pagaidām trenējas trešdienās TLB telpās, no plkst. 7,30.

Pulciņa priekšsēdis T. Kronbergs izsakās, ka organizēšanās sākuma grūtības jau pārvarētas, un jaunatnes atsaucība ir ļoti dzīva. Iestāšanās anketas iesnieguši 70 jauniešu, un priekšsēdis domā, ka pēc gada biedru skaits būs vairāk nekā dubultojies. 21. martā TLB telpās Lāpa rīkos referātu vakaru jaunatnei. Pulciņa biedri gādās par programmu. Sarīkojums paredzēts groziņu vakara veidā.

● Sestdien, 6. martā, plkst. 11.00 no St. James krematorija, 635 Parliament St., mācītājs A. Lūsis uz pēdējo dusu izvadīs Ņūfaundlendā mirušo tautsaimniecības maģistru Arnoldu Graudiņu. Arnolds Graudiņš bija Vienību Savienības Zelmenis loceklis.

● Sv. Andreja draudze svētdien, 28. martā, atzīmēs savu 5. darbības gadu. Svētku dievkalpojumā piedalīsies arī Latvijas archibīskapa pārstāvis ASV prāvests J. Ķullītis.

● Sidrabenes pārvalde iegādājusi materiālus dejas grīdas būvei. Dejas grīdas lielums paredzēts 40 reiz 40 pēdas.

LONDONA, ONT.

● 27. februāra vakarā notika gadskārtējais Londonas latviešu karnevāls Viss pa jokam, ko rīkoja kopīgi DV Londonas nodaļa, LL Kopa un nesen nodibinātais Latviešu jaunatnes pulciņš. Par zāles dekorējumu bija rūpējušies īpaši Jaunatnes pulciņa dalībnieki (ces) un DV; sienas bija apklātas gleznojumiem, no kuriem 12 bija zīmējis J. Zviedrāns un 3 B. Gajevskis. Par maizītēm gādāja LL kopas dāmu komitejas pr-ce I. Epnere, M. Grīna un A. Ādmine.

No vakara dalībniekiem gan tikai kāda ceturtā daļa bija maskās, bet to vidū dažas bija tiešām izdevušās gan maskojumā, gan uzvedībā. Pirmās godalgas arī saņēma tās, kuras vislabāk tēloja savu lomu: A. Upīte — gleznotāju, R. Hāns — Fīreru, Z. Caune — vijolnieku. Bez tam vēl bija citas labas maskas: klauns, arabs, žīds, spāniete, skolnieces, rokoko dāma u. c. Deju starpbrīdī notika loterija ar 3 laimestiem.

Vakars bija spraigs, jautrības pilns, un pusnakts stunda pienāca tik ātri, ka puse dalībnieku, galvenām kārtām jaunieši, pārcēlās uz kāda tautieša jauncceltās mājas pagrabu, kur deja turpinājās līdz rītam.

Par karnevāla labo izdošanos galvenokārt jāpateicas rīcības komitejas aktīvai un saskaņotai rīcībai, kā arī jaunatnes līdzdalībai. No komitejas darbiniekiem jāmin: A. Beitāns, G. Brikmanis, V. Caune, V. Lukševics, A. Raibekars, R. Zacharēvičs, J. Zviedrāns, A. Ūdris.

● 27. februārī Londonā notika kā Igaunijas, tā arī Lietuvas dibināšanas dienas atcere.

Igaunijas valsts svētku vakars sākās luterāņu Trīsvienības baznīcā ar dievkalpojumu. Pēc tā svētku dalībnieki pulcējās baznīcas sanāksmju zālē pie kafijas galdiem. Tur notika arī svētku akts un igauņu skautu priekšnesumi. Igauņus sveica latviešu un lietuvju pārstāvji. Latviešu vārdā runāja LNAK padomes priekšsēdis prof. A. Dreimanis, uzsverot pasaules sabiedriskās domas attīstību pēdējos piecos gados Baltijas tautām labvēlīgā virzienā.

Lietuvas valsts svētku akts un koncerts notika Pilsētas bibliotēkas auditorijā. Arī tas demonstrēja Baltijas triju tautu vienību, jo jau vakara sākumā vārdu deva latviešu un igauņu pārstāvjiem. Latviešu vārdā lietuviešus apsveica H. Laviņš, uzsverot mūsu liktenu kopību.

Ps.

HAMILTONĀ

● DV Hamiltonas nodaļa rīko sestdien, 6. martā, plkst. 19.00 Kalpaka piemiņas vakaru, 17 Main St., W., pie James St. Referāts, mūzikāli priekšnesumi un deklamācijas. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem.

J. G.

ST. KATARĪNĀ

● 21. februārī nokristīta Dumpe, Laimdota Randa Kārļa un Lidijas dzim. Dālbergas meitiņa.

MONTREĀLĀ

● Pag. sestdien igauņi Montreālā atzīmēja savas neatkarīgās valsts 36 gadu dibināšanas svētkus. Uzrunu teica Komitejas Igaunijas brīvībai loceklis prof. A. Perandi no Ņujorkas. Svinību dalībniekus no latviešu saimes sveica konsuls V. Tomsons. Apsveica arī Emigrācijas departamenta, lietuviešu un ukraiņu pārstāvji. Svētku koncerta programmā bija koŗa un solo dziesmas, deklamācijas un slavenā kontrabasa Ludviga Juchta priekšnesumi. Iepriecināja skautu un gaidu disciplinētā goda sardze pie karoga, kā arī skautu un gaidu grupu deklamācijas.

● Pag. svētdien notikušajā Palīdzības biedrības pilnsapulcē ievēlēta jauna valde: pr-ks Kr. Ozoliņš; valdes locekļi: A. Bremze, V. Kraulis, Dz. Ikvilde, K. Sproģis, V. Dornis un A. Greblis. Rev. komisijā: O. Asmenis, A. Range un M. Ikvilds. Par biedrības pārstāvi Baltiešu Federācijā ievēlēja K. Lazdiņu.

● Jaunievēlētā Latviešu nama fonda valde savā pirmajā sēdē pārrunāja fonda turpmākās darbības jautājumus, kas galvenokārt saistīti ar pēdējās pilnsapulces lēmumiem. Nolēma tuvākā laikā noorganizēt N. F. talcinieku sanāksmi. Fonda darbības sekmīgākai izveidošanai lūgs aktīvi piedalīties arī dāmas.

Lai darbību propagandētu presē, valde lūdz O. Kļavenieku un A. Pušpūru regulāri sniegt informāciju laikrakstiem, bet inž. R. Karlsonu sniegt idejiska satura rakstus.

N. F. valde konstruējās šādā sastāvā: priekšnieks inž. N. Zōldners, pr-ka vietn. Kr. Ozoliņš, sekretārs A. Bremze, korospondējošais sekretārs A. Pušpurs, grāmatvedis A. Znotiņš, kasieris A. Greblis, valdes loceklis R. Neijs.

Rev. komisijas pr-dis A. Jurgens.

O. K.

Domāsim par mūsu bāriņiem

Kādas tautietes vēstule māsai

Mēs braucām Frankfurtes virzienā. Pēkšņi vakarā krēslā ieraudzījām kādu trauslu stāvu, kurš izskatījās pēc bērna. Ieraudzījis mūs braucam, viņš nozuda no ceļa un paslēpās krūmos.

Man sažņaudzās sirds, jo nezin kāpēc iedomājos, ka tas varētu būt tavs Pēterītis. Mēs apstājāmies un gājām zēnu meklēt un atradām kādu puisīti gauži raudam. Tas bija kāds latviešu zēns, 14 g. v. Viņam tēvs kritis par Latviju, bet māte ar māsiņām aizvestas uz Sibiriju. Vienīgais balsts, vecmāmiņa, mirusi, un zēns nonācis pie vāciešiem. Vārdu viņš mums slēpa, jo baidījās no policijas. Līdzīgi viņam, arī kāds cits zēns bēdzis, bet policija to nodevusi patversmē. Kad prasījām, kāpēc viņš bēg, viņš mums dusmīgi atbildēja: „Es neiešu vairāk vāciešu bērnus auklēt un suņus un kaķus vākēt, ar kuriem man jāguļ kopā virtuvē."

Mēs paklausījām nelaimīgā zēna lūgumam un atstājām viņu Frankfurtē uz ielas, jo tā latvieša adresi, kuru viņš meklēja, viņš mums slēpa.

Šis notikums mūs ar vīru tā satrauca, ka nebija vairs prieka tālāk braukt. Mēs steidzāmies atpakaļ uz mājām, lai vēl reizi grieztos pie vācu Sarkanā krusta un laikrakstos meklētu tavu Pēterīti. Varbūt ka arī viņš vēl kaut kur klīst pa vāciešu sētmalēm.

Kāds cits jauneklis, invalids, raksta:

„Tu man prasi, kā man klājas. Bēdīgi, ļoti bēdīgi. Nesen paglabāju savu mammīti. Manus 3 mazos brālīšus kā bāriņus aizsūtīja uz ASV. Māsiņu paturēja kāda vāciete. Bet tu taču zini, ka mans tēvs krita par Latviju, un es atdevu savu veselību, savas abas kājas. Kur palikusi patiesība un mīlestība?"

Jā, kur ir palikusi mīlestība?

Šodien mēs tik daudz rakstām un rūpējamies par bērniem, kas aug savu vecāku uzraudzībā, bet vai bāriņi nav pelnījuši tādu pašu mīlestību? Kur ir mūsu daudzās labdarības organizācijas? Kur ir mūsu mācītāji un citi labie ļaudis ar Dievu sirdī? Kāpēc nav sargāti un aizstāvēti mūsu kritušo un aizvesto bēreņi? Daudzi no mūsu dēliem vēl kādreiz izlīdīs no purvājiem un Sibirijas dūksnājiem un pārnākot prasīs pēc saviem bērniem.. Ko atbildēsim? Kur ir mūsu žurnālisti un redaktori, kas daudzreiz atzīmē un velti slavina sīkus cilvēciņus, bet nav ne saredzējuši, ne sadzirdējuši, kā cieš mūsu bārenīši, svešu ļaužu takas staigājot.

Mēs, Golgātas ceļā aizvesto un par Latviju kritušo varoņu mātes, sirsnīgi pateicamies O. S. kungam Omahā par viņa sirsnīgajiem vārdiem atraitnēm un bāriņiem, tāpat citiem labiem ļaudīm, kas savas balsis jau pacēluši pret smago netaisnību, kas nodarīta mūsu dēlu bāreņiem.

Mēs lūdzam Latvijas redakciju, Daugavas Vanagus un Vanadzes, LNAK un ALA's priekšsēžus un visus citus domāt par mūsu nelaimīgajiem bāriņiem, lai viņus pārvestu atpakaļ latviešu ģimenēs, lai arī viņi izaugtu par Latvijas dēliem un meitām. Mums nav nekādas tiesības viņus izstumt no latviešu tautas vidus.

Mēs, latviešu karavīru mātes, sirsnīgi lūdzam arī Jūs, ģen. Bangerska kungs teikt savu vārdu šo nelaimīgo bērnu labā. Jo mūsu dēli taču bija Jūsu paklausīgie karavīri, un nelaimīgie bērni ir Jūsu karavīru bārenīši. Mēs ticam, ka būs daudzas latviešu ģimenes, kuras ar prieku pieņems un dos mājvietu savā ģimenē kādam bāra bērnam, un, glāstot savu bērnu galviņas, noglāstīs arī bārenīti.

Kaŗavīru māte P. Paulīte,
209, Hunter St. E.,
Hamilton Ont., Canada.

Priekšlasījums par acu slimībām

Toronto vakara laikraksts The Telegram kopīgi ar Ontario medicīnisko apvienību rīko populārzinātnisku diskusiju un priekšlasījumu vakarus medicīniskos jautājumos — You and your Doctor. Pirmais priekšlasījums bija veltīts bērnu triekas jautājumam, nākošais, kas notiks 10. martā pl. 8.15 Toronto universitātes Convocation Hall telpās, apskatīs acu slimības. Galvenais referents šai jautājumā būs Dr. John S. Crawford, Toronto universitātes opatlmoloģijas katedras vadītājs, speciālists acu slimībās Toronto General un Sunnybrook hospitāļos, tāpat Sick Children hospitāļa ārsts.

Vēl runās Dr. M. K. Bochner (Mont Sinai Hospital); Dr. Harry M. Macrae (Toronto General Hospital, Dr. A. L. Morgan, Dr. V. R. Perry u. c.

Personiski jautājumi par acu slimībām jāiesūta līdz sestdienas, 6. marta pusnaktij, uz šādu adresi: You and your Doctor, The Telegram, Bay and Melinde Sts., Toronto. Ieeja uz šo priekšlasījumu brīva.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS TORONTO

5. martā, plkst.. 8, Kalpaka piemiņas vakars Sv. Andreja baznīcas zālē.
6. martā, pl. 19.00 sv. Trīsvienības bazn. telpās (Bloor un Sherbourne) Agronomu biedrības referāta vakars.
7. martā, pl. 5 Centrālā YMCA'ā J. Benjamiņa priekšlasījums — „Pasaule bez gaismas".
7. martā, pl. 6, skautu un gaidu gada svētki Sv. Andreja baznīcas telpās.
12. martā, piektdien, plkst. 20.00, Teātra balle.
14. martā, plkst. 4 p.p. TLB Drāmatiskā ansambļa pirmizrāde — R. Blaumaņa Pazudušais dēls — Kolumbus zālē.
20. martā, plkst. 8, TLB pavasara sagaidīšana.
21. martā, plkst. 19, Sv. Andreja baznīcas zālē basa A. Piekalnīša koncerts.
28. martā Teodora Reitera jubilejas atceres sarīkojums.
18. aprīlī Latviešu teātra studijas Sarkangalvītes pirmizrāde.
23. aprīlī DV Jurģu balle.
30. aprīlī DV Dāmu komitejas „April, April" balle.
2. maijā LPB Kanadas kopas literārs diskusiju vakars par Vald. Kārkliņa romānu Dieva zeme.

Prof. K. Kundziņš Sietlā salaulājis arch. Astru Zariņu ar arch. Daglasu Haneru.

AICINĀJUMS KORISTIEM

Sv. Andreja draudzes koŗa diriģents aicina visus dziedātājus ierasties uz mēģinājumu svētdien, 6. martā, plkst. 2.00 p.p. Sv. Andreja baznīcā sakarā ar piedalīšanos draudzes 5 gadu pastāvēšanas svētku garīgajā aktā.

PATEICĪBA

Izsakām sirsnīgu pateicību Niagāras ev.-lut. latviešu draudzes pārvaldei, Latviešu agronomu b-bai Kanadā, A. Celmai, un A. Tīrumai par ziedotām balvām, tāpat V. Laugei, V. Vabalei, A. Birzniekam, J. Celmam, H. Menskam, H. Lapiņam un K. Taubem, kā arī visiem citiem, kas ar palīdzīgu roku sekmējuši Niagāras mazpulka darba svētku labu izdošanos.

Mazpulka valde

LASĪTĀJU VĒSTULES

NEKRIETNA MELU PROPAGANDA

Grāmatas Cross Road Country Latvia beigās ir plašs literātūras saraksts par Latviju. Ir pareizi un atzīstami, ka dažiem avotiem ir pievienota piezīme: „Komūnistu propaganda."

Diemžēl, tas nav darīts visur. Saraksta 377. lpp. ir uzņemts žurnāls Social and National Currents in Latvia (1860—1917) by S. W. Page, American Slavic Review, 8:25 — 36, 1949.

Šo žurnālu izdevusi Columbia university Press Morningside Heights New York. Tad Kolumbijas universitātē par prezidentu bija Eizenhauers.

Tomēr šis raksts ir visnekaunīgākā **komūnistu propaganda.** Nožēlojami, ka grāmatas redaktors nav to par tādu atzīmējis un, liekas, savā grāmatā nav atspēkojis šos melus.

Rakstā teikts:

Throughout this period, the original Lettish army remained true to the Bolshevik ideals. Having idea Lenins in the Petrograd seizure of power the 8 Lettish regiments went over to the Bolsheviks almost as one man."

... Quite clearly. The masses of Latvia were satisfied to remain a part of the Soviet State ...

Nevar būt mums kaitīgāka propaganda par šo. Vai tiešām vēsturniekam Andersonam nevajadzēja šos melus apgāzt?

Un vai arī, piemēram, veco strēlnieku vadoņiem ir šie meli (no Eizenhauera paspārnes — tātad iespaidīgiem amerik.) zināmi, un ko viņi darījuši, lai tos atspēkotu? Ja vēl nekas nav darīts, ko domā darīt viņi un citi „Centri"? Šai rakstā taču burts burtā teikts: „Visi 8 pulki kā viens vīrs pārgāja pie boļševikiem". Tātad arī pulkv. Briedis, ģen. Goppers u. c.?

A. Ansons, Ohio

ATBILDE ALFREDAM ĀBERAM

Ir saprotams, ka dažās lappusēs nevarēju izteikt visu to, kas risinājies gadu simtiem. Zināma jēga par iespieddarbu aizliegumu Latgalē ir katram interesentam. Tāda ir noteikti arī Āberam, bet šis tas no rakstītā ir paslīdējis garām. Viņa raksts vietvietām skaidri nav saprotams. Taupīdams Latvijas Amerikā slejas, runāšu īsi.

Latgalē bija laiki, kad žandarmi nežēlīgi vajāja par katru atrastu latviešu lūgšanas grāmatu, avīzes strēmeli vai ar zīmuli aprakstītu lapu. Skolās bija stingri noliegts mācīt un runāt latviešu valodu. Alfr. Ābers uzliek neiespējamas prasības latgaļu mātēm, lai tās, pašas slepus mācījušās, slepeni arī saviem bērniem iemācītu divus alfabetus! Laikraksts Zemkopis salīdzinājumam neder, jo Zemkopi tikai no 1909. g. sāka iespiest latīņu burtiem. Tad jau bija citi laiki: iespieddarbu aizliegums atcelts, un latgaļiem pašiem sava prese. Par upuriem un šaubām, lai attaisnotos burtu maiņas lietā, liekas, nevajadzētu runāt, jo tas ir darīts un nenožēlots. Nekad un nekur neesmu teicis vai rakstījis par tādu „neloģisku prasību" (Ābera termins), ka kurzemniekiem un vidzemniekiem būtu bijis jāiemācās latgaļu dialekts un jāatmet rakstu valoda, kā to var secināt no Ābera raksta. Minēto domu viņš aizņēmies citur, bet pierakstījis man. Šo problēmu nemaz nebūtu skāris, ja mūsu vidū nebūtu rīdītāju, jo ir dažs kritiķis, kas nevar uzrakstīt pat literāru recenziju bez politiskām intrigām. Tādu „pagasta politiku" redzes apvārsnis izbeidzas ar viņu cepures naga malu. Tiklīdz nags paceļas, acis apžilbst un rāda ačgārņi. Ja citas tautas un kontinenti grib apvienoties ir absurdi latviešiem trimdā dalīties un spriest par vairākām rakstu valodām.

Nekāda tumša tukšuma Latgales pagātnē nevar saskatīt, ja skatās ar skaidrām acīm.

Aleksis Rubulis.

Žanis Unāms

ĢENERĀLIS DAMBĪTIS

No valsts šūpuļa līdz tās kapracim

III

Ja tagad atceros visas savas sarunas ar ģenerāli Dambīti un pārskatu vēlāko notikumu kopsakarību, es nevaru atbrīvoties no iespaida, ka Dambītis jau toreiz dažos notikumos un parādībās ir spēlējis it kā ļaunā gara lomu. Protams, situācija toreiz bija ļoti sarežģīta un grūta, bet ar vienas personas un grupas netiešu kūdīšanu pret otru sarežģītās situācijas neatvieglo. Tāpēc arī Dambītim drīz nācās šķirties no sava apsardzības ministra biedra amata, un viņš atgriezās intendantūrā, kas bija viņa īstā vieta. Tā viņš aizvadīja atbrīvošanas kaŗa un miera laika posmu līdz 1934. g. 15. maijam. Pirmajos pēckaŗa gados viņš gan piedzīvoja sava mūža lielāko neveiksmi: zaudēja vietu intendantūrā un par it kā koruptīviem darījumiem viņu nodeva tiesai. Tomēr tiesā nekādus sevišķus pārkāpumus viņam pierādīt nevarēja, un viņš atkal atguva savu darbu intendantūrā un arī algu par piespiestās „bezdarbības" laiku. Bet visus 16 gadus viņš palika tādā pašā dienesta pakāpē, kādā Latvijas armijā bija iestājies.

Pēc 1934. g. 15. maija, kad Jānis Balodis nāca prezidenta vietnieka un kaŗa ministra amatā, pienāca arī R. Dambīša ilgi gaidītā avansēšanās stunda. Viņš tika pie ģenerāļa zvaigznēm un viņu iecēla par armijas stāba priekšnieka palīgu. Tomēr reizē ar Baloža aiziešanu, krievu bāžu laikā norietēja arī Dambīša zvaigzne Latvijas armijā. Kā armijas stāba priekšnieka palīgu viņu pensionēja. Līdzās ģenerāļa pensijai viņš gan vēl saņēma Armijas ekonomiskā veikala revidenta sinekūru. Kopā ar Balodi un Romani ar šī veikala izpalīdzību viņš bija kļuvis arī par liela piecstāva nama līdzīpašnieku Ausekļa ielā.

Francijas cīņu vidus posmā pie operas mani reiz apstādināja R. Dambītis un ļoti gribēja runāties par vispārējo stāvokli. „Es neparedzu nekā laba, kas nu būs, kas nu būs? Man ļoti dreb sirds, kas nu būs?" lielā nobažīgumā atkārtoja R. Dambītis.

10. 17. JŪNIJA PĒCPUSDIENA

17. jūnijā, šai melnākajā dienā, kādu mūžā nācies piedzīvot, novakarē mani saveda atkal kopā ar R. Dambīti. Bet pirms šī notikuma vēl nāca pieredzes bagāta pēcpusdiena. Līdz pusdienai, kamēr vēl notikumi, pārsteidzīgi un neparasti, blīvējās viens aiz otra, kaut kā šīs dienas smagumu vēl varēja nest, kaut arī likās, ka debesis sāk grūt kopā šai skaistajā saulainajā mirdzumā. Bet pēcpusdienā, kad Rīga jau bija pilna sarkanarmiešiem un visas iestādes tanku ielenktas, kad uz ielām iznāca pagrīde un padibenes sāka sturmēt prefektūru un pastu, kad atskanēja šāvieni un sāka braukt sanitārie automobiļi ar ievainotajiem, ko pastiprināja vēsts par ģenerāļa Bolšteina traģēdiju, šķita, ka nu dzīve un visa pasaule ir zaudējusi katru pamatu un debesu jums kļūst aizvien šaurāks un žņaudzoši spiedīgāks. Sirdi bija pārņēmis tāds līdz tam nepazīts nemiers, ka mieru un vienaldzību vairs nevarēja atrast ne tukšajā darba vietā, ne mājās. No nepanesamības tādos brīžos dažkārt var glābt tikai kustība, staigāšana. Kaut ielas ar savu padibeņu dominācĳu bija vispār atbaidīgas, ar sievu izgājām ārā, ar nolūku izvairīties no tām vietām, kur bija izveidojušies „dienas notikumu kamoli" — no pasta, prefektūras, stacijas, Elizabetes ielas pie Vērmaņa parka. Ap launaga laiku no Olava mājas Marijas ielā, kur dzīvojām, pa Lāčplēša ielu devāmies Valdemāra ielas virzienā. Lāčplēša ielą bija gandrīz ļaužu tukša. Rets gājējs, kā novakarē aizkavējusies vista, steidzās pazust namu blokos. Arī Brīvības iela, galvenā kustības maģistrāle, bija ļaužu pustukša. Turpretim pa Valdemāra ielu braukāja krievu vieglie bruņu auto. Uz Pumpura ielas stūra satikām somu sūtniecības atašeja Hellgrena kundzi. Kopā ar viņu, kas steidzās uz savu sūtniecību un kas Somijai cīnoties bija pasargāta no tāda likteņa, kāds viņu pārsteidza Rīgā, nogājām gar krievu sūtniecību Antonijas ielā. Tās ārpuse tai dienā un tai stundā neliecināja par notikumiem, ko tā diriģēja un vadīja. Sūtniecības apakšstāva logi bija aizslēgoti. Bija kluss un mierīgs. Tikai daži šķietami „maskavieši" bezbēdīgi staigāja pa Kalpaka bulvāri un demonstrātīvi smaidot aplūkoja sūtniecības namu.

Kad iegriezāmies Strēlnieku dārzā, tas bija ļaužu pilns. Us soliem un ietnēm redzēja daudz nemiera urdītu seju. Piena restorāns un tā atklātā terase bija gandrīz pārpildīti. Bet tur bija kaut kas no krogus skaļuma, bija vairāki, kas bija stipro dzērienu restorānos ēduši pusdienas un še „atvēsinājās". Šajās dienās Rīgā dzēra daudzi nedzērāji, kas alkoholā meklēja aizmirstību un patvērumu no izmisīgā baiguma. Bet vērotājam tas atstāja tādu iespaidu, it kā dzīres nāvnieku kamerā.

11. OTRREIZĒJĀ ELLE

Kad ar sievu apsēdāmies un pasūtinājām kefīru, pie mūsu galdiem pēkšņi parādījās un uz krēsla sabruka rakstnieks Kārlis Lapiņš. Viņš nevaldīja vairs par saviem nerviem un, uz galda saknupis, raudāja kā izkults bērns. „Man otrreiz jau dzīvē pasaule sabrūk pār galvu. Pirmo reizi es vēl izkļuvu, bet kā būs šoreiz," — viņš šņukstēdams teica. Es nebiju līdz tam redzējis cilvēku tādā izmisumā kā Lapiņu todien. Par viņu agrāk ieskati un domas dalījās, arī man.

(Turpinājums sekos)

AUTORA PASKAIDROJUMS

Raksta sākumā par ģenerāli Dambīti ieviesusies neliela kļūda: R. Dambītis ir bijis Latviešu nac. kaŗavīru savienības līdzdibinātājs un aktīvs tās reprezentants, bet ne priekšnieks. Viņš bija gan pirmais reģistrētais latviešu nac. kaŗavīrs.

Ž. Unāms.

TRIMDAS

SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

DIVI CIETOKŠŅI

Nupat presē parādījušies sludinājumi, ka „šais dienās iznāk" vai arī „drīzumā iznāks" grāmata par mūsu leģionāru teiksmainajām cīņām Kurzemē, kuŗas nosaukums būs — „Kurzemes cietoksnis". Saprotams, šāda grāmata jau sen bija gaidīta un vajadzīga, nelaime tikai tā, ka, iedziļinoties tuvāk sludinājumu tekstos, **izrādās, ka vienā reizē iznāk divi grāmatas par to pašu tematu un ar to pašu nosaukumu!** Pirmā — O. Freivalda redakcijā, ko izdod Imantas apgāds Dānijā, otrā — A. Šiņka sarakstīta, autora izdevumā. Būtu nu abi autori vismaz sarunājuši un izlīguši tiktāl, ka katrs savai grāmatai izvēlēsies citu nosaukumu! Bet, kur nu tādas lietas cerēt . . .

Jā, mēs esam un paliekam kareivīga tauta — pa cietokšņiem vien . . .

PĪRĀGI PAGRABĀ

Kas gan to būtu domājis, ka arī visu brīvību zemē Kanadā ir pagrīdnieki! Bet laikam jau būs kāds iemesls pagrīdē līst, kā tas noticis pagājušās sestdienas vakarā, kad uz slepenu sanāksmi kādā pagrabā sapulcējušies bij. Zemnieku savienības biedri, rūpīgi slēpdami šo svinīgo „pīrāgu kokteiļpartiju". Izrādās, ka viņus tomēr māc kvēlas ilgas pēc virszemes, saules gaismas, un īpaši pēc sava iespiesta vārda. Dziļi nožēlojuši, ka nav izdevies pārņemt jau kādu no pastāvošajiem laikrakstiem, nolemts tomēr par katru cenu tikt pie sava laikraksta citā ceļā. Pirmais solis šai virzienā būtu tīri šķīsts un nevainīgs almanachs, pārējais sekotu. Labas sekmes!

*

Nesen Latvijā Amerikā lasījām, ka Vācijā vientuļa un diezgan grūtos apstākļos dzīvo Ada Benefelde, mūsu patiesi izcilā un slavenā koloratūrdziedātāja, kuŗas vārds nešķirami saistās ar mūsu valsts un tās Baltā nama augšanu un veidošanos. Ja šodien vācam balvu Teodoram Reiteram (kuŗš to patiesi arī pelnījis!), tad nedrīkstam tomēr aizmirst arī citus. Kur sendienu kollēgas, kur vecie operniekі, kur mūsu fondi un — kur mūsu saskaņotā kultūras politika?

Mikroskops.

RETI DZIRDĒTA VALODA

Ne tādēļ, ka mēs esam kaŗa kūdītāji, bet tādēļ, ka mēs līdz kaulam pazīstam komūnisma mērķi, metodes un briesmas, kas no komūnisma draud brīvajai pasaulei, mēs sludinām preventīvo kaŗu — komūnisms ir jāiznīcina, jo ātrāk, jo labāk. Un preventīvais kaŗš nāks reiz tā kā tā, jo citas izejas vairs nav.

Tādēļ simpatiski bija lasīt amerikāņu laikrakstā kāda lasītāja vēstuli, kādas gadās reti dzirdēt no tiem, kas komūnisma varu paši nav izcietuši.

Kāds James T. Dunn Fairhavenā raksta tā: „Nekas Kremlī nav mainījies. Maļenkovs vēlas mūsu skalpus. Bet mēs sakām, ka mums jāapspriežas ar viņa aģentiem, lai pasaule redz vainīgo. Bet ja pasaule to vēl nezina kopš trim gadiem, tad tā nekad to nezinās!

Šīs zemes komūnistu aizstāvjiem vienīgā vieta — aiz restēm. Bet Padomju Savienību vajadzēja satriekt tūlīt pēc tam, kad uzvarējām nacistus. Mums vajadzēs reiz beidzot cīnīties ar to, un tādēļ, vienīgais ceļš uz uzvaru — uzbrukt. Ja mēs vēl turpmāk runāsim 10 gadus, tad mēs turpināsim runāt arī tad, kad komūnisms okupēs mūsu zemi."

Bravo! Tā ir īstenā un vienīgā valoda, ko Maļenkovs saprot.

Saturns.

CIK LIELI LATVIEŠU UN VĀCU SPĒKI AIZSTĀVĒJA KURZEMES CIETOKSNI?

Šinīs dienās Imantas apgādā iznākusi O. Freivalda grāmata Kurzemes cietoksnis. Grāmatas pirmās daļas noslēgumā autors sniedz no boļševiku oficiālajiem avotiem iegūtu interesantu informāciju par vācu armiju Kurzemes grupas kapitulāciju, kas ļauj mums aptuveni spriest par Kurzemes cietokšņa aizstāvju skaitlisko sastāvu un stiprumu. Sniedzam še O. Freivalda iegūtās informācijas īsu kopsavilkumu.

Līdz noteiktam termiņam — 13. maija vakaram, boļševiku gūstā Kurzemē padevušies:

181.032 vācu kareivji un apakšvirsnieki, 8.038 virsnieki un 42 ģenerāļi.

Grāmatā minēti arī viņu gūstā padevušos ģenerāļu vārdi, bet to starpā nav ne 6. korpusa, ne arī 19. latviešu divīzijas komandieŗu vārdi.

Boļševiki ieguvuši arī sekojošu kaŗa laupījumu:

136 lidmašīnas, 325 tankus un pašgājējus ieročus, 1.548 lauku lielgabalus, 557 mīnu metējus, 4.363 ložmetējus, 57.646 šautenes un patšautenes, 224 bruņumašīnas, 310 radiostacijas, 5.825 automobiļus, 240 traktorus un vilcējus, 3.442 pajūgus ar kaŗamateriālu un **16.543 zirgus.**

Jau agrāk bija zināms, ka Kurzemē vācu armijām kapitulējot boļševiku gūstā krita apm. 14.000 leģendāro latviešu cīnītāju, kas kapitulācijas brīdī atradās šādās vienībās:

19. divīzijā — 5.200 vīru, Rusmaņa kaujas grupā Dundagā — 3.000, 7 būvbataljonos — 2.800, 3 policijas bataljonos — 1.100, gaisa spēka izpalīgos — 560 un citās sīkākās vienībās — 1.000.

Kaŗadarbība Kurzemē tika pārtraukta 8. maijā, plkst. 9 vakarā. Boļševiku Ļeņingradas frontes kaŗaspēks Liepāju, Pāvilostu, Aizputi, Skrundu, Saldu, Sabili, Kandavu un Tukumu ieņēma 9. maijā, bet Kuldīgu, Ventspili un Talsus 10. maijā.

Draugam un līdzgaitniekam

ARNOLDA L. GRAUDIŅA PIEMIŅAI

Pēkšņi miris Arnolds L. Graudiņš, Ņufaundlendas saimnieciskās izveidošanas ģenerāldirektora vietnieks, mans draugs un līdzgaitnieks pēdējos četrus gadus, patiess latvietis, apdāvināts, kluss, krietna darba darītājs, tikko pusmūžā. Atminēsim, ka mēs visi iesim to pašu ceļu, nolieksim galvas, teiksim svētītāju vārdu ardievām, un vēlēsim viņam lielo, mūžīgo mieru.

Gaišmatainais, latviskais Arnolds Graudiņš nekad netika lutināts — ne Latvijā, kuŗai viņš strādāja savā jaunībā un kuŗu viņš bezgala mīlēja; ne bēgļu nometnēs Vācijā, kuŗās viņš darbojās; ne tālajā, aukstajā salā okeāna vidū, kur viņš ar visu dvēseles un gara spēku un lielām zināšanām balstīja kādu cilvēku, kas bija uzņēmies varbūt pārcilvēcisku uzdevumu. Šis cilvēks tagad, klusā bet dziļā aizkustinājuma brīdī saka: „Mīļo Graudiņ, Tu darīji ļoti, ļoti daudz. Reiz tālā sala to sapratīs, un Tavi tuvinieki un draugi būs lepni uz Tevi. Paldies Tev par draudzību un uzticību, kas tagad pasaulē tik reta. Un piedod, ka es ārēji vienmēr biju skarbs. Paldies Tev, un piedod, draugs."

Arnolda Graudiņa piemiņai es šo vienu reizi pārkāpju savu iecietības un klusēšanas solījumu un saku no sirds:

„Mēs, tikai trīs latvieši, ievadījām kādā tālā salā lielu un vērtīgu jaunuzbūvi, kuŗa vairs ne apstāsies. Vēlāk mums piebiedrojās daudzi latvieši, vācieši, un krietnākie salinieki paši. Var idealizēt vai ironizēt, var slavēt vai feļetonus sacerēt, bet darba lielumu un nozīmi apstrīdēt nevar. Šinī darbā Arnolds Graudiņš bija viens no krietnākajiem, viens no pirmajiem. Šinīs laikos, kad mēs esam tik nabagi, lepošimies ar viņu.

Mūsu uzdevums bija kādas salas jaunuzbūvi izplānot un ievadīt, un tad iet, jo katram darba posmam vajadzīgi citi darītāji, un svešumā mums nevienam un nekur nav paliekamas mūža vietas. Aiz mums paliek daudzi latviešu speciālisti, kas katrs savā nozarē mums visiem darīs godu, bet ceļu pavērām mēs, pirmie trīs. Ja ikviens no mums savā dzīves ceļa galā varēs atskatīties uz darbu līdzīgu Graudiņa darbam, tad mēs nebūsim dzīvojuši velti.

Graudiņam bija jūtīga sirds. Tā sāpēja, kad ap mums vijās intrigas un kontraverses, kaut arī no tām neviens darba darītājs nevar izbēgt tādā zemē, kur viena iedzīvotāju daļa jaunuzbūvi uzskata par vienīgo dzīves glābiņu, bet otra daļa grib dzīvot un mirt pa vecam. Bet Graudiņa jūtīgā latvieša sirds bezgala cieta, kad likās, ka dažkārt pat mūsu pašu tautieši ārpusē, nekā nezinādami par mūsu cīņām un grūtībām un redzēdami tikai šķietami spožo ārpusi, nevēlēja mums labu. Un mēs tak tālajā salā tik ļoti mīlējām šo dažreiz tik grūti saprotamo tautu, pie kuŗas mēs paši piederam, bet kas pat izdzīti un purvu brizdami spēj brāli ievainot vai pat nodot. — Tanī laikā tad mēs, pirmie latvieši tālajā salā, kopīgi un svēti nolēmām kaut ko lielu ziedot savas varbūt mirstošās tautas piemiņai. Mēs nolēmām **ziedot savu pašlepnumu,** un pat ne aizstāvēties, ne atgaināties pret brāli. Jo arī aizstāvēšanās kaŗš ir kaŗš, un mūsu vairs nav daudz. — Bet neviens no mums nav iekārojis nevienu no mūsu daudzajām organizācijām. Neviens no mums jau gadus nav vēlējies neviena sabiedriska amata. No visa tā mēs jau sen bijām atteikušies un aizgājuši un vēlējāmies grūtā darbā mēģināt aizmirst zaudēto, un palīdzēt kaut ko radīt. Ja mēs vispār kādreiz kaut ko teicām, tad tā bija vēlēšanās un lūgšanās pēc miera un saticības brāļu starpā — mūsu tautas un mūsu pašu pastāvēšanas dēļ. Arī šinī mazajā grupā tagad Graudiņa tik ļoti trūks.

Arnoldu Graudiņu, tik negaidīti, jau apklājis mūžīgais miers Mēs citi tam tuvojamies. Lai Dievs mums visiem palīdz, ka atrodam savu iekšējo mieru, pirms mūs visus, citu pēc cita, apklās mūžīgais miers.

Alfreds Valdmanis

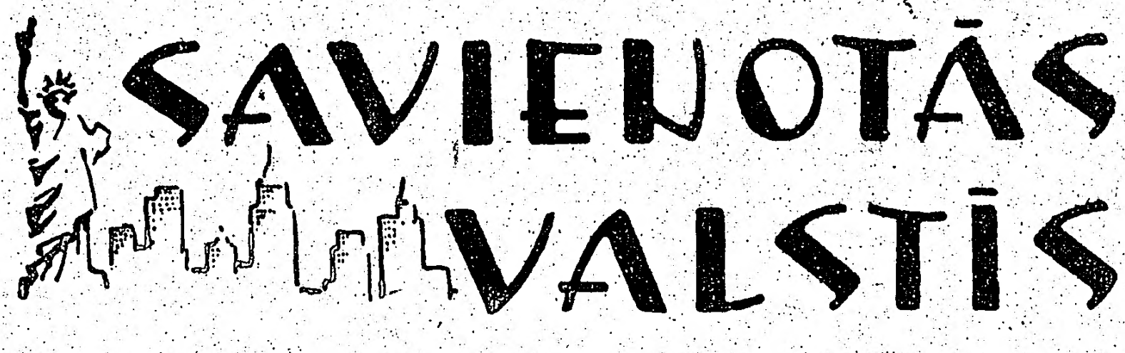

SAVIENOTĀS VALSTĪS

ČIKĀGĀ

● Čikāgas latviešu Gaujas gaidu vienības un Staburaga skautu vienības kopīgi rīkotais priekšnesumu vakars notiks sestdien, 13. martā, plkst. 7 vakarā Hull House telpās, 800 S. Halsted ielā, ieeja no Polk ielas. Pēc priekšnesumiem dejas un rotaļas, laimes aka, mērķī mešana, atspirdzinājumu galds u. c. pasākumi.

● Dziedoņa Borisa Piekalnīša dziesmu un operu āriju vakaru rīko Otto Krolla Mākslas aģentūra svētdien, 14. martā, plkst. 7. vakarā Hull House telpās, 800 S. Halsted St. Pie klavierēm prof. Voldemārs Dobrovoļskis. Programmā bez J. Vītola, A. Kalniņa, J. Norviļa, Br. Skultes un citu skaņražu dziesmām uzņemtas arī ārijas no Verdi, Pučini, Mocarta, Gļinkas u. c. operām. Boriss Piekalnītis brauc uz Čikāgu patstāvīgā koncertā pirmoreiz.

LINKOLNA

● Harijs Sirks 20. janvārī beidzis Linkolnas High School un iestājies Nebraskas universitātes inženierzinātņu fakultātē.

Lincoln High School laikrakstā The Advocate 10. februāra numurā ir publicēts šīs skolas labāko skolēnu saraksts, kuŗā lasāmi arī šādi latviešu skolēnu vārdi: Biruta Ādmine, Ingrida Dzene, Kārlis Dzenis, Aivars Paegle, Nora Šica, Roberts Tīģeris un Vija Upīte.

Tālāk minētais laikraksts informē, ka Linkolnas zobārstu savienības izsludinātajā plakātu sacensībā Kārlis Dzenis ieguvis 1. godalgu — radio aparātu, kuŗu viņam pasniedzis minētās savienības priekšnieks.

● Linkolnas vēstneša redakcija kopā ar Linkolnas latviešu organizācijām rīko 6. martā Preses balli, kur sola dažādus pārsteigumus. Der piezīmēt, ka bez torontiešiem Linkolnas latvieši ir vienīgie, kas uzdrīkstējušies atjaunot šo jauko tradiciju, kaut viņu vidū, cik zināms, nemaz tik daudz profesionālu žurnālistu nav. Tomēr Linkolnas vēstnesis kā ar savu apdari, tā saturu liecina par labu veiksmi un krietnām sekmēm.

ROČESTRA, N.Y.

● Latviešu ev.-lut. Krusta draudzes ārkārtējā pilnsapulce notika 21. februārī. Svarīgākais dienas kārtībā bija ULCAs sinodes pabalsta plāna iztirzāšana. Draudze iestājusies minētā sinodē pagājušā gada vasarā. Līdz tam laikam māc. Zīraks apkalpoja draudzes kopu, saņemot atlīdzību par katru dievkalpojumu. Iestājoties amerikāņu sinodē pēdējā algo mācītāju, taču arī pati draudze piedalās financiāli. Tagad sinode paziņojusi savu pabalsta plānu, kas nosaka, ka sinode līdz 1961. gada 31. decembrim algos mācītāju, pakāpeniski samazinot šo atbalstu, bet ar 1962. gada 1. janvāri draudzei pašai būs jāuzņemas sevis uzturēšana. Par cik sinodes palīdzība katru gadu samazināsies, par tik pieaugs draudzes locekļu nodevas, lai tādējādi atalgojumu mācītājam noturētu sākotnējā līmenī. Pēc draudzes mācītāja T. Zīrāka norādījuma šis sinodes pabalsts draudzei nebūs jāatmaksā. Ja tomēr tas būtu atmaksājams, tad to atmaksātu šī pabalsta saņēmējs resp. draudzes mācītājs. Pēc dzīvām debatēm sinodes pabalsta plānu pilnsapulce pieņēma. Draudzes interesēs tomēr būtu ievākt pilnīgi autentisku informāciju par to, kā amerikāņu sinodes ceļ, veido un nostāda uz kājām svešstautiešu draudzes — ar atmaksājamu vai neatmaksājamu pabalstu. No draudzes valdes darba apstākļu dēļ izstājies A. Vidass. Viņa vietā ievēlēja J. Karlsonu.

● Draudzes svētdienas skolai par pārzini aicināts skolotājs J. Ozols. Līdzšinējais pārzinis V. Pāķis, sakarā ar darbu sestdienās, atteicies. Vecāku padomes pilnsapulce tomēr atzina, ka skolas nodarbības atstājamas sestdienās. Lai gan skolā bija reģistrējušies ap 20 bērnu, daudzi tomēr izpaliek. Šo bērnu vecākiem vēl būtu jāatgādina latviešu skolas nozīme trimdas apstākļos, kuŗas mērķis — saglabāt dzīvu mātes valodu un jēgu par dzimteni Latviju.

● Darba samazināšanās izjūtama arī šejienes daudzajos rūpniecības uzņēmumos un fabrikās. Virsstundu, kas cēla izpeļņu, ar ļoti maz izņēmumiem, vairs nav. Dažos uzņēmumos daļēji strādā tikai 36 stundas nedēļā. Vietējo apstākļu zinātāju vērtējums ir, ka pavasarī darbi varētu atkal paplašināties tikai nedaudzās rūpniecības nozarēs. Latvieši, ar ļoti maz izņēmumiem, darbā patuŗēti.

● Tautieši, kuŗi vēlētos piemiņai vai dāvinājumiem iegādāties rieksta kokā darinātus intarsijas šķīvjus un cibas, kā arī gleznas (akvareļus), tuvāku informāciju var iegūt pie Austras Vilkas, 614 Broadway. Minētos priekšmetus gatavo kāds smagi piemeklēts tautietis — gleznotājs un kokgriezējs Vācijā. Iegādājoties šos latviski kolorētos un mākslinieciski vērtīgos darinājumus, būs palīdzēts cietējam.

GRAND RAPIDI (MICH.)

● Jauku piemēru rādījuši Māris un Andris Graubes, kas kopā ar savas skolas amerikāņu bērniem Grand Rapidos dziedājuši Ziemassvētku dziesmas un saņēmuši ziedojumos 5.50 dol. Abi čaklie talcinieki savu „peļņas tiesu" nosūtījuši mūsu archibīskapa tēvam nodošanai Valkas nometnes bērniem. Krietnie latviešu zēni saņēmuši prof. Dr. T. Grīnberga pateicības vēstuli.

● Savā laikā Latvijas ev. - lut. baznīcas pārvalde ASV uzaicināja draudžu mācītājus noorganizēt katrā draudzē jaunatnes pulciņu, kas darbotos kristīgi - nacionālā garā, varētu attīstīt rosīgu pašdarbību vecāku un audzinātāju atbalstā. Grand Rapidos un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzē šāds pulciņš tika noorganizēts un uzsāka darbību pag. gada 18. novembrī, piedaloties 34 jauniešiem. Sanāksmes ar priekšlasījumiem notiek divas reizes mēnesī Immanuēla baznīcas jaunās skolas telpās, un tās radījušas pulciņa dalībniekos dzīvu interesi. Pulciņa darbā rosīgi piedalās prāv. J. Ozols, cand. theol. Vēra Fricsone, agr. Liepiņš u. c. Jaunieši, kas paši ievēlējuši arī savu valdi, gaida vēl citus talciniekus un padomdevējus no vecākās paaudzes.

● Daugavas Vanagu rīkotais karnevāls H - bumbas ēnā Latviešu biedrības telpās bija pulcinājis pilnu zāli apmeklētāju. Bija redzami viesi no Kalamazū, Saginavas, Grand Havenas u. c. vietām. Labākās maskas godalgoja. Var teikt, ka izklaidēšanās prieks sit augstu vilni, jo nopietniem sarīkojumiem Latviešu biedrības telpas bieži izrādījušās pat par plašām.

V. Z.

KALIFORNIJA

● Prof. S. Vasiļevskis blakus savam kursam observātorijā ar jauno gadu sācis lasīt lekcijas Kalifornijas universitātē astronomijas nodaļā.

● Harijs Linde, kas dzīvo Los Gatos pilsētā, iesaukts armijā un dien Kalifornijas apmācības nometnē.

● United Air Lines prezidents W. A. Pattersons piesūtījis bronzas medaļu Uldim Ozolam par 5 projektiem, kas jūtami uzlabojuši sabiedrības darbu. U. Ozols šai sabiedrībā strādā jau 2 gadus.

● Los Gatos universitātes audzēknis Uldis Sēja pag. gada vasarā saņēmis naudas balvu par sasniegumiem mēchaniskā zīmēšanā Forda autorūpniecības izsludinātā sacensībā.

● Rasma Sarkanbārde, tās pašas skolas pēdējās klases audzēkne, ieguvusi naudas balvu sacensībā par tematu „Why do I want to own my Own House".

● Ka latviešu jaunatne ar savu centību, spējām un uzņēmību var celt latviešu vārda labo slavu plašās amerikāņu aprindās, par to ļoti spilgtu liecību nodod arī Los Gatos Union High School audzēknes Dzintras Opses ievērības cienīgie sasniegumi. Piedaloties lokālā sacensībā ar runu, kuŗas temats bija „Voice of Democracy", Dzintra ieguva zelta kausu. Par to pašu runu Kalifornijas valsts apmēra sacensībās viņa saņēma televīzijas aparātu, kas kombinēts ar radio un fonografu. 20. febr. Dzintrai par godu Los Gatos tirdzniecības kamera rīkoja svinīgas vakariņas, kuŗās piedalījās kādas 250 personas, kuŗu priekšā viņa savu runu vēl reiz atkārtoja, saņemot jaunus cildinājumus un 2 goda diplomus. 12. febr. Dzintra ieguva The American Legion zelta medaļu par runu „Constitution Temple of Liberty". 18. februārī Dzintra bija aicināta Los Gatos „Kivani" klubā un apm. 100 klausītājiem runāja par „Latviju un iespaidiem Amerikā".

„San Jose Mercury — News" ievietojis 17 gadīgās Dzintras attēlu un plašāku rakstu, izceļot sacensību uzvarētāju kā latvieti, kas šeit ir tikai dažus gadus, bet prot novērtēt demokratisko valdības veidu daudz labāk nekā daudzi citi viņas vecuma jaunieši.

H. Kreicers

REIZ SENĀS DIENĀS DZIMTENĒ...

II

Un nu mudīgi tālāk! Nepilni divi kilometri, un esam Krievkalnā. Te ir pareizticīgo baznīca, skola un mācītājmāja. Arī te ir Blaumaņa pēdas. 1904. gadā, Trīnes grēku uzvedumā rakstnieks vadīja režiju, pats tēloja žīdu Ābramu un dziedāja Ērgļu chronikai veltītu kupleju, kur, starp citu, piemin skolotāju Dzeni:

Krievu kalna Dzeņu Kārlis
Gribot precēties;
Tādu tik ar lielu pūru
Ņemt viņš solījies.
Tādēļ, mīļās zeltenītes,
Nevajaga snaust, —
Vajag tamborēt un adīt,
Vajag vērpt un aust.

Toreiz gāju pirmo ziemu pagastskolā, spēlēju minētā lugā žīdēnu Joski un atceros vēl šādus minētās kuplejas pantus:

Puiši, puiši, meitas, meitas,
Vajag kāzas dzert.
Jaunībā vaj'g šinī lietā
Drošu soli spert.
Laiki paiet varen ātri,
Vecs top viņa, viņš,
Meita sabrūk, puisim uzlēc
Galvā mēnestiņš.

Aiz Krievkalna ir Silamuiža — Jāņa Grota dzimtene, un nedaudz uz priekšu skaistā piekalnē, viņa jaunsaimniecība Grotupji. Dzejnieks tagad dzimtenē kaļ nožēlojamus pantus „padomju saulei", taču sirdī gan būs palicis ērglēnietis un latvietis. Ērgļiem viņš ir veltījis jūsmīgu dzejoli:

Ak Ērgļi brīnišķie, ak dzimtene tu mana!

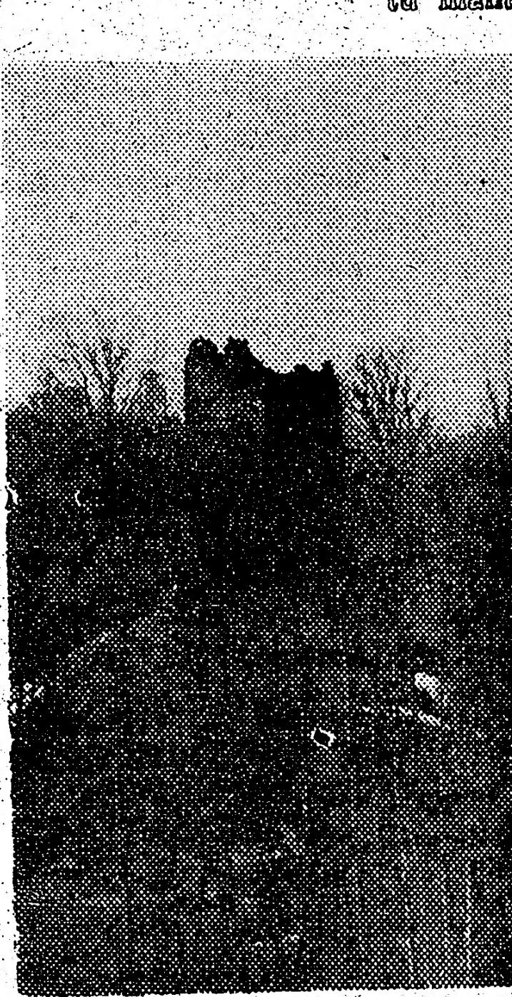

Ērgļu pilsdrupas.

Atkal esam uz Blaumaņa pēdām; ceļmalā ir plaša nora, Ērgļu gada tirgus vieta. Te risinās Raudupietes traģēdijas pēdējais skats, ar šejieni saistās arī viņa populārais dzejolis Tirgs.

Tur rakstnieks gan nav domājis tik daudz samērā nevainīgo Ērgļu gada tirgu, kā dzīves tirgu. Un te nu dažādi gadās. Dažreiz paši nezinām, vai gūstam laimi, vai nelaimi: dažreiz palaižam laimi no rokām.

Tepat lejā ir Nīnēnu purviņš, ko Blaumanis arī min gaŗajā dzejojumā Nelaime Nīnēnu purviņā. Purviņš ievērojams arī citā ziņā: proti, tur aprakta vesela muca naudas. Neticat? Tad klausaities. Reiz ap' pusnakti braucis gaŗām ceļavīrs. Kur radusies, kur ne, ceļmalā neglīta, netīra vecene un lūdz, lai to pavedot. Ceļiniekam negribējies netīro veceni ratos ņemt. Viņš uzšāvis zirgam un laidis tālāk. Uzreiz dzird aiz muguras sakām: „Simts gadus esmu gulējusi, gulēšu simtu atkal." Šis atskatās — muca žvadzēdama no lielceļa ieveļas purviņā. Nu tik attapies, ka nepratis saņemt bagātību: būtu ieņēmis veco ratos, tā tur būtu pārvērtusies naudas mucā. Tagad purviņu šķērso dzelzceļa nozarojums. Pats purviņš izrakņāts un nosusināts, bet nav dzirdēts, ka būtu uzrakta naudas muca. Laikam simts gadu vēl nav pagājis.

Esam nonākuši pie veciem kokiem apstādīta ceļa nozarojuma, kas ved uz netālo muižu. Iegriezīsimies. Gabaliņu gājuši, ceļmalā redzam akmens stabu. Uz vaŗa plāksnes lasām, ka te 1919. g. 25. maijā atkāpdamies sarkanie nošāvuši „zaļos" — jauno skolotāju Jāni Andriksonu un vēl 3.

Tas ir skumīgs stāsts.

1918. g. rudenī Andriksons atsāka skolotāja darbu, ko bija pārtraucis kaŗš, aizraudams viņu kaŗa gaitās. Tās viņš beidza kā cara armijas leitnants (praporščiks).

Kad 1919. g. janvārī lielinieki mobilizēja bijušos virsniekus, A. izlēma neiet sarkanarmijā, bet bēguļot, cerībā, ka tā lielnieku „būda" drīz sabruks. Tas likās notiekam jau pavasarī, kad 22. maijā Landesvērs ieņēma Rīgu. Pa lielceļiem uz austrumiem muka pajukušas sarkanarmijas daļas un lielinieku varas vīri. No mežiem sāka nākt laukā asiņainā režīma vajātie, arī tā sauktie „zaļie". Aina bija tā pati, kas 1940. g. jūlija sākumā pēc Rīgas ieņemšanas.

Dienu iepriekš pulciņš zaļo Ērgļos bija atbruņojis dažas mazākas sarkano vienības, ieguvis ap 50 zirgu. Starp citu bija aizturējuši kādu vezumu ar trim plintniecēm — niknām komūnistēm ādas jakās, apjostas ložmetēju lentām, bruņotas revolveŗiem, šautenēm un rokas granātām. Pret tām tautā bija sevišķs īgnums, jo tās mēdza piedalīties cilvēku šaušanā un mocīšanā.

Ko darīt ar šīm daiļavām?

Krasāk noskaņotie domāja, ka tādas „maitas" nolaižamas no kājas, un beigta balle. Andriksons **aizstāvēja citu viedokli: neaptraipīt sevi asinīm, bet padzīt atpakaļ, lai brauc uz savām mājām un nedauzās pa lielceļu. Ja viņas būs nodarījušas ko smagu, gan jau tad viņas dabūs rokā. Tā arī tika izdarīts: viņas izkauninaja un izsmēja un palaida, lai brauc atpakaļ.** Nākošā dienā pulciņš zaļo devās uz pagastnamu likvidēt komiteju (kuŗas gan tur vairs nebija) un nodibināt kādu pagaidu valdi. Līdzšinējo panākumu iedrošināti, puiši virzījās omulīgā barā, bez kādas uzmanības un piesardzības. Likās jau arī, ka sarkano plūdi pārskrējuši — to vairs nemanīja.

Nonācis līdz savai skolai, Andriksons tālāk vairs negāja: pietiekot piņķēties, iešot mājās. Savā istabiņā viņš iesleja kaktā šauteni, uzsvieda uz galda patronas un rokas granātu, nomazgājās, noāva kājas, likās gultā un drīz vien gulēja cietā miegā. Lielinieku laiks taču bija beidzies, viņš bija atkal mājās un drošībā!

Bet pieminētās skukes atpakaļceļā bija sastapušas lielu sarkanarmijas vienību un informējušas, ka priekšā ir zaļie. Labprātīgi vai špiestas, viņas pašas, kopā ar kaŗaspēku, devās atkal uz Padomijas pusi. Vienība izkārtojās kaujai, izsūtīja uz priekšu pastiprinātu izlūku daļu, kam bija izvairīties no sadursmes ar zaļajiem, bet gan tos palaist gaŗām un, protams, tūdaļ ziņot, tiklīdz tos pamana.

Āriņkalna priedēs izlūki tiešām pamanīja zaļos, noslēpās mežā un palaida tos gaŗām. Zaļie neko nemanīja. Tā liktenīgi gadījās, ka vietā, kur ceļš liecas taisnā leņķī un uz priekšu nebija pārredzams, viņi tieši iegāja sarkanajiem rokās. Gan izklīda, atšaudījās, bēga, taču 3 no viņiem tika sagūstīti. Tālākā ceļā sarkanie, meklēdami zaļos, iegriezās arī skolā un pamodināja Andriksonu.

Kas viņš tāds esot? — Skolotājs.

Kā še gadījusies šautene un municija?

— Tādas mantas tagad mētājoties pa visām ceļmalām. Pacēlis.

Kāpēc viņam zilās cara virsnieka bikses? Vai viņš bijušais oficieris? Vai nav dezertieris?

Kamēr visu to taujāja un skaidroja, ienāca mums jau pazīstamās 3 jaunavas un bija priecīgi pārsteigtas: šito putniņu viņas pazīstot, vakar tā un tā.

(Turpinājums sekos).

CEĻA VĀRDI

Stils lielā mērā atkarīgs no tā, kā cilvēks nēsā savu zodu. **Oskars Vailds**

*

Lai kas jums piederētu, tas jums vai nu jāizmanto, vai jāzaudē.

Henrijs Fords, sen.

*

„Es nedodu nekā liela par ziloņiem," teica muša, „tie nevar staigāt pa griestiem."

Anonims

*

Nav šaubu, ka zirgusspēks bija daudz drošāks tajos laikos, kad tas bija tikai zirgiem vien. **Rodžers Praiss**

*

Neviena cita cienība nav tik iespaidīga, nekāda neatkarība tik svarīga kā dzīvošana savu līdzekļu robežās. **Kelvins Kulidžs**

DRAUSMĀ, BAGĀTĀ SIBIRIJA

TAGAD SIBIRIJA IR VERDZĪBAS, SĀPJU UN CIEŠANU ZEME — KOMŪNISTU APSPIESTO TAUTU GOLGĀTA.

Sibiriju apdzīvo daudz tautu, arī latviešu kādreizējie kolonisti vai viņu pēcnācēji, kā arī daudzi tūkstoši mūsu nelaimīgo brāļu un māsu, kas kopā ar miljoniem citu tautu piederīgiem Sibirijas vergu nometnēs spaidu kārtā staigā mocekļu ceļus.

Sibirija, pie kuras šajā rakstā pieskaitīta arī Kazachstana un Turkestana, ir lielākā Padomju Savienības daļa. Ar savām zemes bagātībām tā ir ievērojams potenciāls Kremļa varenībai un ne mazāks faktors milzīgās vergu valsts nākotnei.

Pēc 1926. g. tautas skaitīšanas datiem, PSRS Aizurālu daļā bijis šāds iedzīvotāju skaits: rietumu un austrumu Sibirijā 16.580.000, Kazachstanā — 6.150.000 un Turkestanā — 10.480.000, kopā 33.210.000. (1926. g. skaitīšana atzīstama par boļševiku laika relātīvi labāko, lai gan arī toreiz bija uzdots skaitīt par krievu katru, kas tam nepretojās.)

1897. g. skaitīšanā šajos apgabalos bija tikai 14.110.000 iedzīvotāju.

Konstatētā iedzīvotāju kopskaitā āziātu ir apm. puse, bet otrā pusē apm. 30 proc. ir krievu un pārējie nekrievu tautību raibs konglomerāts, no kura lielākā grupa, apm. 4 milj., ir ukraiņu.

Izkaisītas milzīgajā telpā, šīs daudzās iekarotās Āzijas tautas, par spīti balto un sarkano varas nesēju — krievu 400 g. valdīšanas laiku spaidiem, vēl arvienu saglabājušas savu tautību, valodu, ticību, kultūru.

Sibirijas bagātības, brīvie plašumi un caru valdības politika veicināja tās kolonizēšanu. No Eiropas, Krievijas centra un nomalēm — Baltijas, Polijas, Ukrainas u. c., kā gāju putni pāri Urālu kalniem plūda ne tikai zemes tīkotāji, bet arī laba tiesa brīvības meklētāju, Muižu smagās klaušas, lielie nodokļi, dažādi spaidi un ierobežojumi spārnoja neapmierinātos meklēt brīvu gaisu, maizi un laimi nepārskatāmajos Sibirijas plašumos, kur nebija kakla kunga — muižnieka, un vāja bija visu redzētāja žandarma acs.

Izceļotāji, grupējoties pēc tautībām, līda mūža mežus un ierīkoja ziedošas kolonijas. Tādējādi Sibirija ir bijusi Krievijas izceļotāju Amerika; tādēļ arī tik mazs ir krievu ieceļotāju skaits Amerikā. Archibīskaps Antonijs pirms 1. pasaules kaŗa pat izdeva oficiālu uzsaukumu, kurā aicināja nebraukt uz bezdievīgo, noziednieku pārpildīto Ameriku. Cauri revolūcijas vētrām un asiņainajam terroram, kādreizējās ieceļotāju kolonijas spējušas saglabāt savu nacionālo substanci. Šādu koloniju pastāvēšanu Sibirijā apliecina arī kāds aculiecinieks — amerikāņu žurnālists Ņujorkā Times š. g. 6. oktobŗa numurā.

Vēstures rats griežas ātri uzpriekšu, politiski notikumi aprij viens otru, bet Sibirijas tautas vēl arvien turpina eksistēt, jo Krievija lielajā traģismā šīm tautām ir arī sava priekšrocība: otras Sibirijas, kurp tos varētu deportēt, vairs nav.

Katras tautas nākotne sakņojas tās pagātnē. Pētot Sibirijas tautu pagātni, cara laika Sibirijas pētnieks un vēsturnieks Jadrincevs savā darbā raksta, ka Sibirijas tautas Āzijas vēsturē ieņēmušas redzamu vietu. Arī Ķīnas vēsturnieki ir ieguvuši ievērojamus datus par šo tautu kādreiz augsto kultūru, kas atstājuši par sevi cildenus pieminekļus. Turkestanas telpā ir bijušas augsti attīstītas filozofijas, matēmatikas, fizikas, medicīnas zinātnes. Kapu vietās izrakti archailoģiski retumi: bronzas, zelta, sudraba izstrādājumi un ieroči. Altaja un Baikala apgabalos atrasti seni zemkopības rīki, dzirnu akmeņi, mākslīgas apūdeņošanas ierīču paliekas u. c. priekšmeti. Pasaulē pazīst 10. g. s. grāmatas, starp tām Medicīnas Kanoni un Ārstniecības traktāti ar autora Abn Ali ibn Sina vārdu, kas lietotas rietumu augstskolās. Tāpat pazīstams ir algebras un logaritmu krusttēva Mohammed ibn Musa al. Horezmi vārds.

Mūsu brāzmainajā laikmetā, kad tiek cilāti visādi komūnistu imperijas likvidēšanas projekti, savu tiesu un taisnību prasīs arī sibirieši. Viņu pārstāvji brīvajā pasaulē nestāv sāņus, bet ieslēdzas „nedalāmās" imperijas 180 tautu atbrīvošanas kustībā.

J. S-ļņš.

Vai Jums vajadzīga nauda?

Strauji augošā

REAL ESTATE BIROJĀ

vajadzīgi daži nekustamu īpašumu aģenti

AUGSTĀKĀ KOMISIJA

Zvanīt OL 6381, Toronto

870 COLLEGE ST.

B. SERGAUTIS

TORONTO LATVIEŠU JAUNATNES PULCIŅŠ LĀPA

Jaunatnes pulciņa Lāpas biedri ir rosīgi visās dzīves nozarēs. Tie kopj latviskās tradicijas, dzied, pauko un mācās arī modernās dejas. Uzņēmumā redzami Toronto jaunieši, kuŗus dejas solī apmāca N. Švānebachs. J. Kreiļa uzņ.

Pulciņa vakars sakarā ar sarežģījumiem telpu jautājumā, no 14. marta pārcelts uz 21. martu TLB telpās. Sākums pl. 7.00. Līdzi ņemami groziņi. Būs dziesmas, jautrs referāts un noslēgumā deja.

*

Paukošanas puduris rosīgi darbojas ik nedēļas D. Ikara vadībā. Nodarbības notiek katru trešdienu TLB telpās. Sākums precīzi plkst. 7,30 vak. Interesenti, zēni un meitenes, var pieteikties uz vietas.

*

Nākošā moderno deju stunda notiks svētdien, 7. martā, plkst. 1 d. TLB telpās.

*

Ceturtdien, 11. martā, pl. 7,30 tautisko tradiciju pudurim pirmā sanāksme pie vadītāja A. Pērkoņa, 225 Indian Rd.

EIROPIEŠI BAUDVIELU VARĀ

Kafijas, tabakas un cukurniedru šņabja paradīzē

Kad es ierados Kanadā un brīnījos, ka kanadieši un tāpat arī latvieši, apmēram pusi no saviem iepirkumiem iemet atkritumu tvertnēs kā nederīgu materiālu, daži tautieši apjautājās, vai latviešiem Brazilijā bijis ko ēst? Pēc dienvidnieku, tāpat arī pa lielākai daļai to eiropiešu, kas nodzīvojuši tropos vairākus gadus, no ārējā izskata spriežot, šāds jautājums varētu likties piemērots. Visi dienvidnieki pa lielākai daļai ir kalsnēji, maza auguma, melnām vai tumši brūnām acīm un biezIem, malniem matiem. Eiropiešiem, kas ieceļojuši tropiskajās zemēs, protams, acu un matu krāsa nemainās, bet gan ķermeņa svars. Korpulentākiem augumiem tas dažkārt nokrīt pat pa 10 vai 15 kilogramiem. Es pazinu kādu vecu inženieri, kas trīs mēnešos pēc ierašanās Brazilijā no Vācijas četras reizes jau bija pāršuvis bikses. Šo darbu viņam uzticīgi veica kāds latviešu skroderis un cigarešu naudu vienmēr nopelnīja.

Pārtikas produktu Brazilijā netrūkst. Viss, kas atrodams pasaules pārtikas tirgos, sastopams arī Brazilijas lielpilsētās. Labākos veikalos var pirkt pat brūkleņu un meleņu ievārījumu, nerunājot nemaz par garšīgajām baravikām, kas arī tropos neaug. Brazilija pazīstama kā lielākā kafijas ražotāja zeme pasaulē, un par kafiju, kā zināms, var dabūt visu. Varētu teikt, ka Brazilija pārtiek no savas kafijas, kuŗu ļoti lielos vairumos patērē arī paši brazilieši, bet vēl vairāk par kafiju iegūst visu, kā pašu zemē trūkst. Kafiju brazilietis dzer vai katru stundu. Ikvienā bārā, pat vismazākā produktu veikaliņā uzstādīts elektriskais kafijas vārāmais aparāts, kur kafija vienmēr dabūjama. To dzer no mazām liliputkrūzītēm, ļoti stipru un parasti melnu ar bagātīgām niedru cukura piedevām, pie tam ļoti karstu. Ikkatra, pat ļoti īsa, nejauša saruna uz ielas nobeidzas pie kafijas krūzītes. To izdzer ļoti veicīgi, lai varbūt jau nākošajā bārā liktu iepildīt jaunu. Pat iestādēs vienmēr stāv gatavībā karstais kafijas trauks un liels vairums liliputkrūzīšu. Laiku pa laikam ierēdnis vienu no tām piepilda ar stipro kafiju un dažos skopos malkos izdzer, tad atgriežas atkal pie sava darba galda. Ja tam darīšana ar publiku, viņš vispirms savu krūzīti piedāvā tai.

Ja kafiju visvairāk dzer karstajā laikā, tad vēsākām dienām iestājoties, sevišķi lietum līstot, pienācīgu godu parāda otram pašu zemes ražojumam — cukurniedŗu šņabim — „aguardente de cana". To var brīvi un katrā laikā dabūt visur, kur vienmēr gatavībā stāv kafijas vārāmais aparāts. Degvīnu dzer no speciālām glāzēm, kas tikai drusku mazākas par parastajām alus glāzēm, bet aizvien atšķaidītu citrona sulā un saldinātu ar cukuru. Dzer līdzīgi kafijai — parasti tikai vienu glāzi, lai pēc stundas otru iemestu citā vietā, bet nekad nepiedzeras.

DEGVĪNS PAR 2 CENTIEM

Tas esot zāles pret apaukstēšanos vēsajā laikā. Šo glāzīti iemet arī taksometra vadītājs, gaidīdams uz telefona zvana ieskanēšanos savā auto ostā, to iztukšo arī autobusa šoferis pēc veiktā maršruta gala piestātnes bārā un no tās neatteicas arī policists, regulēdams uz ielas satiksmi. Un no visa tā Brazilijas lielpilsētās nenotiek vairāk satiksmes nelaimes kā citur, policisti tikpat labi veic savu pienākumu kā „sausās zemēs". Ar alkoholiskiem dzērieniem dienu un nakti tirgojas restorāni un bāri, pārtikas veikali un aptiekas, tos var dabūt dzelzceļu staciju bufetēs, restorānu vagonos, un atkorķētu konjaka pudeli un glāzi jums pienes apkalpotājs arī pirmās un trešās klases vagona solā. Ikvienā pārtikas preču veikalā jūs varat nopirkt oriģinālpudeli, vai arī likt ieliet no tās līdzatnestā traukā gluži kā pienu vai etiķi, vai izdzert glāzi turpat uz vietas, ar policistu un veikalnieku draudzīgi patērzējot, kopā pasēžot uz kukuruzas maisa. Jūs nepārsteidz arī, ja turpat veikalā ar savu pudeli ierodas 3—4 gadus vecs zēns vai meitene un veikalnieks degvīnu iepilda arī tiem. Tas domāts tēvam vai mātei mājās. Bet arī viņi pa-rasti dzer tikai pa vienai glāzītei, un tās ir zāles pret apaukstēšanos vēsajās tropu naktīs un līdzeklis saldākam miegam. Šāda lāse postā un nabadzībā nevienu neiedzen, jo apmēram viena tējas glāze „aguardentes" maksā tikai divus centus un tos var nopelnīt piecās minūtēs.

AR TABAKU AIZ LŪPAS

Pirmo divu baudvielu patērēšana nebūtu pilnīga, ja to nesaistītu ar trešo — tabaku. Arī tabaku Brazilija izaudzē pati, un tās patērēšana strādnieka budžetā atstāj tikpat mazu robu kā kafija un alkohols, jo šie visi ir „pirmās nepieciešamības" priekšmeti, par kuriem valsts ar saviem nodokļiem daudz neinteresējas. Tabaku lieto visi — lieli un mazi, veci un jauni, vīrieši un sievietes. Pat zīdainim māte aizliek tabakas vīšķi aiz vaiga, lai tas naktī labāk iemigtu. Tabaku smēķē, bet tikpat labi to arī zelē. Gandrīz ikvienā veikalā, blakus pārtikas precēm, redzamas satītas tabakas virves. Veikalnieks ar asu nazi gabalu nogriež un tāpat neiesaiņotu pasniedz patērētājam. Viņš to liek aiz lūpas, bāž pīpē vai arī pats sasmalcina ar nazi un ietin kukuruzas lapā kā cigareti. Dūms ir saldi reibīgs un smaržīgs. Pietiek ar pīpmaņiem īsu brīdi pasēdēt kopā autobusā vai dzelzceļa vagonā, lai rastos uzmācīga vēlēšanās pēc svaiga gaisa, kas jau tā bagātīgi ieplūst pa abās pusēs atvērtajiem logiem un durvīm. Tabakas zelēšana, tāpat stiprās pīpes rada vajadzību bieži spļaudīties, ko bez kautrēšanās dara visi, vienalga — uz ielas, satiksmes līdzekļos —, arī sievietes. Šādu vajadzību rada arī mikroskopiski sīkie putekļi sausajā bezlietus periodā, chroniskā apaukstēšanās, „sliktā dūša", kuŗas cēloņi reti kad izdodas izdibināt pat speciālistam — ārstam vai arī vienkārši ieradums, kas kļuvis jau par zināmu „toni". Jaunieceļotājam sākumā tas rada zināmu pretīguma sajūtu, bet vēlāk arī viņš aprod un jūt, ka tā ir nepieciešamība.

Brīnišķīgā tropu saule, kas veic galvenā sanitāra pienākumus, gādā par tīrību un sērgu apkaŗošanu. Raksturīgi, ka t. s. epidēmisko slimību Brazilijā gandrīz nav. Arī tas ir saules nopelns.

Uz laukiem vīrieši parasti smēķē cigaretes, pa retam arī cigarus, bet sieviešu iemīļotākais smēķēšanas rīks ir pīpe. Viņa to lieto ar lielu virtuozitāti un no tās neatsakās arī pilsētā.

Nākošā numurā lasiet:
DZĪVE SĀKAS NAKTĪ.

KAS NOTIEK KANADĀ?

● Divas lielākās Kanadas arodbiedrības, kuŗas apvieno 955.000 biedrus, asi kritizē valdības ģimenes māju iegādes plānu un atzīst, ka tas caurmēra algas pelnītājam ir nepieņemams. Pēc arodbiedrības atzinuma paredzētās iemaksas procentos par hipotekāriem parādiem ir par augstām. Pēc valdības projekta 10.000 dolaru vērtīgai mājai paredzēta 1.400 dolaru liela iemaksa. Procentu likmes lielums nav gluži zināms, bet sagaida, ka to noteiks uz 5,5 proc. Otrs projekts paredz tikai 600 dolaru iemaksu un parādu samaksai 25 līdz 30 gadus, bet tad procentēs jāsamaksā 4.300 dolaru, kas nozīmē, jo nabagāks pircējs, jo viņam vairāk jāsamaksā. Arodbiedrība domā, ka valstij turpmāk vēl vairāk būtu jaatbalsta lētu īres māju būve.

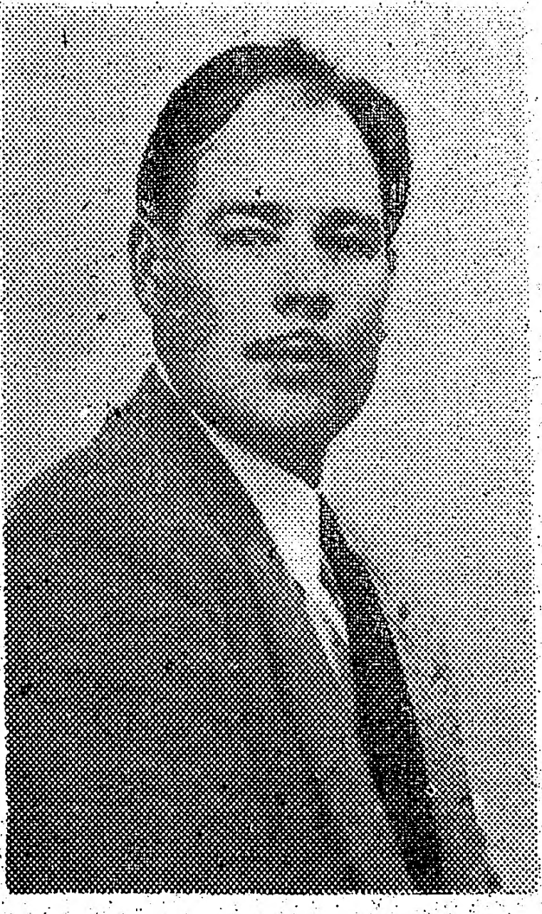

Arnolds Šiņķis,
grāmatas Kurzemes cietoksnis autors.

● „Baltvācieši — lupatvācieši," zem tāda motto Toronto baltvācieši pulcējušies savā karnevālā. Sākot ar trūcīgajiem „lupatniekiem" un beidzot ar greznajiem prinčiem un hārēma dāmām visi jutušies priecīgā fašinga gara pārņemti līdz Toronto „policijas stundai." Kā jau baltieši, tie patērējuši arī daudz pudeļu un speķa pīrāgu.

● Krievija tuvākos mēnešos nodomājusi uz Kanadu sūtīt savu tirdzniecības speciālistu, kas stātos sakaros ar Kanadas firmām un organizācijām par dažādu preču iepirkšanu Kanadā, neizslēdzot arī kuģus, rūpniecības preces un labību. Pad. Savienības sūtnis Dimitrijs Šuvachins Otavā paskaidrojis, ka Pad. Savienība vēloties ar Kanadu atkal uzņemt tirdznieciskos sakarus. Kad sūtnim jautāts, kādas preces krievi vēlētos Kanadā iepirkt un ko tie varētu piedāvāt, viņš raustījis plecus un teicis, ka to labāk varēšot paskaidrot tirdzniecības lietpratēji. 1944. gadā Kanadas tirdzniecība ar Pad. Krieviju sasniegusi savu maksimālo stāvokli, kamēr 1952. gadā Kanadas eksports uz Pad. Krieviju bijis gandrīz nenozīmīgs.

● Pieaugošais Kanadas bezdarbnieku skaits radījis pārrunas arī Otavā. Valdība paskaidrojusi, ka pavasarī darba tirgū atkal iestāsies normāls stāvoklis. Progresīvi-konservātīvie izteikušies, ka bezdarba jautājums būtu pārbaudāms parlamentāriskai komisijai, lai spertu attiecīgus soļus tā mīkstināšanai. Darba ministrs Gregs pasakidrojis, ka darba pārvaldēs janvārī reģistrēti 524.000 darba meklētāju, 140.000 vairāk kā iepriekšējā gadā šinī pašā laikā. Ministru prezidenta vietnieks Hove izteicies, ka pavasarī darba tirgus būs līdzīgs iepriekšējam gadam. Valdība stāvokli uzņem nopietni, bet saimnieciskā īstenība ir tā, ka uz laiku iestājies zināms tirdznieciskās dzīves atslābums, kas sagadījies ar ziemu klusāko darba tirgu.

PADOMJU SAVIENĪBĀ RADA JAUNUS LAUKSAIMNIECĪBAS APGABALUS.

Masu izceļošanas un deportācijas

Padomju Savienībā solījumi par lauksaimniecības produktu ražošanas pacelšanu nav piepildījušies, un tautā pamazām sāk rasties īgnums, kāds rodas, cerībām sabrūkot. Valdība ir spiesta meklēt jaunus ceļus, kā solījumus, kaut vai daļēji, turēt spēkā, tādēļ lauksaimniecības ministrs Ivans Benekdiktovs paziņojis, ka 38 miljoni akru zemes gaida kopējus. Zeme, kas līdz šim bija pilnīgi neapstrādāta un gandrīz pavisam neapdzīvota, saistījusi varas vīru uzmanību, jo tur varētu radīt jaunu labības klēti, kas būtu arī grūti sasniedzama ienaidniekam kaŗa gadījumā, jo pagājušais karš pierādīja, ka Ukrainas lauksaimniecības apgabali viegli var nokļūt ienaidnieka kontrolē. Jaunā zeme atrodas Kazachstanā, Dienvidsibirijā un Volgas - Urālu apgabalā.

Pēdējā laikā kampaņa par izceļošanu uz jaunierādītiem apgabaliem bijusi ļoti spēcīga, bet tomēr nav devusi jūtamus rezultātus. Visgrūtāk valdībai piedabūt agronomus un citus speciālistus uz labprātīgu došanos jaunajā „paradīzē", bet arī parasto kolchoza zemnieku pārcelšana nerit visai gludi. Pēdējiem, protams, nekādu piekrišanu neprasa, bet uz „labprātīgas pieteikšanās" pamata kopā ar visnepieciešamāko inventāru aizsūta uz nozīmēto vietu.

Tā ir iesākusies atkal jaunu Krievijas lauksaimniecības apgabalu radīšana ar nāves draudiem, iebaidīto iedzīvotāju masu deportācija no visām pierobežām uz Āzijas vidieni. Cik daudzi atkal izlaidīs garu asins un sviedru straumēs mirkstot, pagaidām vēl grūti noteikt, bet, spriežot pēc lauksaimniecības ministra norādījuma, ka jau šai gadā ierīkojamas kollektīvas saimniecības 6 milj. akru kopplatībā, mocekļu skaits var sasniegt ceturtdaļ miljonu.

VĒRTĪGA DĀVANA

ir Elzas Žebranskas iedziedātās skaņu plates, kas Toronto dabūjamas pie B. Senkēvičas, 329 Carlton Str., ik dienas no pl. 6—9 vakarā, tel. PR 4208.

Apkārt zemes lodei

● ASV frizieri izvēlējuši 10 labāk frizētos kungus pasaulē. Pirmo vietu starp tiem ieņem Henrijs Fords II, otrā vietā nāk aviācijas ģenerālis Vandenbergs un trešā vietā sūtnis Henrijs Kabots Lodžs Jr. Miljonāres Barbares Huttonas jaunais vīrs diplomāts Porfīrio Rubrioza nobīdīts goda pilnā septītā vietā. Tālāk seko ārlietu ministrs Īdens, rakstnieks Tomass Manns un CBS šefs Franks Stantons.

● Francijā uzstādīts jauns vilciena ātruma rekords: 4350 zirgu spēku stipra elektriskā lokomotīve ar 3 vagoniem nojoņojusi ceļa posmu starp Dižonu un Boni ar ātrumu 151,8 jūdzes stundā. Šis ir pašreiz lielākais ātrvilcienu ātrums visā pasaulē.

● Nirnbergā kāds pusaudzis ienesis karnevāla telpās 7,5 cm artilērijas granātu, kas eksplodējusi, nonāvējot 3 personas un ievainojot vairāk kā 40. Starp nogalinātajiem ir arī zēns, kurš ienesis šo bīstamo rotaļlietiņu.

● Ēģiptes valdība pašreiz apsver jautājumu, kā padarīt bijušo karalieni Narimanu par „valsts ienaidnieci". Plānota arī apsūdzība par valūtas neatļautu izvešanu. Narimana esot pirms kāzām ar Faruku izvedusi vairāk kā 48.000 dolarus „neatļautā veidā", lai Italijā iepirktu sev pūru.

● Kamēr karaliene Elizabete ar savu laulāto draugu Fīlipu apceļo pasauli, viņu mazais dēlēns princis Čarlis sasniedzis jau skolas vecumu. Viņa audzināšana uzticēta skotu guvernantei Katrīnei Pīblei, kuŗai jāmācā princim valodas, vēsture, dabas zinātnes, tāpat viņa kārtai piemērota izturēšanās.

Mācības telpa atrodas karaliskajā pilī, un ir tā pati, kur kādreiz mācījās karaliene un princese Margarēta. Princim pieder daudz titulu, bet viņš pats tos vēl nezina, un neviens arī viņu citādi neuzrunā kā par princi Čarli vai Jūsu karaliskā augstība. Par prinča garīgi reliģisko attīstību rūpējas karalienes mācītājs Pēteris Gillinghams.

ATPAKAĻ UZ FRONTI

Fragments no A. Šiņķa grāmatas Kurzemes cietoksnis

Šodien 6. decembris — brālim dzimšanas diena. Citus gadus šai dienā mūsu mājās bija klāti galdi, pašu zemes labumiem bagātīgi apkrauti galdi un kupls viesu pulks ap tiem. Bet šodien — brālis ir Kurzemes frontē, pie Lestenes, kamēr pats vēl neesmu beidzis „lāpīties" patālā aizmugures kaŗa slimnīcā.

Nemiera dzīts, aizeju pie ārsta virsleitnanta Murovska un lūdzu, vai man nebūtu iespējams jau šodien tikt laukā no slimnīcas un doties uz grāvjiem.

Ārsts pārsteigts paraugās manī un nosaka:

„Kā tad! — operētās vietas vēl lāgā nav aizdzijušas, kad atkal jau kārojat dabūt miesās kādu pakavnaglu vai dzelzsgabalu . . ."

„Manam vienīgajam brālim šodien dzimšanas diena, — sen neesam sastapušies."

„Ā-ā!" ārsta kalsnā seja apskaidrojas. „Tā cita lieta!"

Viņš izmeklē mani, liek māsai atjaunot pārsējumus un iedot arī ceļam kādu ziedi līdz ar marles saitēm.

„Tikai sargieties no stipras piepūles, — var rasties sarežģījumi."

Priecīgs apsolu ārstam ievērot viņa padomu, vēlreiz tencinu par sekmīgajām operācijām un sirsnīgi atvados. Šādu atvadīšanos vēl iznāk daudz; tur ir mani istabas biedri un kaŗa gaitu paziņas un draugi visā nodaļā, tur ir virsmāsa Sūna un viņas palīdzes, kas pašaizliedzīgi pūlējušās ievainoto kaŗavīru dziedināšanās labā.

Un tad lielos četru bēru zirgu vilktos ratos, kam priekšā sēž sanitārs ar braucēju, dodos atceļā uz kaujas līnijām, lai no turienes šais pašos ratos atpakaļ līgotu jauni ievainotie.

Rīts nav patīkams: laiks apmācies un drūms, smidzina smalks lietiņš, un tikai austrumu debesmala šķiet gaišāka un priecīgāka. Gar acīm lēni slīd Kurzemes ainavas. Ceļš ļoti izbraukts, ar dziļām, dubļupilnām grambām un lielām peļķēm. Rati nemitīgi svaidās no vienas puses uz otru, brīžiem pat apstādamies, un mālainiem dubļiem aplipušie riteņi atgādina smago lielgabalu. Bet man ir viegli un labi.

Ceļam ievijoties eglēm apaugušā ielejā, sastopam pirmos pretimbraucējus. Tie ir bēgļi, kas ratos sakrāvuši savu pēdējo mantu un atstājuši dzimtās sētas, lai pasargātu savas dzīvības no frontes ugunīm un boļševiku briesmu draudiem. Kādos ratos jauna māte pie krūts baro savu zīdainīti; no kādiem citiem nolec pusmūža vīrs, jau iesirmiem matiem, aptur mūs un lūdz, vai neesot kāda cigarete vai tabaka, — pats savējo steigā esot atstājis degošajās mājās.

Sanitārs izvelk tabakas paciņu un pasniedz bēglim. Pienāk vēl divi večuki, sakumpuši zem gadu un pārdzīvojumu nastas. Pasteidzos arī tiem piedāvāt cigaretes un katram iedodu pa paciņai tabakas, jo, atstājot slimnīcu, dabūju kantīnes devu. Tie nezina, kā pateikties, un viens no viņiem, manu seju pētīdams, gausi nosaka:

„Izskatās gandrīz tā, kā būtu viens no maniem dēliem."

„Un kur tad, tēv, jūsu dēli tagad?"

Vecā zemesrūķa kailā galva nodreb, un sirmajās skropstās ieriet silta rasa:

„Ak, vai!" viņš smagi nopūšas. „Vecākais dēls atbrīvošanas cīņās pazuda bez vēsts, vidējais tikko bija saņēmis zobenu, kad ienāca sarkanie, un nu jau ir labi atdusējies Volchovas purvos. Bet jaunākais nebija padevies manā garā — atstāja skolu un iegāja mežā pie kureliešiem. Es gan tam biju pretī, bet jaunajiem jau tagad pašiem sava galva, nav vairs vecie laiki . . . Es savā mūžā izgāju divus kaŗus un nekad nemeklēju aizmugures vai meža."

„No kuŗas puses tad esat?"

„Tepat, nav tālu — Zebru ezera austrumgalā . . . Uguns stundas laikā aprija mūsu saimniecības ar ēkām un visu, kas tajās iekšā. Palika tikai pelnu kaudzes un pusdegušu liepu stumbri . . ."

„Un kurp nu braukdami?"

„Brauksim pie radiem — vēl kādi desmit kilometru pa šo pašu ceļu."

Un tad mēs šķiramies.

Mūsu rati atsāk savu zvalstīšanos, un pēc krietnas pusstundas kratīšanās, sasniedzam Irlavu. Tur biju cerējis atrast citus braucējus, kas mani paņemtu līdzi uz Džūkstes pusi, bet tādu nav. Vēl gan vilcinos, gaidu un nervozēju, līdz beidzot atzīstu, ka mani zirgi var būt tikai paša naglotie zābaki, un pātaga — kāds malks no kantīnes devas kaŗavīra pudelē. Un ir man vēl arī krietna kūja — labs palīgs nedrošām kājām.

Sākumā mēģinu par grāvmalēm, taču drīz vien redzu, ka tā tālu netiksu. Un tad sāku soļot pa dubļaino ceļu, kaut kājas līdz potītēm mālu un grants jāvā.

Pamazām sabiezē krēsla, kuŗā tikai retumis vairs saskatāmas kādu māju vai koku kontūras. Bet tur, kur mans ceļš iet gar Lestenes baznīcu, neviļus apstājos: netālu no baltā bērza ar nolauztu galotni, uzmesta svaiga kopiņa ar tā paš bērza zaru krustu un uzrakstītu dēlīti.

Bijīgi tuvojos šim vientuļajam kapam. Visapkārt dziļš klusums, bet manā sirdī kaut kas sakustas un ceļas. Roka neatvairāmi tiecas noglāstīt vienkāršo krustu, bet acis pūlas salasīt uzrakstu zem tā — Māsa Alīda Bērziņa . . .

Kas viņa, un kālab tai vajadzēja apgulties še, ceļmalā? Kas gan to vairs zina — labi, ja daži, kas viņu še aprakuši, lai paši apgultos citos, nezināmos kapos.

Ejot tālāk, zem vecas liepas ieraugu otru kopiņu ar divām nekārtīgi uzmestām bruņucepurēm. Sakārtoju tās tā, kā to būtu darījis ikviens kritušo cīņas biedrs, un tad atskārstu, ka še vēl daudz citu jaunu kapu. Lūk, — garā rindā gul vācu armijas kritušie, un baltie bērza krusti tik cieši viens pie otra saslējušies, kā rokās saņēmušies brāļi.

Lai viegla viņiem svešās zemes smilts!

Uz savas kūjas balstīdamies, atstaigāju vēl līdz baznīcai, bet tās durvis ir aizslēgtas, un dodos tālāk.

Netālu otrpus ceļam ir biedrības nams, kur tagad iekārtotas atpūtas telpas kaŗavīriem. Mani sagaida divas laipnas meičas un lauzītā vācu valodā jautā, vai oficiera kungs še palikšot ilgāk.

„Nē, paldies," latviski atbildu. „Tikai pāris desmit minūtes."

„Ā-ā — mūsējais!" iesaucas gaišmate spridzīgām acīm, kamēr otrā, tumšmate kā atvainodamās pasmaida un slepus vēro mani.

„No kurienes tad jūs nākdams?"

„Tepat vien no slimnīcas," pastrupi atsaku un aizdedzinu cigareti.

„Nu tad jau gan jums vajadzēs palikt līdz rītam: sovakar mums būs kino un pēc tam balle."

„Diemžēl — dejotājs vēl neesmu, un līdz bunkuram nav vairs tālu."

„Žēl!" tumšmate nosaka, kamēr viņas draudzene jau nes krietnu porciju gulaša ar kartupeļiem.

„Ieturieties krietni!" viņa skubina, „lai varat tos krieviņus drīzāk aizdzīt no mūsu zemes."

„Vēl jau nekāds kalnu gāzējs neesmu, bet gan jau — ja vien Dievs līdzēs."

Neesmu vēl tālu ticis ar garšīgajām vakariņām, kad atsprāgst masīvās koka durvis, un tajās parādās pazīstams stāvs.

„Marokas Baigais!" — es neviļus izsaucos.

„Ak, tas tu, veco kaŗa zēn," trauc pretī kapteinis Ādamsons. „Nudien, nedomāju tevi vairs sastapt starp dzīvajiem! — laikam tak Pēteris negrib tev uzticēt lielo atslēgu bunti." Un klusajā telpā viņa varenā balss skan kā lielais misiņa rags.

„Lūdzu, piesēdieties, kapteiņa kungs!"

(Turpinājums sekos)

KLAVIEŖU BŪVĒTĀJS
A. KĻAVIŅŠ
skaņo, labo, modernizē klavieres, dod lietpratēja padomus klavieŗu pircējiem
TORONTO, 90 LONDON ST,
Tel. KE 8609
Pastāvīgi krājumā lietotas klavieres (440)

PIEDĀVĀJU PA
LĒTĀM CENĀM
DĒĻUS (jaunus)
žogiem, formām u. c. veida būvniecībai, kā arī pakuru malku.
Tuvākas ziņas
tel. OL 1403 pēc pl. 6 vak.
Toronto

HEINTZMAN un CO KLAVIEŖU TĪRSKAŅOTĀJS
J. MEDNIS
Tel. GE 3109, GL 1326, Toronto,
(Latvijas Konservātorijas absolv.)
piedāvā savus pakalpojumus kā klavieŗu tīrskaņotājs, remontētājs un eksperts.
Pērkot klavieres no augšminētās firmas 15 proc. atlaide.
Lietotas klavieres pēc izvēles.

POLSTĒTĀJS
Izlaboju un pārvelku ar jaunu drēbi dīvānus un krēslus, pagatavoju arī pilnīgi jaunus.
A. HANZENS, OX 9146
(204)

V. KUČĀNS
Kungu un dāmu drēbnieks
378 Milverton Blvd., Toronto
(Danforth — Coxvell raj.)
Labākās angļu drānas. Pieņem katru dienu no pl. 9—20, sestdienās no pl. 9—15

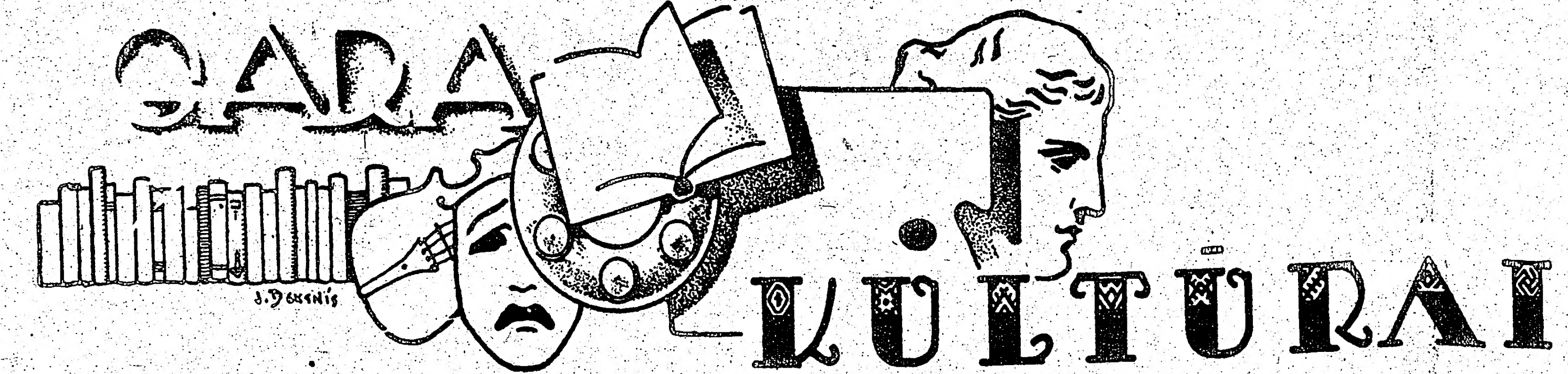

T. ĶEŅIŅA KANTĀTES

KURZEMES KAREIVIM UZVEDUMS HAMILTONĀ

Ir veca patiesība, ka laba dzeja inspirē labu mūziku. Un tas visnotaļ jāsaka par Ingridas Vīksnas tekstu Tālivalža Ķeniņa kantātei Kurzemes kareivim. Tās ir vīrišķīgi asas, traģisma pilnas un dziļi pārdzīvotas vārsmas, kas jau pirmajās četrrindās izteic ikviena latvieša drausmās un baigās izjūtas pār mūsu dzimteni satumstot pekles un tumsības naktij: „Koki liecas līdz zemei, krastā izbēgt grib jūra, klāt ir visu dvēseļu Lielās Piektdienas nakts.“ Spilgtā dzejiskā iztēlē Ingrida Vīksna zīmē tālāk Kurzemes un tās karavīru traģēdiju, skandēdama cildenu rekviēmu kritušajiem un veltījumu dzīvajiem — „Mūžīgai ziņai: „Es par Latviju noliku galvu, dzīvojiet viņai,“ jo — „kas savai zemei uzticīgs, tas saules mūžu dzīvo!“

Tālivaldis Ķeniņš kantāti iecerējis ērģelēm, jauktam korim un solistiem — mecosoprānam un baritonam. Galvenā partija pieder ērģelēm, gribētos sacīt, orķestrim, jo tās faktūra prasīt prasās pēc instrumentācijas. Taču komponists, acīmredzot, rēķinājies ar reālitātēm, — jo kur gan šai zemē tiksim pie sava orķestŗa, — bet zem erudīta ērģelnieka pirkstiem ērģeles var dažkārt aizstāt arī pirmo.

Runājot vispārējos vilcienos par T. Ķeniņa mūziku jāsaka, ka tā nav analizējama ar tradicionālās harmonijas līdzekļiem un mērauklām. un, teiksim, Emīla Dārziņa mūzas cienītājiem te velti meklēt saldo meldiju. Ķeniņš visā savā radītājā būtībā un mūzikālā izteiksmē ir jaunās, laikmetīgās mūzikas pārstāvis. Viņa rotaļa ar disonancēm, kas brīžiem iesniedzas politonālitātē, nav tukša poze. Tā nav arī tikai rotaļa, feierverks, bet radoša nepieciešamība, veidojot skaidru un mērķietiecīgu mūzikālu domu. To izjūtam šīs mūzikas atraisītājā plūdumā un spriegajā dinamikā, kam allaž rasta attiecīga un skaidra forma. Šo mūzikas brīvo tecējumu izjūtam arī kantātē, tās raksturīgajā tematikā un noskaņu dažādībā interpretējot dzejnieces tekstu. Sevišķi iespaidīgi veidotas koŗa partijas, sākot ar brāzmaino Rīgas torņi ļimst liesmās, aso fugāto — Zeme brūk liesmās — un cildenas traģikas pilno sēru maršu: Neraudi, māmuļa. Tas man šķiet visas kantātes kulminācijas punkts, kam spēcīgi kontrastē un ko izceļ iespaidīgais un gluži klasiskā stilā komponētais korālis (Kungs, Tavā spēkā, rokās viss) un spožā apoteoze.

Nē mazāk raksturīgi veidotas solistu partijas, kuŗas atbalsta ērģeles ar gluži patstāvīgu līniju, ie zīmīgi krāsodamas, bet ne kaili illustrēdamas teksta noskaņas un psicholoģiskos akcentus.

Rezultātā latviešu mūzika ir ieguvusi izcilu lielākās formas vokāli - instrumentālu darbu, un jauns, drošs un iespaidīgs vārds mūsu mūzikā ir sacīts.

Runājot par atskaņojumu jāsaka, ka Ķeniņa rīcībā nav Reitera koris vai Dziesmuvara, bet dziedātāji ar dažādu balsu un mūzikālo kvalitāti, kas ziedo savus brīvos vakarus latviešu dziesmai. Bez šaubām, kantāte bija cietākais rieksts, ko šī dziesmu draudze jebkad ir kodusi, bet jāsaka — pārkoda godam, neviena zoba nesabojājusi. Ja arī šur tur iesāpējās, tad tā nav liela nelaime. To var piedēvēt arī akustiski neizdevīgajām koŗa telpām un Hamiltonas sv. Trīsvienības baznīcas reģistriem nabadzīgajām ērģelītēm. Dziedātāji viscaur uzmanīgi sekoja sava vadoņa rokai, un visa atzinība Editei Ozolai-Timermanei, kas īsā laikā pārvaldīja visas ērģeļu iespējamības un atbildīgo uzdevumu veica godam. Atzinību pelnījuši arī solisti: Herta Lūse un Pēteris Geistauts par drošo un izteiksmīgo dziedājumu.

Programmas pirmo pusi aizpildīja koris un solisti. Rūpīgā, mūzikāli izteiksmīgā priekšnesumā dzirdējām Jurjānu Andreja klasisko Mūsu Tēvs, Bēthovena Ticība, Mocarta brīnumjauko Ave verum un techniski ļoti atbildīgo Aleluju no Mesijas. Te Ķeniņš, tāpat kā kantātē, apliecināja visus krietna un veiksmīga koŗa vadoņa un diriģenta dotumus. Viņa un koŗa turpmākie ceļi cels vienu kā otru.

Mīļā Herta Lūse kā jaunajās dienās iepriecināja ar Vītola Maria un Mendelsona āriju no Elijas, bet P. Geistauts vokāli glīti, bet mūzikālā izteiksmē vienaldzīgi dziedāja Stradellas Lūgšanu. Edite Ozola—Timermane arī šai uzdevumā bija uzmanīga un pieklāvīga pavadone.

Beidzot jāatzīmē, ka koncerts, kuŗu rīkoja Hamiltonas latviešu draudzes dāmu komiteja, bija pulcinājis pilnu dievnamu klausītāju. Un pelnīti, jo koncertu varam pieskaitīt vietējās mākslas dzīves izcilākajiem notikumiem.

Jānis Cīrulis

Francijas valsts pērk Jāņa Indusa gleznu

Pēc ilgāka laika latviešu glezniecība liek atkal sevi atgādināt pasaules mākslas pilsētā Parīzē. Šoreiz tas ir gleznotājs Jānis Induss, kā vārdu daudzina Parīzes mākslas žurnālos un mākslas cienītāju aprindās.

Jau izstādes laikā ieradās Francijas valsts un Parīzes tēlojošās mākslas daļas gleznu pirkšanas komisiju pārstāvji, lai izraudzītos darbus pirkšanai. Tagad mākslinieks ir saņēmis Francijas valsts tēlojošās mākslas vadītāja Gutāla (Goutal) oficiālu paziņojumu, ka Francijas valsts pērk viņa gleznu „Ainava ar sniegu“.

Šīs izstādes panākumi devuši māksliniekam ierosmi un jaunas idejas. Viņš joprojām uzturas Parīzē, kur apmeklē mākslas mūzejus, gleznu izstādes un arī cītīgi glezno. Nākošā mēneša beigās gleznotājs atgriezīsies savā pastāvīgā dzīves vietā Upsalā — Zviedrijā.

Pēteris Ērmanis

TĀS, NO KUŖĀM AIZIET

Ir daudzas, daudzas sievas dzirdējušas —
Skarbs noteic draugs: „Mums šķirtus ceļus iet!“ —
Kaut maigas dienas sārti vizmojušas
Un vecgadā bij lieki laimes liet.

Nu to, kas gājis, smaidot apskauj cita.
Ja gājējs valstsvīrs ir vai mākslinieks,
Jau aizmirsis, nesen kas blakus mita
Un valsts bij briesmās, iedvesme bij, prieks.

Jā, atstātās... Sev daža lodi lēma,
Vai lauzto dzīvi svieda atvarā,
Vai, sevī vaidot, ārēji tik mēma,
Vai dienas vilka tukšā ārprātā.

Un dzīves nomalītē daža tvērās
Pār drupām klusu mūža posmu sākt,
Līdz pelēks draudzīgs vakars prātā vērās
Un labā naktī aicināja nākt.

DAUGAVAS VĒJI

Alberta Sprūdža stāstu un noveļu krājuma jaunizvedums

IZDEVIS A. SPRŪDŽA FONDS, ASV, ČIKĀGĀ.

Pēdīgi iznākusi grāmata, ko tik ilgi ar nepacietību gaidījām. Trimdai ieilgstot, jau izdotas daudzas augstvērtīgas grāmatas, bet Kultūras fonda godalgoto Sprūdža stāstu un noveļu grāmatu, kuŗā viņš tik skaisti tēlo Latgales cilvēka vienkāršību un sirds skaidrību un Latgales atdzimšanu, tik ilgi gaidījām. Jau ārējais pievilcīgais ietērps, grāmatu uzskatot, liek dvēselei nodrebēt un sajust Daugavas vēju silto glāstu, kas Latgalei nesa ne tikai auglīgu lietu, bet arī siltu sauli un pavasari.

Mēs zinām, ka Alberta Sprūdža vairs nav dzīvo pulkā, un skumjas nemanot iezogas sirdī, jo tik dziļu patriotu mums nav daudz. Sprūdžs dzīvoja vienīgi Latvijai un savam dzimtajam novadam Latgalei. Šī gada 7. aprīlī paies desmit gaŗi gadi, kopš Sprūdža vairs nav. Tā bija drausmīgākā nakts Rēzeknei, vairākkārt nāca ienaidnieka lidmašīnas, visu nakti liesmoja Rēzekne degošo māju ugunīs. Daudz mīļus un sirsnīgus cilvēkus apraka māju drupas. Zem mājas drupām bez dzīvības atrada arī Albertu Sprūdžu. Pašos spēka gados bija pārtrūkusi dzīvība lielam rakstniekam, jauna laikmeta ievadītājam Latgales kultūras dzīvē, jo ar Sprūdžu Latgales rakstnieks kā līdzvērtīgs ienāk latviešu literātūrā. Pirmos darbus Sprūdžs sacerēja latgaliešu dialektā, bet drīz pievērsās latviešu rakstu valodai, jo viņš atzina, ka divu miljonu tautai nevar pastāvēt divas rakstu valodas un divas literātūras, un kaut arī latgales izloksne būtu vecākā — vēstures notikumi nav otrreiz pārdzīvojami.

Jānis Klīdzējs uzrakstījis Sprūdža grāmatai ievadrakstu: Brīvības paaudzes rakstnieks Alberts Sprūdžs. Klīdzējs Sprūdžam bija tuvs draugs, tāpēc viņš vislabāk pazīst Sprūdžu kā cilvēku un rakstnieku. Vēl vairāk — Klīdzējs savā apcerē tik silti notēlo Latgales rakstnieka ieaugšanu savā vidē: „Mēs esam dzīva daļa no šīm krēslainajām rijām un liniem. Mēs esam daļa no bēdām, nabadzības un trūkuma! Mēs esam daļa no istabām, kur vakaros rožukronis par godu Dievmātei tik bieži skaitīts; mēs esam daļa no lūgšanu cerībām, ko tēvi un mātes uz altāriem par labāku nākotni noliek.“ Vienīgi Klīdzējs pazīst pilnībā rakstnieka daiļo, smalkjūtīgo dvēseli, un viņa lielās ciešanas, ko viņam, dzīvam esot, sagādāja daži dzimtās puses Latgales cilvēki. Vieni viņam pārmet aiziešanu no savas dzimtenes un valodas, otri saka, ka Sprūdžs bijis Dieva zaimotājs un nemorāls. Klīdzējs uzzīmē skaidru un nemākslotu rakstnieka un cilvēka Sprūdža seju, kas apskaidrota cilvēcībā, savas zemes mīlestībā un kuŗa labākais „es“ kalpo savam Radītājam. Tie ir nenovīdīgie un rakstnieka uzeduma neizpratēji, kas met cēlajam rakstniekam ar sprunguļiem.

Krājumā Daugavas Vēji uzņemti vienpadsmit Sprūdža darbi, kas uzrakstīti laikā no 1935. - 1937. gadam. Tas ir tas laiks, kad Latvija, un it sevišķi Latgale modās vēl neredzētā sacensībā. Visos šajā krājumā uzņemtajos darbos Sprūdžs rāda Latgales ļaužu dzīves īstenību Latvijas valsts pirmajos gados, kad latgalieši vēl dzīvoja sādžās un brauca peļņā uz kaimiņu novadiem, jo šņoru sistēmas šaurība un mazā rocība nesedza visiem iztiku. Redzam pirmos ideālistus, kas saskata sādžu dzīves postu un tīko pēc sava atsevišķa zemes gabala viensētā, bet vairums tomēr baidās uzņemties šo jauno dzīves veidu, noplēst vecās mājas un celt jaunas, apkārt iestādīt jaunas ābeles. Kā filozofam rodas kāda jauna ideja, tā zemnieka dēlam Jēkabam stāstā Daugavas vēji dzimst gaiša doma, ka sādža būtu jāsadala viensētās. Viņam vēl tikai deviņpadsmit vasaru, bet viņš apliecina savas domas nemirstību, ka vienīgi viensētu dzīve var atnest visiem labumu. Bet ciema vīri un viņa tēvs to negrib saprast. Redzēdams, ka vismaz pagaidām viņš neko nevar panākt, viņš aiziet uz kādu laiku peļņā un padzīvot, kā viņš pats saka, viensētās, lai pats savām acīm pārliecinātos par to svētību. Nu arī ciema vīri jūt, ka viņos tomēr kaut kas palicis no Jēkaba domas, varbūt pēc dažiem gadiem arī viņi tāpat domās.

Nepārspējams pastāsts no sādžu dzīves ir Vidzemes Jānis. Sākumā redzam īsos gleznainos vārdos parādītu visa gada ciema darba gaitu, kas rudenī nobeidzas ar nepatīkamo kulšanu rijās ar spriguļiem. Lielbērzu saimnieks, kas pa vasaru gāja peļņā uz Vidzemi, palūdz draudzīgo Vidzemes Jāni, lai atbrauc viņam nokult labību. Pašbraucēja ierašanās satrauc visus ciema ļaudis, jo kaut ko tamlīdzīgu viņi vēl nebija redzējuši. Arī viņi vairs negrib nedēļām ilgi mocīties rijas dūmos un putekļos un lūdz Vidzemes Jāni nokult labību. Nedēļas laikā Jānis nokuļ visam ciemam labību. Sāpīgs ir šķiršanās brīdis, visiem asaras acīs, arī Jānis dziļi aizkustināts no vienkāršās ļaužu sirsnības un viesmīlības. Viņi šķiŗas kā draugi.

Arī kalēja ierašanās ciemā liels notikums, jo ciemā katrs pārdzīvo visu dzīvi, un visi ir kā viena liela saime. Tēvs ar dēlu ierodas Ezernieku ciematā, kas nu būs viņu jaunā dzīves vieta. Smēdes tuvumā mirdz ezers, zēns sajūsmā vēro ezeru, un viņam liekas, ka no tā izlidotu dzelmju dvēseles. Šeit rakstnieks teicami notēlo vienkāršo cilvēku aistētiskās jūtas. Tāpat pastāstā Koka sirds redzam dziļas aistētiskas jūtas, ko ļaudis pārdzīvo, klausoties namdaŗa Jāņa dziesmās.

Skaista jauncelšanas dziesma izskan stāstos Koka sirds un Jumta sitējs. Pamazām ciemā rodas turība un sāk celt jaunas mājas, māja ar diviem galiem ir kaut kas pavisam jauns, ko tikai pilsētā vai muižā var redzēt. Stāstos Novadgrāvis un Ceļa līkums rakstnieks risina purvu kultivācijas un lauku darbu mechanizācijas problēmas, kas pamazām iekaŗo arvien lielāku uzmanību. Bez šīm tīri techniskām problēmām rakstnieks rāda arī jaunās paaudzes dvēseles dzīvi un cīņu ar tēvu aizspriedumiem.

Stāstā Vecmāmiņas mīlestība rakstnieks mūs aizved senajos muižu laikos, kad kungi sev meklēja kalpones starp skaistākajām ciema meitām. Tas ir nepārspējams mīlestības stāsts, kas mūs aizved pagājušā gadu simteņa ļaužu sadzīvē, kas bija tā saucamie „vecie labie“ laiki.

Skaistu jauniešu mīlestību redzam stāstā Vārpu vainags, ko nespēj izdzēst pat pilsētas „vieglā dzīve“ un sprosts. Kā klusa zemes bites dūkšana ir jaunā praktiskā lauksaimnieka Pētera Pa

(Nobeigums 6. lpp.).

VIĻA PLŪDOŅA PIEMIŅAI

Šī gada 9. martā paiet 80 gadi, kopš mūsu ievērojamā rakstnieka Viļa Plūdoņa dzimšanas.

Un ja arī pats rakstnieks jau 14 gadus atdusas zemes klēpī, viņš dzīvo savā tautā šodien un mūžam dzīvos, jo gars to pacēlis nemirstīgo pulkā.

Plūdons mūsu tautai atstājis lielas, paliekamas vērtības tiklab prozā, kā lirikā.

Ja mēs, trimdinieki, palasām viņa darbus, tad liekas, ka ikvienai tagadējās dzīves situācijai varam atrast kādu piemērotu atziņu.

Mūsu vecajām mātēm un tēviem, kam gadu nasta, gurdās rokas un trīcošās galvas arvienu vairāk atgādina dzīves rieta tuvošanos, dzejnieks palīdz izteikt vārdos viņu klusās ilgas:

„Turp, turp, pirms nāves, ak, ja spētu, ietu,
tur dusu dzimtenē kaut rastu gurdie kauli.“

Bet tiem, kam mūža gājums vēl priekšā, atskan aicinājums:

„Ak, neaizmirstiet jel dzimtenes sētas,
tur jūsu saknes dziļas un svētas.“

Uz to ikviens īstens latvietis nešaubīgi liecinās:

„Svešā malā man tagad sirds pārpilnam jūt,
cik dārga, cik dārga vari dzimtene būt.

Par to stāstīs mātes un tēvi saviem bērniem, kam dzimtene pazīstama tikai pēc nostāstiem. Labs palīgs dzimtenes dabas ainu uzburšanā būs Plūdoņa daudzie dabas dzejoļi, kuros mūsu zeme paveŗas gadskārtu miju krāšņumā.

Un vai vienam otram latviešu censonim Atraitnes dēls nebūs par ceļa rādītāju — „kāpt kalnā visaugstākā?“

Un mūsu tēvijas sargi, sasaukdamies savā starpā no plašajām svešu zemju tālēm, neaprims, kamēr nebūs atbrīvota zeme, „kur mūsu tēvi cieta, kur mūsu asin's lieta.“

Viņi nešaubīgi līdz ar daudziem citiem tic, ka reiz pienāks laiks, „Kad rīts ausīs cietējām tautām.“

Bet, lai sevi saglabātu svešu tautu starpā, tad nekad un nekur neaizmirsīsim censties pēc rakstnieka idejas „Būsim lieli savās domās, darbos“ īstenošanas.

Bet Plūdons nedzīvo tikai savos darbos vien. Viņa cilti turpina meitas un dēli, no kuriem jaunākais — Varimants — ir loceklis Sadberijas latviešu saimē. Kopā ar kundzi Ausmu Varimants audzina meitiņu Anitu, kas pati tikai pēc gadiem varēs nogist, kādu bezgala bagātu garīgu mantojumu tai atstājis viņas dižais vectēvs — Vilis Plūdons.

Ērika Ķerģe

KULTŪRAS
APSKATS

Kalifornijā nodibinājies jauns latviešu trio, kuŗā spēlē doc. Hugo Strauss (klavieres), doc. Ed. Vīnerts (vijole) un brīvmāksl. A. Cieminš (čello). Pirmo koncertu ar Mildas Grimmas - Strauses (soprāns) piedalīšanos trio bija rīkojis 28. februārī Sanfrancisko.

*

„Tomass Manns nesen nobeidzis pirmo daļu, apm. 500 lappuses, savam jaunajam romānam „Die Bekenntnisse des Hochstaplers Felix Krull“. Cik var spriest no publicētiem fragmentiem, šis darbs kļūs par vienu no Manna populārākajiem sacerējumiem. Vasarā Tomass Manns kļūs 79 gadus vecs.

*

Sakarā ar lielā angļu romānista Somerseta Moma 80. dzimšanas dienu, iznākusi viņa romānu izlase trīs sējumos. Izvēlētie darbi raksturo Momu visos viņa **talanta attīstības** posmos. Jābrīnās **tikai**, ka krājumā nav uzņemts rakstnieka ievērojamākais darbs, kaislību pilnais mīlestības romāns „Of Human Bondage“, kas pieskaitāms ievērojamākiem romāniem angļu literātūrā gadsimteņa **sākumā**.

Plūdoņa dēls Varimants ar sievu Ausmu (dz. Ozoliņa) un meitiņu Anitu.

Prof. Dr. Z. Vitens

CĒZARS UN MĀRTIŅŠ LUTERS TĀ NETEICA...

Vēsturiski notikumi dažkārt norisinājušies citādāk, nekā tos attēlo tradicionālās vēstures grāmatās vai populāri nostāsti. Arī ievērojamu vīru izteicieni, kuŗus mēdz citēt vietā un nevietā, bieži vien neatbilst patiesībai; īstenībā tie bijuši vienkāršāki. Pūļa prasības pēc patosa reizēm rada mākslotu, kāpinātu izteiksmi vēsturisku personību izteicienos, kādas tiem nemaz nav bijis. Līdzīgi tam. kā tautas tradiciju sacerētājus slēpj pagātnes tumsa, tā — atskaitot retus izņēmumus — nezinām arī tādu pārveidoto izteicienu autorus. Tieši šie pārgrozītie ievērojamu vīru izteicieni izplatījušies ne vien tautā, kur runā vienu valodu, bet pārgājuši arī citās tautās, tādējādi ar laiku it kā kļūdami „autentiski un vēsturiski.“

*

Kad Jūlijs Cēzars 44, gadā pr. Kr. Senātā tika nogalināts, viņš mirdams esot izsaucies: „Arī tu, mans Brut!“ Šķiet, ka mums še darīšana ar skaistu formulējumu, kas radies tautā sašutumā par nodevīgā kārtā noslepkavoto ievērojamo valstsvīru. Romiešu vēsturnieks Svetonijs (70.—140. g.) savā Cēzara biografijā stāsta, ka tas mirdams tikai reizi smagi nopūties, bet neesot izdvesis ne vārda. Citi avoti turpretim vēstī, ka Cēzars mirdams teicis dažus grieķu vārdus. Viņš Brutam uzsaucis: „Arī tu piederi pie tiem?“ (t. i. sazvērniekiem). Daži vēsturnieki min tikai vārdus: „Arī tu?“ Visiem šiem varitantiem, kā redzams, nav tā izteiksmes spēka, kā tautas tradicijā izplatītajiem Cēzara „pēdējiem vārdiem“; bet tieši tāpēc tiem ticēja un tos pārvērta „vēsturē.“

*

„Še es stāvu! Es nevaru citādi. Lai Dievs man palīdz! Amen“ — tā Mārtiņš Luters 1521. gadā esot izsaucies Vormsas reichstāgā. Arī šeit mums ir darīšana ar patiesības patētisku pārveidojumu populārā garā. Īstenībā Luters tikai teicis vienkāršos un tolaik parastos garīdznieka runas gala vārdus: „Lai Dievs man palīdz. Amen.“

*

Par Italijas ievērojamāko dabas zinātnieku Galileju stāsta, ka viņš 1633. gadā inkvizīcijas tiesas priekšā, atsaucis Kopernika sludināto mācību par zemes lodes riņķošanu ap sauli, savas aizstāvēšanas runas noslēgumā drosmīgi izsaucies: „Un viņa (t. i. zeme) tomēr griežas!“ Šis izteiciens ir vēlāku laiku izgudrojums. Galilejs tai brīdī nebija tik negudrs, lai tādā kārtā dotos jaunās briesmās. Šajā gadījumā droši zinām, kas šo izteicienu pirmoreiz radījis. Tas bija franču abats Irajs (Iroilh), kas pēc vairāk nekā 100 gadiem darbā „Zinātniskie strīdi“ (Parīzē 1761. g.) sniedza atsaukšanas akta romantisku attēlojumu un Galilejam piedēvēja augšā minēto izteicienu.

*

Leģenda stāsta, ka britu karavadonis Velingtons kaujā pie Vaterlo 1815. gada 18. jūnijā kritiskā brīdī izsaucies: „Es gribētu, lai klūtu nakts vai palīgā nāktu prūši!“ Velingtons tolaik gan izdevis pavēli, kas pa daļai ietveŗ šā izteiciena jēgu; tā skan: „Prūši vai nakts! Izturēt līdz pēdējam vīram!“ Tomēr šī pavēle neatbilda patiesajam lietu stāvoklim, jo šai jūnija dienā jau kopš 4.30 pēcpusdienā norisinājās niknas cīņas starp prūšiem un Napoleona kaŗa pulkiem.

Aida Niedra
PIRMĀ REPUBLIKA
Romāns

Pirmā grāmata — ODZES ZEM PAPĒŽIEM

8. turpinājums

To teikusi, Arne pietrūkās kājās un izsteidzās gaitenī. Viņa bija ļoti satraukta un apkārtni daudz neievēroja, bet tomēr pamanīja, ka no gala loga atrāvās druknais šīrīta Šarleruā ceļinieks un kopā ar jauno krievu pazuda aiz durvīm.

Viņa nostājās pie loga un, vērodama dienas rietu, centās apmierināties. Tuvojās Parīze. Kad Arne atgriezās telpiņā, tur valdīja klusums. Ceļa biedrs ar viņu nepārmainīja ne vārda un tikai brīžiem pameta indīgu un slepenu acu skatu. Parīzē vilciens iešāvās naktī. Ziemeļu piestātnes kājceļš laistījās spožs. Kad vilciens apstājās un ceļinieki steigā izbira uz kājceļa, tur norisinājās šķiršanās ainava, un Arne noskatījās, kā maskavietis apskāva Abgaru Kūmeni un viņu sirsnīgi un draudzīgi noskūpstīja. Tad viņš iejuka pūlī un pazuda. Brīdi abas stāvēja apmulsušas un nezināja, kurp griezties, jo arī Abgara Kūmene Parīzi apmeklēja pirmoreiz. Savā satraukumā viņas neievēroja, ka ceļinieku drūzma nedaudzās minūtēs bija izklīdusi, un milzīgās pilsētas dzelzsceļa piestātnes kājceļš bija kļuvis vientulīgs, tukšs un kluss kā mežā.

„Esmu izsalkusi,“ Arne teica, „viesnīcā mums naktī droši vien ēst nedos...“

„Labi,“ Abgara Kūmene vilcinādamās murmināja, „iesim paēst.“

Netālu viņas ieraudzīja kādas kāpnes, kas veda augšup uz apreklāmotu restorānu, un tūliņ devās turp.

„Šī vieta man atgādina Rīgas Vidzemes piestātni pirmajos gados,“ brīnīdamās teica Arne, un viņas iegāja restorānā. Lielā un vāji apgaismotā ēstuves telpa bija pavisam tukša, un tikai pēc brīža no aizdurves izlīda ar platu un baltu priekšautu apmāvies miegains un paīgns viesmīlis. Ceļinieces apsēdās pie galdiņa ar rūtainu un notraipītu autu un ieskatījās pasniegtajā ēdienu sarakstā. Viesmīlis atnesa pārsālītu viru un maz sasildītu vistas gaļu ar kartupeļiem. Atmeties pret sienu, viņš nolūkojās uz abām ārzemniecēm. No griestiem lejup nokarājās aptimekļots un putekļains gaismeklis.

„Šī maltīte līdzinās mūsu Juglas kroga pirmdienas ēdienam,“ iesmējās izsalkusī Arne, bet Abgara Kūmene mizoja un ēda tikai oranžu un pēc brītiņa iejautājās:

„Kā jūs domājat, Ceples kundze, kāda izskatās iela ārpusē?“

Arne paraudzījās uz viņu un ievērojusi, ka Abgara Kūmene bija nemierīga, viņa atgrūda šķīvi un, sameklējusi naudu, samaksāja par ēdienu. Tad viņas abas piecēlās un nekavēdamās atstāja telpu. Aiz piestātnes ēkas durvīm viņas iekļuva melnā tumsā, jo pilnīgi svešās un streiku sabangotās pilsētas ielas bija neapgaismotas un biedīgas. Piestātnes laukuma stūrī varēja sadzirdēt cilvēku balsis, un turp traucās arī citi ceļinieki no nule pienākušiem vilcieniem.

„Satiksmes automobiļi,“ čukstēja Abgara Kūmene, un viņas metās skriet un, pieskrējušas pie pirmās mašīnas, iemeta tanī savas ceļa somas.

„Madame, madame,“ no tumsas atskanēja šofeŗa balss, „es nekustēšos no šīs vietas ne pēdu un tamdēļ aizvāciet savas somas.“

„Ai,“ vaidēja Abgara Kūmene, „neatstājiet mūs naktī uz ielas, jo mēs esam ārzemnieces un Parīzi nepazīstam.“

„Ārzemnieces? jautrs atjautāja šoferis, „ha, ha, nu, kurp jūs vēlaties nokļūt?“

Abgara Kūmene sāka burties ap sīko mašīnas gaismeklīti un pūlējās savā piezīmju grāmatiņā izlasīt viesnīciņas adresi. Beidzot viņa to bija atradusi un pieglaimīga sacīja:

„Monsieur, mēs vēlamies nokļūt Delambre ielā, lai uzmeklētu Namīras hoteli.“

„Labi, madame, es šo viesnīcu pazīstu un jūs turp aizvedīšu,“ šoferis atbildēja, un, kad abas ceļinieces bija iekāpušas, vecais un netīrais taksometrs sakustējās un iešāvās Parīzes ielu tumsā — kā liela nezvēra rīklē. Uz grīdas mašīnā mētājās dažāda draza, un nebija vietas, kur kāju nolikt, bet brauciens drīz izbeidzās, un šoferis pieturēja pie kāda pazema, triju stāvu nameļa, kuŗa slīpajā un senlaicīgajā čokurā līpināja nespodrs gaismeklis.

„Voilā,“ teica šoferis.

„Ceru, ka šī ir Delambre iela,“ bažījās Abgara Kūmene un Arne noskatījās, kā automobilis ašis ieslīdēja atpakaļ tumsā. Šinī bīstamajā brīdī uz nama sliekšņa parādījās viesnīcnieks baltā priekšautā, vestē un ar atrotītām piedurknēm un, saņēmis vieses, apstiprināja, ka viņas stāv pie Delambre ielas Namīras hoteļa durvīm.

TREŠĀ NODAĻA

Advokāta Augusta Cepļa birojs atradās visiem labi saredzamā un izdevīgā vietā, Brīvības un Elīzabetes ielu krustā, trešajā namā no gala. Tas bija jauns ar šūnakmeni apšūts četru stāvu nams ar kāpņu telpā iekārtotu cēlēju un ar mirdzīgi nopulētu koka paneli, kas žilbināja un ielīksmoja katra ienācēja skatu. Ielu krusta apvidū bija strauja kustība, traucās tramvajs, autobusi, satiksmes automobiļi, važoņi, savrupmašīnas un dažs vēzumnieks.

Īso strēķi starp Dzirnavu ielu un Brīvības bulvāri izšķērdīgi apspīdēja saule, kvēlodama grezno veikalu logos un krāšaina audekla uzmāvēs, banku namu portālos un gludenajā betona ietvē. Labajā pusē atradās Kaŗa invalidu veikals ar grāmatu, keramikas, piemiņlietu, rotaļlietu un dažāda papīra skatlogu. Latvijas republikas pirmajos gados tur bija ticis pārdots daiļais Bilitis dziesmu sējumiņš. Nule skatlogs rādīja Lielupes līču zemnieka dzīves daudzinājumu, Edvarta Virzas grāmatu Straumēnus, un pie skatloga stāvēja **skatītāju bari**.

Šūnakmeņu nams bija vidū starp aptieku, dārgas veļas, rotu un parfimērijas veikaliem un Makša matu kopšanas salonu, bet ielas kreisajā pusē virmoja allaž pilnais un dzīvais Piena restorāns un zibsnīja apavu un apģērbu veikalu izkārtnes. Netālu kādā vāciešu kafejnīcā tirgojās ar svaigu olu cepumiem un ar labu putu krējumu, bet šokolādi pasniedza milzīgās glāzēs un mazās tasītēs pliekanu kafiju, kas nekad nebija īsteni karsta. Rīgas sabiedrība šo kafejnīcu nebija iecienījusi, jo te viesus apkalpoja sājas un gausas **pusmūža vācietes**.

Ieslēpies aiz kafejnīcas gājējām, pavisam negaidot atvērās kāds sīks grāmatu skatlogs ar veciem grebumiem, senu naudu, ar apdriskātiem un apdilušiem vēstures sējumiem ādā un koka sprūdziņās un ar laikā **nomelnējušām un neskaidrām** gleznām — portretiem, kuŗus bieži katru nedēļu apmainīja, tā kāpinot un iesvelmējot aplūkotāju ziņkāri un apbrīnu.

Šo aplūkoto ielas strēķi noslēdza aizvīdamās Dzirnavu iela, un aiz tās namu tāle it kā pārmainījās un iegrima šaurībā.

Advokāta Augusta Cepļa biroja divu istabu dzīvoklis šūnakmeņa namā atradās patiesi izdevīgā vietā un apvidū, jo te satecēja un apgrozījās ļaudis ap lielajiem un skaistajiem veikaliem, un tuvu bija arī dārzi un Brīvības bulvāŗa celtnes ar pieminekli.

Liepu mēnesī biroja priekštelpa bija klusāka kā jebkad, kaut gan advokāta prakse bija laba. Viņa apmeklētāju vairums cēlās no tirgotāju un zemnieku aprindām, un Augusts Ceplis aizstāvēja viņu sarežģītās saimnieciskās lietas, mantojumu tiesības, māju un zemes gabalu pirkšanu un pārdošanu, robežu nokārtošanu un aizsardzību un nodokļu sadali. Viņš bija lietišķs, mierīgs un asprātīgs, un viņa darbam tiesās un visur citur bija panākumi, tamdēļ arī ļaudis viņu atzina un meklēja.

(Turpinājums sekos)

PIRMAIS PĒC VĒTRAS

R. Blaumaņa Pazudušais dēls TLB drāmatiskā ansambļa uzvedumā 14. martā Kolumbus zālē Toronto

Kopš pagājušā rudens, kad Toronto latviešu teātriem pavisam negaidot uzbrāza vētra, kas sacēlās liktenīgajā Skroderdienas Silmačos izrādē, pagājis gandrīz vai vesels pusgads. Pa to laiku brāzmas saceltie putekļi jau izklīduši un apklusuši arī strīdi, ko presē izraisīja Elmāra Šķobes „sakeršanās" ar Marisu Vētru to pašu teātru dēļ.

Taisnības lielākā daļa, šķiet, palikusi Marisa Vētras pusē, jo visi trīs teātri, kas negrib vai nespēj apvienoties, šai pusgadā bija it kā nobijušies, ievilkušies sevī, domājams, lai apgūtu Marisa Vētras ieteiktos priekšnoteikumus skatuves mākslas piekopšanai. Laikam nebūšu maldījies, ja arī atzīmēšu, ka šinī sakarā pēdējā laikā Toronto nodibināta Teātra studija, ko vada no Montreālas izsauktā aktrise Alma Mača.

Visumā tomēr jāatzīst, ka no mūsu teātra trupām pārbaudījuma posmā darbīgākais un drosmīgākais laikam gan būs bijis TLB drāmatiskais ansamblis, kas pēc pārciestā saviļņojuma pirmais stāsies publikas priekšā ar pirmizrādi, uzvedot R. Blaumaņa lugu Pazudušais dēls. Nešaubīsimies par to, ka ansamblis jūtas pietiekami spēcīgs, lai sekmīgi iedzīvinātu Blaumaņa tēlus.

Iepriecina tas, ka TLB ansamblis šoreiz izvēlējies mūsu pašu Blaumani — tautas gaišreģi, kurš savā lugā tik labi ielicis tipiski latvisko. Īpaši trimdā šis lugas izrādēm būs liela vērtība, jo pasaules tālajā malā mēs, pašiem to lāgā nemanot, sākam nomaldīties uz svešiem ceļiem, kur blaumaniskais gaišums nepieciešams vairāk kā citur. Varbūt tieši Pazudušais dēls domās un pārdzīvojumos mūs vislabāk vedīs uz dzimteni, uz lauku sētu, kur dzimis latviskais gars un veidojies tautas dzīves stils, kas svešumā jāsaglabā, lai mēs paliktu latvieši.

Lugu iestudējis un režiju vada Voldemārs Pukats, kura vārds latviešu teātra cienītājiem nav vairs svešs arī Toronto. Noskatoties vienā no daudzajiem mēģinājumiem, var redzēt, ka Blaumanis visumā saprasts — interpretācija iepriecina. Saspēlē un mākslinieciskajā veidojumā daudz ielikts un panākts. Par piemērotiem kostīmiem rūpējušies paši tēlotāji, kas lugas sagatavošanai ziedojuši līdzekļus un vairākus mēnešus brīvā laika. Dekorācijas darinājis jaunās paaudzes gleznotājs K.Langenfelds, kuram būs izdevība parādīt savu talantu plašākai auditorijai. Drāmaturga pienākumus veic B. Senkēviča.

Cerēsim, ka centīgā ansambļa pirmizrādi 14. martā noskatīsies arī teātra mākslas cienītājs Mariss Vētra.

Bet par visām lietām — atzīsim, ka trimdas apstākļos teātra izrādēm, ja tās nav arī mākslinieciski pirmšķirīgas, ir liela, es gribētu teikt, nacionālpolītiska nozīme, jo tās, kā piedzīvojumi rāda, vislabāk mūs pulcina kopā un stingrāk saista garīgi, dažu labu atturot no nomaldīšanās uz svešajiem ceļiem.

Tāpēc arī šis tīri latviskais uzvedums būtu jāapmeklē katram latvietim, kam vien tas iespējams. Tādējādi mēs arī atbalstīsim ansambļa veidošanos un augšanu.

J. V-ls.

BIĻETES

R. Blaumaņa Pazudušais dēls izrādei, kas notiks 14. martā Kolumbus zālē Toronto, jau dabūjamas iepriekšpārdošanā Lotus puķu veikalā, 802 Bathurst ielā.

ANTIKĀ SENATNE FILMĀS

Kamēr dažas amerikāņu filmu sabiedrības filmu scenārijiem kā modes temas sākušas izvēlēties bībeliskus notikumus un personas ap Kristus dzimšanas laiku, itāliešu un franču filmu producenti savām jaunajām lielfilmām atraduši vielu grieķu, romiešu un bizantiešu antīkajā pasaulē. Pagājušajā gadā nobeigtas divas itāliešu lielfilmas, kuras uz ekrāna atkal liek dzīvot divām antīkās senatnes puspasaules dāmām — slavenām kurtizānēm.

Pirmā filma — Bizantijas Teodora tēlo laikmetu sestajā gadu simtenī pēc Kristus, ķeizaru Justiniānu un Teodoru, meiteni no tautas, kuru ķeizars uzklausa nevien kā mīļāko, bet arī kā tautas balsi un beidzot, pretēji patrīciešu un savu ministru gribai, šo skaisto kurtizāni apprecot paaugstina par Austrumromas valsts ķeizarieni. Tālāk filmā tēlota kāda tā laika revolūcija, kurā jaunajai ķeizarienei izdodas dumpiniekus un viņu dusmas novadīt uz patiesajiem Justiniāna ienaidniekiem, bet pēc sacelšanās apslāpēšanas galma un ministru intrigas panāk, ka par īsto revolūcijas vaininieci Justiniāns atzīst Teodoru, nostājoties pret viņu kā tiesnesis. Tikai tad, kad Teodora jau mirusi ķeizariskās miesas sardzes šķēpu dūrienos, Justiniāns uzzin, ka pavēlējis nonāvēt nevien savu mīļāko, sievu un ķeizarieni, bet arī uzticīgo pavalstnieci.

Otra itāliešu antīkā filma — Hetēra Prīne — tēlo laikmetu 4. gadu simtenī pirms Kristus dzimšanas, un Prīni no Tēbām, kura ar savu skaistumu un ķermeņa proporcijām kļuvusi nevien par modeli teiksmainajam tēlniekam Praksitelam, kas kala slaveno Venus statuju, bet arī par spīti tikumīgajām grieķietēm un par milzīgu izbrīnu senātam kā hetēra panāk to, ka Aleksandrs Lielais uz sava rēķina atjauno pašā nopostītās Tēbas. Kad šis lielais darbs veikts, kādam Tēbu advokātam izdodas šo slaveno hetēru, kura cēlusies no ievērojamas ģimenes, ar pacietību izveidot uzticamā sievā.

Interesanti atzīmēt, ka meklējot aktrisi Prīnes lomai filmu ļaudis par piemērotāko atzinuši grieķu aktrisi Elenu Kleusu, kura dzimusi Tēbu apkārtnē un kuras ķermeņa izmēri pilnīgi atbilstot Venus statujas izmēriem. Jaunā grieķu aktrise sava skaistuma un ķermeņa proporciju ziņā varot pat konkurēt ar veco Venus marmorā.

AUTORA PASKAIDROJUMS

Manā rakstā Lenčs amerikāņu klubā Latvijas Amerikā 10./238. nrā stāstīts par amerikāņu polītikas divi virzieniem. „Viena piekritēji domā, ka vērts līgt ar Krieviju, citi tam netic. Saprotams, ka es raudzīju aizstāvēt pirmā virziena viedokli." Es šinīs rindās „pirmo virzienu" domāju laika ziņā, tas ir, runāju par senātora, kara lietu komisijas priekšsēža izteikto bezkompromisa polītiku pret boļševikiem pirms pēdējās Berlīnes konferences.

O. Liepiņš.

GARNADZIS KĀZU NAMĀ

Ontario provinces Londonas pilsētā nesen notikušas miljonāru kāzas, kurās sapulcējušies vai visas Kanadas naudas aristokrātija — ap 500 viesu. Mirušā Kanadas alus karaļa Džona Labata meita Mērija laulāta ar pazīstamā Montreālas miljonāra Henrija Morgāna dēlu Dāvidu. Kamēr 500 viesi ieturējuši kāzu mielastu, kāzu namā ielavījies zaglis un nozadzis kādu 8000 dolaru dārgu minku kažoku.

Mūsu turpmākie uzdevumi trimdā

Agronoma Jāņa Mikstuma raksts par svarīgākām mūsu trimdas problēmām.

Daudz jau rakstīts par šo tematu, bet tas nekad nepaliek vecs, jo tas nekad nav bijis arī jauns. Tātad tas nekad nevar novecoties. Tas ir tas pats, kad, piemēram, rakstītu par mūsu turpmākajiem uzdevumiem sakņu dārzā. Par to var rakstīt pavasarī, bet tikpat labi arī rudenī. Vācijā mums labi cilvēki izdeva pat veselu grāmatu: „Trimdinieka sakņu dārzs". Tas bija pavisam cits sakņu dārzs nekā vācu Gemuesegarten, kur audzēja tikai kolrābjus un sarkanos kāpostus. Tos es vēl tagad sapņos redzu, kad saimnieks centrālā apkurē sabēris ogles par veselu nedēļu uz priekšu.

Rakstīt par turpmākiem uzdevumiem ir vienīgā iespēja rakstītājam atkārtoties, nebaidoties no lasītāju vēstulēm.

„A - hā, mūsu turpmākie uzdevumi sakņu dārzā," lasītājs ar lielu mieru un bez kādiem agresīviem nolūkiem atšķir grāmatu. Ja tā ir gada grāmata, viņš šos „uzdevumus" izlasa reizi gadā, sienas kalendārā — reizi mēnesī, bet ja tāds dārzkopības kalendārs noplēšams pa dienai — tad katru dienu! Jādomā, ka lasītājs ar katru dienu kļūst gudrāks, katrā ziņā — viņš nav kļuvis dusmīgs.

Viņš nekļūst dusmīgs, lasot arī par mūsu turpmākiem uzdevumiem trimdā.

„A - hā, nu kādi tad tie uzdevumi īsti ir?" lasītājs omulīgi atver laikrakstu ar rītdienas datumu un tur to plaši izplēstu pāri ceļiem.

„Ko tu tur tik interesanta esi atradis, ka degunu avīzē vien tur kā cītīgs dārzkopis burkānu dobē?" — beidzot sieva nenociešas. „Ēdienu sildu jau trešo reizi!"...

„Lasu par turpmākiem uzdevumiem trimdinieka sakņu dārzā... tphū, tu nelabais, — par mūsu uzdevumiem trimdā..." — vīrs atstiepj notirpušo kāju, bet degunu no avīzes nepaceļ.

„Tu jau guli!" sieva beidzot atklāj noslēpumu.

Sapulcēs, kur vīri nocīnījušies ar dienas kārtības sastādīšanu, pēdīgi iestājas tāds miers, it kā siena pļaujas talkā, kad aiz lielās izkapšu vicināšanas pļāvēji pusdienas laikā atkrituši vālē kur kurais.

„Nu, tad pirmais dienas kārtības punkts būtu: Mūsu turpmākie uzdevumi trimdā," sapulces vadītājs, ja nav paspējis kapitulēt sapulces priekšā, enerģiski saka, un izmisīgi raugās sapulces dalībniekos!

„Ak tā, jā - jā, kā tad!" ierunājas pats tuvākais no pirmās rindas, kad sapulces vadītājs dienas kārtības punktu griezis uz riņķi vien kā rokas dzirnavas. „Ja vairāk ierosinājumu nav, tad uzskatīsim šo jautājumu kā izsmeltu," sapulces vadītājs beidzot atrod izeju.

Tematu par mūsu turpmākiem uzdevumiem trimdā var arī paplašināt kā mūsu turpmākos uzdevumus emigrācijā. Ja kādam patīk lietot vairāk svešvārdu, emigrācijas vietā var likt arī immigrāciju. Vai emigrants, immigrants un trimdinieks **ir viena un tā pati** persona, par to vēl zinātnieki strīdās. Katrā ziņā tas ir cilvēks, kas svešā zemē nopērk pašu svešo zemi līdz ar māju un auto, parādus atstājot bankā.

Par mūsu turpmākiem uzdevumiem trimdā tādā gadījumā varētu arī vairs nerunāt, uzskatot „jautājumu par izsmeltu". Tā vietā drošāk apstrādāt citu tematu, piemēram: „Mūsu izredzes nākamībā un parādu apkarošana". Agronomiskā valodā to varētu izteikt apmēram šādiem vārdiem: Saknkopības paplašināšana un kaitekļu apkarošana rokām", kas pataupāms nākošam laikraksta numuram.

VIESOS PIE HERBERTA DORBES

60. dzimšaans dienā zem ziedošā ceriņkrūma

Ja mums vēl tie labie gadi būtu, kad mums bija sava patstāvīga, neatkarīga valsts un savs gādīgs un rūpīgs valsts prezidents, kā tas kādreiz bija, un ja es vēl dzīvotu Ventspilī, es pieklauvētu pie kādas puķu mīlētājas un audzētājas namdurvīm, kura neauglīgajā baltajā jūrmalas smiltī prata izburt krāšņus ziedus, lai lūgtu viņai: ?

— Mīļā ziedu audzētāja, lūdzu ceriņzariņu — kaut vienu vienīgu — ar saldi smaržojošiem ziediem, Dorbi apsveikt viņa 60. dzimšanas dienā.

Un tad šī ziedu audzētāja, kam puķkopība gan nav profesija, kļūtu mazliet domīga, jo arī viņa dzimusi tai pašā dienā, kad Herberts Dorbe.

— Jau 60 gadu!...

Un tad viņa liktu man mazdrusciņ uzgaidīt, un aukstā ziemas dienā pēc neilga laiciņa nāktu ar dažiem ziedošiem ceriņziediem, sniegtu tos man — bez maksas, bet gan ar lūgumu: sveicināt Dorbi arī no viņas viņa goda dienā, un nu es varētu no tās saulainās ielas, kur šī puķu kopēja dzīvo, doties pāri baltā sniega klātajam laukumam uz Ganību ielu, kur nelielā koka namiņa otrā stāvā mīt H. Dorbe.

Pie dzejnieka nonācis, es viņu sveicinātu arī no tā cilvēka, kas šos ziedus audzējis. Ceriņziedi. — Šai gadījumā ievērots arī dzejnieka man kādreiz klusu izpaustais noslēpums, ka savam nākošajam dzejoļu krājumam viņš likšot virsrakstu „Zem ziedošā ceriņkrūma".

Tālākās sarunas risinot, mēs staigājam pa tām vietām, kur tecējis Dorbes mūža ceļš: pa Zlēku Zušu pagalmu, laukiem un apkārtni, Zūrām, Ventspili (šeit Dorbe skolā gājis), Užavu, kur pats par skolotāju vingrinājies, Puzi... un tad, uznākot 1. pasaules karam, dodamies bēgļu gaitās. 1921. gadā D. atgriežas Latvijā un strādā par skolotāju Vārvē, pēc tam Ventspilī, nelielajā pamatskolā Pļavas ielā, kur parasti mācījās tie bērni, kas pavasaros no Ventspils devās uz laukiem ganu gaitās.

— Pļava un ganiņi — saskanīgi un sakarīgi, vai ne? — mazliet smaidīdams piezīmē Dorbe.

Un tad mēs pieceļamies un pieejam Dorbes grāmatu plauktam, kur viņa grāmatas, manuskripti, materiāli turpmākajiem darbiem.

Pirmie viņa darbi iespiesti 1912. gadā Ventspils Jaunajā Avīzē, pēc tam tos redzam daudz dažādos citos izdevumos, visvairāk Jesena Jaunības Tekās, arī Cīrulītī, Latvju Jaunatnē u. c.

Dorbes dzejoļi sakopoti krājumiņos: „Pasaules gājējs", „Splīns", „Izas dziesmiņas" un „Sirsniņa". Kā piektajam vajadzēja sekot — „Zem ziedošā ceriņkrūma".

Dorbe pazīstams arī ar savām bērnu ludziņām, kā arī ar lugām pieaugušajiem: Gudram gudra nelaime, Zemgales dēls,; arī ar mācības grāmatām: ABC un pirmā lasāmgrāmata Gaismiņa Diktāti Domraksti.. Liels H. Dorbes darbs ir Puškina rakstu sakopojums latviešu valodā, kur daudz Dorbes tulkojumu. Kā augsti vērtējams Dorbes darbs uzskatāms Puškina Jevgeņija Oņegina tulkojums.

Kad kara rēgi draudēja pie brīvās Latvijas robežām un bailīgākie sāka jau aut kājas, D. kļuva domīgs: norūpējies viņš bija par savu grāmatu klāstu un savu līdzšinējo mūža darbu.

— Ek, aizslēgšu es šo skapi un pie tā durvīm likšu uzrakstu vairākās valodās: „Te dzejnieka Herberta Dorbes literārie darbi. Saudzējiet, lūdzu, šo skapi!"

Nabaga Dorbe: kara laikā katedrales un veselas pilsētas un valstis noslauka no zemes virsus — vai tad Dorbes raksti lai būtu izņēmums?! —

Dorbe bieži pie manis atstaigāja uz pilsētas bibliotēku (20 gadus es biju tās pārzinis). Kādreiz, redzot kādu jaunu cilvēku paņemot lasīšanai arī dzejoļu grāmatu, viņš apjautājās:

— Vai tad dzejoļus arī vēl lasa? Tādus cilvēkus varētu noskūpstīt, kas tagadējos laikos vēl dzejoļus lasa! — izsaucās Dorbe.

1945. gadā mani un Dorbes ceļi izšķīrās. Es kļuvu — pasaules gājējs (tāds D. pirmā dzejoļu krājuma virsraksts), bet D. palika dzimtenē — zem sava ziedošā ceriņkrūma, bet vai tas dabūjis uzziedēt, par to nekādu ziņu nav. Kur viņš mīt un ko viņš dara, par to, nu jau deviņi gadi, nekādu ziņu vairs nav.

J. Sviestiņš

Toronto masku ballē Nakts atombumbas krāterī godalgotās maskas. No kr.: Pirāts — E. Ozols, Lauztā sirds — V. Lāma, Vilibalds Drosmiņš — E. Ābele, Austrumniece — A. Rēķe (1. god.), Ielu tirgotājs — H. Beķere. H. Kliģera foto.

VECIE LATVIEŠU IECEĻOTĀJI KANADĀ

3. ALFRĒDS JĒKABSONS KANADĀ IECEĻOJIS 1926. GADĀ

Nelielā, bet rosīgā Toronto latviešu baptistu draudze ir viena no tām, kur sirsnīgi sadarbojas veckanadieši ar jauniebraucējiem. Viens no šīs saimes darbīgākajiem locekļiem ir draudzes vecākais — veckanadietis Alfreds Jēkabsons. „Sākumā jau gāja grūti," stāsta A. Jēkabsons, pasniegdams tasi kafijas savā viesmīlīgajā mājā Kvēbekas ielā. „Liktenis man lēmis lielu daļu dzīves pavadīt svešumā, kaut gan sākumā savas gaitas nebiju domājis tā virzīt."

Pirmoreiz viņš Rīgu atstājis 1908. gadā, lai uzņemtos inženieŗa Priedīša dzirnakmeņu lietuves pārstāvību Tulas guberņā. Šo nodarbošanos A. Jēkabsons vēlāk mainījis un pieņēmis kādas muižas pārvaldnieka vietu Kurskas guberņā. Vietu viņam sagādājis latviešu agronoms Ikraitis. Toreiz bieži vien latviešus sasapt varēja Krievijā, tā saukto muižkungu amatos, kur viens otrs no viņiem kļuva arī pie turības.

1914. gadā jūlijā sākās Pirmais pasaules karš. Septembrī pienāca arī Jēkabsona reize stāties iesaukšanas komisijas priekšā, kur par rakstvedi gadījās kāds latvietis Vanags. Pēdējais, kā jau tautietis, mēģināja jauno rekrūti iedalīt labākā daļā un nozīmēja viņu techniskā vienībā, kas deva iespēju ilgāku laiku pavadīt par Petrogradu pārdēvētajā Pēterburgā speciālā skolā. Polijas frontē Jēkabsons ieradās kā bruņoto auto daļas karavīrs. Bet frontē ilgāku laiku nebija jāpaliek, jo vācu gāzu uzbrukums skāra arī Jēkabsonu, kuram pie tam vairāk kā gadu nācās palikt slimnīcā. Sākās revolūcija un durvis uz dzimteni bija slēgtas. Tikai 1921. gadā, pateicoties laimīgam gadījumam, ka toreizējais Maskavas apgabala kara komisārs Murālovs bijis ar Jēkabsonu kopā frontē un to pazinis, viņam izdevās dabūt izbraukšanas atļauju. Pēc viena mēneša braukšanas, piecu vagonu lielais ešalons ar 28 latviešiem beidzot ieradies Zilupē.

A. Jēkabsons atvēris Rīgā maizes ceptuvi, bet, nebūdams ar šo darbu apmierināts, pārcēlies uz Liepāju, kur strādājis Dzelzceļu darbnīcās. 1926. gadā viņš izšķīries doties uz Kanadu un tanī pašā gadā ieradies Vinipegā ar 25 dolariem kabatā, kad sākās strādāšana un naudas krāšana, lai palīdzētu iebraukt ģimenei, kas pa likusi Latvijā. Sieva, meita un dēls ieradušies Kanadā 1929. gadā. Daudziem nodomiem svītru pārvilkusi smagā saimnieciskā krize Kanadā. Cerot uz labākām darba iespējām, Jēkabsonu ģimene pārcēlusies uz Toronto. Pirmie latvieši, ar kuriem nācies sastapties, bijuši Treimaņi, Putrusi, Ērcīši, Garneji u. c. Reizēm iznācis tikties arī ar dažiem 1905. gada bēgļiem, kas vēl joprojām sapņojuši par komūnistisko paradīzi bet ar viņiem nebijis īstas saskaņas, it īpaši tiem, kas stingri turējās pie baznīcas.

Sākoties karam, A. Jēkabsons nostrādājis 3 gadus Labradorā kur bijusi laba peļņa. 1944. gadā ģimene varējusi jau pārcelties dzīvot savā mājā Kvēbekas avenijā. „Kad beidzās karš, pamazām sāka pienākt ziņas par apstākļiem Eiropā un latviešu bēgļiem", stāsta J. „Pirmoreiz nācās iepazīties arī ar Latvijas patstāvības iznīcināšanas patiesiem apstākļiem, par komūnistu briesmu darbiem un bēgļu grūto stāvokli. Tas lika nelielai latviešu saimei Toronto pulcēties ar patiesu vēlēšanos palīdzēt. Sākās paciņu sūtīšana uz Eiropu, īpaši gaisa izpalīgiem. Lai dabūtu atļauju vākt palīdzības darbam līdzekļus, bija jārada kāda organizācija, jo atsevišķas personas to oficiāli nedrīkstēja. Šinī sakarā vairākas ģimenes, kuras saistīja ticības intereses, reģistrējās kā Christian Relief Society for Latvian Refugees Toronto. Priekšsēdis bija Treimanis, kasieris Putrus. Sevišķi darbīgs bija Špīlbergs un Saraps. Sākumā bija grūtības ar ieceļošanas atļauju dabūšanu, jo kreisie elementi bija parūpējušies baltiešus pataisīt par nevēlamiem fašistiem. Tomēr ar konsula R. N. Braisona palīdzību, kurš kopā ar Treimani devās uz Otavu, šo stāvokli laboja, un tā mazais draugu pulciņš sagādāja labai daļai latviešu ieceļošanas iespējas Kanadā."

Tagad A. Jēkabsona dzīve ieslīdējusi mierīgākā gultnē. Ceļošanas prieks ir jau tālā pagātnē Materiālas rūpes vairs nav aktuālas. Dēls Jānis labi pelna kā virpotājs, bet meitas laimīgi apprecējušās. Marijai ar vīru pieder maiznīca Gerrard un Coxvell ielu stūrī. Meita Maiga, kas apprecējusies ar ārstu De Jardin, ir dziedātāja, papildina savas zināšanas Karaliskā konservātorijā, ir Hovard Parka baznīcas soliste un reizēm uzstājas arī CBC raidītājā, kur viņa pirms neilga laika dziedāja arī latviešu tautas dziesmas. Pēc sava pēdējā koncerta Toronto mākslas mūzejā, jaunā un izskatīgā dziedātāja Kanadas presē izpelnījās labas atsauksmes.

Jēkabsonu pāris ik svētdienas redzams Latviešu baptistu draudzes dievkalpojumos, kur dažreiz vecākiem par prieku ar dziesmām uzstājas arī viņu meita Maiga.

KANADAS IENĀKUMA NODOKLIS

1953. GADA IENĀKUMA NODOKĻA PĀRGROZĪJUMI

Atkal pagājis viens gads, un atkal pienācis laiks sagatavoties iesniegt paziņojumu par pag. gada ienākumu.

Īsumā pakavēsimies pie pag. gada likuma grozījumiem un papildinājumiem, kas ir šādi:

1) Nodokļu likmes ir mazliet pazeminātas, piem. pirmam apliekamam nod. 1.000 dol. — ien. nod. 16 proc. (1952. g. 17,5 proc), 2.000 dol. — 20,5 proc (1952. g. 22,4 proc.), 4.000 dol. — 23,5 proc. (1952. g. 25 7 proc.), 400.000 dol. — 83 proc. (1952. g. 91 proc.) u. t. t.

2) Vecuma nodrošināšanai maksājami papildus 2 proc. no maksājamā nodokļa, bet nepārsniedzot 60 dol.; 1952. g. bija jāmaksā tikai 1 proc, jo vecuma apdrošināšanas likumu ieveda 1952. g. vidū.

3) Ienākuma nod. maksātājam tiesība atskaitīt 400 dol. no ienākumam apliekamās kopsummas par katru bērnu virs 21. g., ja tie pilnu laiku apmeklē skolu vai universitāti un atrodas ienākuma maksātāja apgādē.

4) Ārstniecības izdevumu neatvelkamā daļa samazināta no 4 proc. uz 3 proc, t. i., ja nodokļu maksātājam vai viņa apgādājamam piederīgajam ir ārstniecības izdevumi pāri par 3 proc. no ienākuma, tad pārsniegumu pāri 3 proc. var atskaitīt no ienākumu apliekamās summas.

5) Piederīgie, kuru kopienākums pag. gadā pārsniedza 750 dol. (1952. g. 600 dol.), nav uzskatāmi par apgādājamiem.

6) Bērni, kas sasniedz 16 g. vecumu, kaut vai 1953. g. dec., tiesīgi 400 dol. atbrīvojamās daļas.

7) Ja nodokļu maksātājs precējies gada beigās, viņš tiesīgs atskaitīt precētā daļu (2.000 dol.) par visu gadu. Tāpat, ja viņš zaudē precētā stāvokli (kļūst atraitnis, šķirts u. c.) gada sākumā (piem. 1952. g. janv.) viņš tiesīgs uz precētā atskaitījumu.

8) Lauksaimnieki un zvejnieki aprēķina savu ienākumu, ņemot 5 gadu aritmetisko vidējo ienākumu summu par pēdējiem 5 gadiem.

9) Par pārmaksātiem nodokļiem valsts aprēķina 6 proc. gadā.

10) Labvēlības pirkumos starpība starp pirkuma īsto vērtību un samaksāto summu jāieskaita pircēja ienākumos. Piem. kāda firma 1000 dol. akciju pārdod savam strādniekam par 700 dol. Starpība 300 dol. starp akcijas vērtību un samaksāto summu ir jāpieskaita pircēja ienākumiem par ko jāmaksā ien. nodoklis.

11) Priekšmaksājumi par nesaņemtām precēm vai nenotikušiem darījumiem, kā arī depositi par atpakaļ atsūtītiem iesaiņojumiem (izņ. pudelēm), nav ieskaitāmi ienākumos.

12) Pašvaldību ierēdņu dienesta darījumu piemaksas nav pieskaitāmas ienākumiem, ja tās nepārsniedz 1/2 no algas. Ja pārsniedz, tad šī pārsniegtā summa pieskaitāma ienākumiem. Šim gadījumam ir atpakaļejošs spēks līdz 1946. g. ieskaitot.

Tie būtu svarīgākie grozījumi un papildinājumi pie pag. gada ienākuma nodokļa.

Jāpiezīmē, ka personām, kuras paredz, ka darba alga sastādīs mazāk kā 3/4 no visa 1954. g. ienākuma, ir nodokļu birojam jāiesniedz T 7 B parauga paziņojums. Ienākuma nodoklis par algas pārsniegto daļu jānomaksā tekošā gada ceturkšņos līdz 31. martam, 30. jūnijam 30. sept. un 31. dec. līdzīgās daļās, ņemot par pamatu 1953. g. nodokļu likmes. Piem., kāds bezbērnu precētais pāris darbā izpelna 3.000 dol. gadā, bez tam paredz saņemt no blakus ienākumiem 1. 800 dol., tam jāiesniedz nod. birojam T 7 B paziņojums līdz 31. martam, un gada ceturkšņos jāmaksā sava papildus ienākuma nodoklis, ko aprēķina šādi:

Paredzamais kopienākums	$4.800
Prec. atbrīv. daļa	$2.000
Ien. nod. pakļauti	$2.800,

par ko maksā 559 dol.; darba devējs atvelk par 1.000 dol. — 179 dol.

Papildus maksājamais nod. — 380 dol., resp. 95 dol. ceturksnī. Jāievēro, ka nodoklis ir progresīvs, kāpēc nevar vienkārši ņemt no 1. 800 dolaru papildus ienākuma nodokļa likmi 339 dol. un to nomaksāt ceturkšņos, jo no 1.800 dol. ienākuma nodoklis ir 339 dol., no 2.800 dol. 559 dol., un no 1.000 dol. 179 dol. (ko atvilks darba devējs), kāpēc par 1.800 dol. papildu ienākumu nav vis jāmaksā 339 dol., bet gan 380 dol. Galīgo norēķināšanos par visu ienākumu izdarīs 1955. g. pavasarī, iesniedzot ienākuma nodokļu paziņojumu par 1954. g.

Namsaimniekiem jāievēro, ka, ja viņi visu savu namu izīrē un no tā gūst ienākumu, tad viņi ir tiesīgi atskaitīt no ienākuma: nek. īpašuma nodokļus, ūdens, gāzes, elektrības, derīgo remontu (ja viņi tos maksā) izdevumus un uz nama apgrūtināto hipoteku procentu maksājumus (bet ne hipoteku deldējumus). Ja viņi izīrē daļu no sava nama, tad visi šie izdevumi proporcionāli jāsamazina ar paša apdzīvoto daļu. Ja nama izdevumi nesedz ienākumus, tad tos var atskaitīt no namsaimnieka citiem ienākumiem. Turpretim, ja namsaimnieks savu namu viens pats apdzīvo un no tā negūst nekādus ienākumus, tad viņš nekādus izdevumus no tā nevar atskaitīt.

Tirgotājiem no saviem brutto ienākumiem jāatskaita visi faktiskie izdevumi.

Tā kā paziņojuma iesniegšanas pēdējais termiņš ir 30 aprīlis, tad pašlaik ir laiks savākt visus vajadzīgos pierādījumus un savest tirdzniecības grāmatas kārtībā, jo visi atskaitījumi un ienākumi jāpierāda ar dokumentiem: ienākumi ar grāmatām, izdevumi ar kvītīm. Par saņemto darba algu un nomaksāto nodokli darba devējs līdz 28. febr. izsniedz saviem strādniekiem paz. T4. Ja kāds strādājis vairākās vietās, tad viņam šie T4 paziņojumi ir jādabū no katra darba devēja. Novēlotu paziņojuma iesniegumu nevar attaisnot ar to, ka darba devējs nav laikā izsniedzis T4 datus.

J. Jakāns.

SAVIENOTO VALSTU LATVIEŠU BALVA

TEODORAM REITERAM

Teodora Reitera balvas komiteja ASV vicepriekšsēža Artūra Lāča vadībā 20. februāra sēdē Ņujorkā konstatēja ārtavu un sveicinājumu vākšanas rezultātus, lai līdz Reiteja jubilejas dienai 28. martam balvu un sveicinājumus varētu nogādāt Stokholmā.

Balvas komiteja ASV ārtavu vākšanai izsūtījusi 125 sarakstus, no kuriem līdz 28. februārim komitejai atpakaļ atsūtītas vēl nebija 29. Taču tautiešu atsaucība bijusi necerēti dzīva, un uz 28. februāri Reitera balvai ASV jau saziedoti $2.054,97.

Bez ziedojuma sarakstiem balvas komitejai ienākuši arī daudzi individuāli sveicinājumi un ziedojumi.

Tautiešu sveicinājumi Reiteram pauž dziļu atzinību par viņa mūža darbu. Sveicinājuši ne vien atsevišķi tautieši, bet arī daudzi kori, draudzes, biedrības un visdažādākās organizācijas. Sveicinātājos redzam arī mūsu kaimiņtautu — lietuviešu un igauņu mākslas un kultūras darbiniekus un Indiānāpoles simfoniskā orķestra mūziķus ar diriģentu Dr. Fabien Sevitzky priekšgalā.

Ziedojumu vākšanas akcijā uz atsevišķiem sarakstiem visvairāk savākuši:

1. Anna Ignāte, Ņurošelā, N.Y., — $182.00. 2. Latvieši Vonsoketā, R. I. — $123.00. 3. Emils Mauriņš Vašingtonā, D.C. — $85.00. 4. Artūrs Lācis Ņujorkā — -75.00. 5. Margrieta Dzelzkalne Ņubrunsvikā, N. J. — $64.00. 6. Ellija Druva Ņujorkā — $61.00. 7. Verners Taube Indiānāpolē — $57.00. 8. Lidija Dravniece un Teodors Bērziņš Longvjū, Vaš. valstī — $57.00. 9. Adele Āruma Čikāgā — $40.50. 10. Latviešu biedrība Ziemeļdakotā — 39.00.

No atsevišķām vietām visvairāk devušas:

Ņujorka — $537.00, Čikāga — $138.50, Vonsoketa, R. I. — $123. 00, Ņudžersija — $112,25, Vašingtonas valsts $95.00 un Vašingtona, D. C. — $90.00.

Relātīvi kupli devumi vēl no Klīvlendas, Indiānāpoles, Vilimantikas, Detroitas, Sirakūzām, Ročesteras, Mineapoles.

Raksturīgi, ka no prāvās Filadelfijas, ja atskaita kāda pazīstama mūziķa teicamu savākumu Filadelfijas nomalē, ārtavas nav ienākušas.

Vecie reiterieši savu maestro sveic ar grafiķa Viļa Krūmiņa simboliskā iecerē darinātu adresi un viņu atsevišķais saraksts devis — $287,50.

Balvas komiteja ASV sirsnīgi pateicas ikvienam sveicējam un ārtavu devējam. Amerikas latvieši cildenā kārtā sūta sveicienus un savu vainagu tālajā ziemeļu zemē, kur 70 gados nepiekusis vēl arvien dziesmu kalnā kāpj Teodors Reiters.

Viņa koŗa — 72 dziedātāju — jubilejas koncerts Stokholmā notiks 28. martā, kad Reiteru sasniegs arī Amerikas latviešu sveicieni.

Beigās balvas komiteja lūdz ikvienu, kas saņemtos ziedojumu sarakstus vēl nav atsūtījuši, to steidzami izdarīt. Adrese: Artūrs Lācis, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N. Y.

Balvas komiteja no savas puses nolēma sveicināt arī profesori Ādu Benefeldi, kurai tāpat šajās dienās piepildījās 70 gadu. Arī viņas mākslas mūžs bijis veltīts mūsu Nacionālai Operai un konservātorijai.

Teodora Reitera balvas komiteja ASV.

DAUGAVAS VĒJI...

(Pārnesums no 5. lpp.)

valga un „savādās" skolotājas Veronikas Aizkalnietes mīlestības dziesma, kas atraida visus bagātos preciniekus un rudzu pļaujā nāk pati palīgā savam iecerētajam. Tā ir īsto zemes bērnu mīlestība, dziļa un neviltota kā pats Radītāja likums šo cilvēku sirdīs, lai dzīves gaišums izlietos turpmākam cilvēku ceļam.

Sprūdžs pirmais latviešu literātūrā uzsāk jaunu episko darbu žanru — pastāstu. Pēc viņa domām pastāsts nostājas starp stāstu un noveli. Kamēr stāsts uzņem mierīgu plūdumu un apskata arī blakus problēmas, pastāsts rāda strauju un spēcīgu darbības kāpinājumu, veiksmīgu un tiešu izteiksmi un asprātīgu nobeigumu. Pastāsts stāv tuvāk novelei.

Sprūdža valoda it kā būtu sacirsta katram gadījumam paredzētos gabalos. Tā ir īsa, asprātīga un archaiska, bet tā nekad nepazūd garāku periodu sprostā. Sprūdžs runā ar savu vienkāršo lauku cilvēku „mēli", kas brīžiem pilna dzīves gudrības un vienmēr tuvu savai kristīgajai videi. Izlasot šo grāmatu, var vispilnīgāk iepazīties ar Latgales cilvēka dvēseles dzīvi, paražām, priekiem un bēdām.

A. Spoģis.

Kur divi pāri satiekas,
Viens kurpēs, otrs pastalās,
Cits slaido šēzes ļipu sviež,
Cits plato Līzi polkā griež,
Tur danču priekā acis mirdz,
Un saldā laimē pukst tiem sirds!

TEĀTRIS UZ DEJAS GRĪDAS

DV TEĀTRIS KANADĀ RĪKO SAVU GADSKĀRTĒJO BALLI AR DANČIEM — VECIEM UN JAUNIEM

Pirmoreiz Toronto veco un jauno laiku deju demonstrējumi pāŗiem, kas to lietu prot. Lauku pāŗi, pilsētnieki, vienaldzīgie un uztrauktie!
Visai šai lietai savu viszinīgo skatu jau iepriekš būs veltījis ŠVĀNEBACHA KUNGS.
Tagad jūs jautāsit: „KAD TAS NOTIKS?"

PIEKTDIEN, 12. MARTĀ, NO PLKST. 20.00 — 01.00

„UN KUR?" 125 BROADVIEW (pie Queen)

Piezīme: Pirms un pēc aktieŗu dančiem būs atļauts arī pārējiem balles viesiem piecelties un izlocīt kājas.

Būs gādāts arī par ēdieniem un dzērieniem, gan karstiem, gan aukstiem, vīlies nebūs neviens, pat tie ne, kuŗi būs personīgi kādreiz piedalījušies Slātaviešu un Čangaliešu goda mielastā

IEEJA $1.00

Telpas bagātīgi dekorējis mākslinieks P. KĀRKLIŅŠ

Galdiņus var iepriekš rezervēt pa telefonu PR 1693 un EM 4-2543

Vācijā autora izdevumā iznākusi

ARNOLDA ŠIŅĶA GRĀMATA

KURZEMES CIETOKSNIS

Tajā saistošā valodā stāstīts par latviešu leģiona 19. divīzijas cīņām Vidzemē, Zemgalē un, galvenokārt, pār leģendārajām Kurzemes cīņām. Grāmata asā un dvēseliskā skatījumā plaši tveŗ mūsu dzimtenes liktenus 2. pasaules kaŗā. Tur jūs sastapsit pazīstamas vietas, redzēsit paši sevi un savu cīņu biedrus, leģionārus, kas gāja ar Latvijas vārdu uz lūpām kaujās, prasot Mātes Latvijas tiesu.

Grāmatai 240 lpp., ar J. SOIKĀNA vāku un illustrācijām

Iesieta maksā Kanadā un ASV $3.50. Gaumīgs darbs un sakārtojums. Galvenais pārstāvis

ROBERTS ANCĀNS (13b) Augsburg, Vorgesenstrasse 55, Germany

Grāmatā skatīsit visus mūsu bruņiniekus: Marokas Baigo — slaveno Ādamsonu, blondo Ancānu, tumšmataino Ansonu, acīgo Butkusu, leģendāro Aperātu, iznesīgo un cieto Veisu.

Lūdzu pasteidzieties! Lūdzu pasteidzieties!

TORONTO LATVIEŠU PUĶU VEIKALS

Lotus

802 BATHURST ST.
(Pie Bloor ielas stūŗa)
Tel. KE 3884 (arī dzīvoklī)

- ZIEDI UN ZIEDU SAKĀRTOJUMI KATRAM GADĪJUMAM
- PLAŠĀ IZVĒLĒ DAŽĀDAS PODU PUĶES
- LATVIEŠU KERAMIKAS IZSTRĀDĀJUMI

RAAMAT REAL ESTATE LTD.

310A Bloor St., W., Toronto

RA 9617 RA 2095

Piedāvlā: Mājas, veikalus, apbūves gabalus lielā izvēlē.
Rūpīga, lietderīga, nesaistoša apkalpošana

PĀRSTĀVIS LATVIEŠU KLIENTIEM

VOLDEMĀRS PĒTERSONS

RA 2422 mājās HU 8-4119

Pērciet tagad, pirms sezonas sākuma

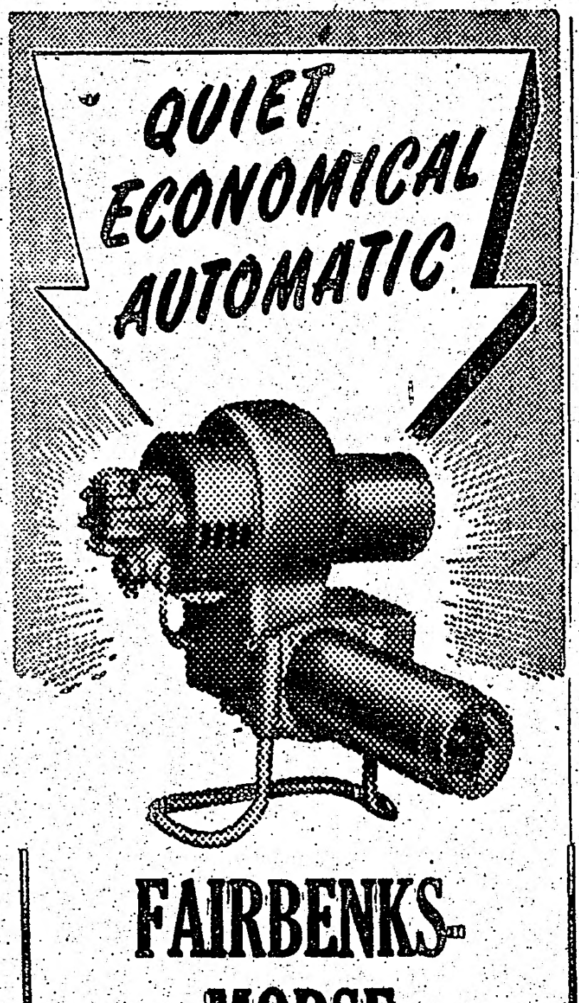

FAIRBENKS-MORSE

UN CITU LABĀKO FIRMU EĻĻAS APKURES

Latviešiem 10% atlaide

Nomaksa līdz 24 mēn.

Garantija 1 gadu

Sniedzam paskaidrojumus latviešu valodā. Labojam un iekārtojam visu veidu ūdens, gaisa un tvaika apsildīšanas sistēmas, kā jaunbūvēs, tā arī vecajās mājās

GARNEY & Co
15 BARTON AVE
Toronto, ME 2554

SEZONAS LIELĀKĀ IZPĀRDOŠANA

Addison NORGE

REFRIGERATOR

PLAŠĀ IZVĒLĒ

- māju un biroju mēbeles,
- veļas mazgājamās mašīnas,
- ledus skapji

PAR PAZEMINĀTĀM CENĀM

Nāciet un apskatiet

Burlacoff's Furniture
619 QUEEN ST. W. TORONTO
Tel. EM 8-6812

Pieņemu labošanā visāda veida

PULKSTEŅUS

Garantēts darbs

O. BAROniņš
553 Concord Ave, Toronto
Tel. LA 6139

MEKLĒJU SAVU BRĀLĒNU

AUGUSTU ZUBAVU

no Vainūžu pagasta, viņš bija Ēģiptē gūstā.

Ja kāds kaut ko zinātu par viņu laipni lūdzu rakstīt

J. ROSTOKAM,
26 Union St., Sunshine
Vic., Australia
(278)

VAJADZĪGA MĀJAS APKOPĒJA 6 istabu modernā mājā ar visām ērtībām pie jauna pāŗa ar 2 gadu vecu klusu meiteni. Lietošanā atsevišķa istaba un vannas istaba. Zvanīt RE 2879, Toronto. (284)

Veras Keišes
BALETA
SKOLA
TORONTO
Talr. RA 1276

TORONTO ŠACHA MEISTARĪBA

Toronto latviešu šacha meistarības priekšgalā izvirzījies Augulis (DV) 4:0. 2) Skrastiņš 4:2, 3) Bertušs 3:0 (1 nepabeigta partija), 4) Atkaukis 3:3, 5) Teteris 3:4, 6) Skujiņš 2:4, 7) Simsons 1:3 (visi TLSK), 8) Eichmanis (DV), 9) Luters (TLSK — 1 nepab. partija).

Meistarībā vēl atlikušas 16 spēles, kuŗu turpinājums notiks svētdien, 7. martā, plkst. 14, DV namā. Sakarā ar paredzēto spēli pret Hamiltonu 21. martā, TLSK šachistiem ierašanās obligāta.

VOLEJBOLS

Toronto meistarības līgu spēlēs mazpārliecinošu uzvaru sieviešu grupā panāca TLSK I vienība, kas ar 15:4, 5:15, 15:11 pieveica ukraiņu S. A. TLSK nevainojami darbojās pirmajā setā, bet neveiksmīgs bija otrais, kad ukrainiešu spēcīgo servju priekšā TLSK nevarēja ievadīt uzbrukumus. Vienlīdzīgā cīņā pēdējā setā uzvarēja TLSK. Vienībā spēlēja Kirša, Ādmine, Zalamane, Lazda, Ozoliņa un Apene.

*

Vīriešu senioru līgā TLSK sešnieks nespēja nopietni pretoties Kanadas meistarvienībai — YMCA's igauņiem, kas spēcīgām gremdēm bagātā spēlē uzvarēja pārliecinoši ar 15:5, 15:5. TLSK nebija labākā sastāvā un cīņā raidīja K. Ozoliņu, Brīmani, Kazāku, Drengeru, Puķīti un Krūmiņu.

*

Intermediate līgā spēlējošā TLSK vienība uzvarēja YMCA'u ar 17:15, 15:11, bet zaudēja poļu Tridentam 14:16, 1:15 (!). Šajās spēlēs TLSK pārstāvēja J. un K. Ozoliņi, Kazaks, Lubņevskis, Rozentāls, Ulmanis, Vaļenieks un Balodis.

*

Svētdien, 7. martā, plkst. 14,45 College - Bathurst līgā, UNF zālē, 297 College St. otrā spēlē sastopas DV Toronto kopas basketbolisti ar Tridents vienību. Pagājušās svētdienas spēlē DV liecās ar rezultātu 81:66.

Plkst. 13,45 Mustangs - Trotters II un III vieta.

ŅUJORKĀ

Ņujorkas apvienotā latviešu sporta kluba sieviešu volejbola vienībai lielas izredzes iegūt miljonu pilsētas meistarnosaukumu, jo līdzšinējās spēles beigušās tikai ar uzvarām. Vienībā spēlē Ārena, Rupnere, Samoviča, Grīviņa, Gailīte - Zīverte, Matisone un Vanaga.

Cerības uz meistartitulu ir arī kluba vīriešu vienībai, kas pašreiz atrodas līgas vadībā.

Kluba futbolisti ierindojušies 3. vietā Ņujorkas Austrumu futbola līgā.

ČIKĀGĀ

Čigākas latviešu galda tenisa meistarsacīkstēs vīriešu vienspēlēs uzvarēja J. Kizāns, kas finālā pārspēja P. Karčevski. Sieviešu vienspēlēs pārāka bija D. Veinberga.

Čikāgas latviešu volejbola vienība Illinoijas valsts meistarības B klasē izcīnīja trešo vietu.

SPADINA — ST. CLAIR rajonā izīrējamas 2 nemēbelētas istabas ar virtuvi (2. stāvā). HU 1-1441, Toronto. (285)

GERRARD — WOODBINE rajonā 1 vai 2 istabas ar virtuves un pagraba koplietošanu vieniniekam vai precētam pārim ar bērnu. Garāžas iespējas. Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā HO 4628, Toronto. (279)

IZĪRĒJAMAS Bloor — Dovercourt rajonā viena nemēbelēta istaba un virtuvīte; divas atsev. mēbelētas istabas, uz vēlēšanos pansija; divas garāžas. Zvanīt — LO 2411, Toronto. (275)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba vienai personai $6.00 nedēļā un ar 13. martu viena nemēbelēta istaba, virtuvē jādalās ar otru personu, 173 Seaton St., Toronto.
Zvanīt RA 0090 pēc plkst. 6.00 vakarā. (274)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba vieniniekam, pilsētas centra rajonā. Uz vēlēšanos pilna pansija. Zvanīt TR 1238.

IZĪRĒJAMA istaba apartamentu mājā ar virtuves lietošanu un visām ērtībām 270 Beatrice St., Toronto, ME 7303. (280)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba ar virtuves lietošanu, uz vēlēšanos arī garāža, Danforth — Coxwell rajonā. Tel. GE 6813, Toronto. (273)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba High Park rajonā vieniniekam vai vieniniecei ar vārīšanas iespējām. LO 2956, Toronto. (286)

S. VASARĀJA
TRANSPORTA UZŅĒMUMS
izdara pakalpojumus katrā laikā
ZVANIT OL 1403, Toronto

BAZNĪCAS ZIŅAS

Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N. Y.

Ņujorkā, svētdien, 7. martā, pl. 3 p.p. Betlemes baznīcā Kalpaka piemiņas dievkalpojums. Māc. R. Zariņš (iespējams, ka būs paplašināta programma).

7. martā plkst. 2 p.p. dievkalpojums Mūsu Pestītāja baznīcā, Port Vašingtonā. Māc. A. Ozols.

7. martā, plkst. 6 dievkalpojums ar dievgaldu Sv. Lūka baznīcā, Ņurošellā. Māc. A. Ozols.

Svētdien, 14. martā, pl. 9,30 dievkalpojums Sv. Toma baznīcā, Bronksā. Māc. A. Ozols.

Dievgalda dievkalpojums Betlemes baznīcā svētdien, 14. martā, plkst. 3 p.p. Tad pieminēs arī latviešu leģiona cīņas. Māc. R. Zariņš.

Manceļa 300 gadu nāves dienas atcere ceturtdien, 18. martā sv. Toma baznīcā, Bronksā. Māc. A. Ozola referāts — Mancels un Fīrekers — latviešu kristīgās rakstniecības celmlauži.

Kultūras dienu dievkalpojums svētdien, 28. martā, Betlēmes baznīcā ar sekojošu programmu apakšējā zālē.

Konfirmandu mācība sestdienās, plkst. 10 - 1. draudzes namā. Tajā pašā laikā stundas vidusskolniekiem. Tas pats Bronksā piektdienu vakaros.

Detroitas (Mič.) ev.-lut. latviešu Kristus draudzē Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums svētdien, 7. martā, plkst. 2.00 pp., 1045 E. Grand Blvd. Pēc dievkalpojuma draudzes gada pilnsapulce turpat.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archib. pārstāvis A. Skrodelis (99 Herkimer St., Hamilton, Ont tel. 7-0136)

Prāv. A. Mitulis, 331 Argyle St., Port Arthur, Ont.

Svētdien, 14. martā, plkst. 3 Lūdzamās dienas dievkalpojums.

Svētdien, 28. martā, plkst. 3 Ciešanas laika dievkalpojums.

Māc. V. Sēfers (659 Piccadilly Str., London, Ont.).

Niagārā 7. martā, plkst. 3 pp. All Saint zālē dievkalpojums, pl. 2.15 dievkalpojums bērniem.

Londonā 14. martā, plkst. 4 pp. Trīsvienības baznīcā Leģionāru piemiņas dievkalpojums.

Vellandā, 21. martā, plkst. 1 pp. Ungāru baznīcā, Leģionāru piemiņas dievkalp.

St. Katarīnā, 21. martā, plkst. 3 pp. Leģionāru piemiņas dievk. Kristus baznīcā.

Londonā 28. martā plkst. 4 pp. Trīsvienības baznīcā dievkalpojums.

Māc. E. Pavasars, 1139 Cannon St. E, Hamilton, Ont., tel. 9-3410.

Sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave, So).

Hamiltonā, sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Avenue South), svētdien 7. martā, plkst. 5.30 vakarā plkv. O. Kalpaka piemiņas dievkalpojums. Ceturtdien, 11. martā, plkst. 6,30 vakarā jaunatnes sanāksme mācītāja mājā.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510)

Māc. A. Briedis (413 Dovercourt Rd., Toronto tel.: OL 8171.

7. martā, plkst. 3 p.p. dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā. (māc. A. Lūsis).

Tai pašā laikā arī svētdienas skola bērniem.

Tūdaļ pēc dievkalpojuma, apm. plkst. 4 p.p. draudzes locekļu pilnsapulce baznīcas apakšējā zālē.

14. martā, plkst. 4 p.p. Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums ar dievgaldu Sv. Jāņa baznīcā. (māc. A. Lūsis un māc. A. Briedis).

Svētdienas skola bērniem.

21. martā, plkst. 4 p.p. Latviešu leģiona atceres dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā. (māc. A. Lūsis).

Svētdienas skola bērniem.

28. martā, plkst. 4 p.p. bērnu dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā. (māc. A. Lūsis un māc. A. Briedis).

Māc. A. Cops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. MI 1873), Toronto sv. Andreja b-cā (Carlton un Jarvis ielu st. PR. 1563).

Svētdien, 7. martā, plkst. 4 pp. Varoņu piemiņas dievkalpojums.

Svētdien, 14. martā, plkst. 11 dievkalpojums.

Svētdien, 21. martā, plkst. 4 p. p. dievkalpojums.

Svētdien, 28. martā, plkst. 4 pp. draudzes 5 gadu dibināšanas dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes vakars.

Māc. H. Kušils (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P. Q., tālr.: DE 8394).

Montreālā, Debesbraukšanas baznīcā — Outremont un Blair Ave stūrī):

14. martā, plkst. 1 p.p. Lielās Lūdzamas dienas dievkalpojums ar dievgaldu un aizlūgumu par mūsu varoņiem.

21. martā, plkst. 1 p.p. Ciešanu laika dievkalpojums.

28. martā, plkst. 1 p.p. Ciešanu laika dievkalpojums.

Bērnu dievkalpojumi pusstundu pirms dievkalpojuma baznīcā.

Otavā, Sv. Pāvila ev. lut. latviešu draudzei — 210 Wilbrod St.:

7. martā, plkst. 2 p.p., Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Svētdienas skola pirms dievkalpojuma baznīcas zālē. Draudzes bazārs, tējas galds.

Cornwall, Ont.

Sestdien, 20. martā, plkst. 7 vak. Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums ar dievgaldu M. Dārznieka kunga namā, 1326 Aubin Ave.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont. tel. 3-3284.

Kirklandleikā svētdien, 7. martā, plkst. 8,45 lut. baznīcā dievkalpojums.

Virdžinijtaunā svētdien, 7. martā, plkst. 14, anglikāņu baznīcā dievkalpojums.

Norandā svētdien, 7. martā, pl. 17, United baznīcā dievkalpojums.

Šadberijā svētdien, 14. martā, plkst. 14, Sv. Jāņa baznīcā (238 Pine St.) dievkalpojums.

Māc. E. Bērziņš, 5833 — 45 Ave Red Deer, Alta. Tel. 2918. 248 Selkirk Ave, Winnipeg, Manitoba.

Kalgārijā 7. martā plkst. 3 pp. dievkalpojums. Mt. Calvary baznīcā, 3 St. un 4 Ave. W. stūrī.

Red Deerā 5. martā plkst. 7 v. Rietumkanadas latviešu ev.-lut. draudzes Jaunatnes pulciņa sanāksme.

10. martā, Lielā Lūdzamā dienā, plkst. 7.30 vakarā, Bībeles stunda, mācītāja mājā.

28. martā, plkst. 7 vakarā, Mt. Calvary baznīcā, 55 St. un 45 Ave stūŗī, dievkalpojums. Svētdienas skola katru svētdienu, plkst. 10.30

Edmontonā, 14. martā, plkst. 3 pp. dievkalpojums St. Pētera baznīcā, 96 St. un 110 Ave stūrī. Pēc dievkalpojuma draudzes sapulce ar padomes locekļu vēlēšanām.

Vinipegā, 21. martā, plkst. 3 pp. dievkalpojums., Immanuela baznīcā, McKenzie un College Ave stūrī. Svētdienas skola stundu pirms dievkalpojuma baznīcas zālē.

Māc. E. Lange, Billings Bridge, P. O. Box 66, Ottava, Ont.

Māc. K. Avotiņš (1174 West 13 Ave, Vancouver B.C.) **Vankuverā**, Redeemer bazn., 8. Ave un Prince Edward ielas krustojumā.

Māc. E. Caune ,10166 - 107 Str., Edmonton, Alta, Tel.: 41890.

Māc. Fr. Ruperts, 159 Maryland St., Winnipeg, Man.

Dievkalpojumi notiek sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrooke ielu krustojumā.

*

Vinipegas latv. ev.-lut. draudzes nākošie dievkalpojumi:
Svētdien, 7. martā, pl. 14.00.
Svētdien, 21. martā, pl. 14.

*

Latvijas ev.-lut. baznīcas **Vinipegā Mārtiņa draudzes** nākošie dievkalpojumi notiks:
Svētdien, 28. martā, plkst. 15.
Sv. Imanuela baznīcā, College un McKenzie ielu stūrī.

Māc. A. Voitkus, Hamiltonā, 118 Locke St., N.

Pāvila ev.-lut. draudzē dievkalpojums svētdien, 7. martā plkst. 4.30 pp. Pēc dievkalpojuma draudzes dibināšanas pilnsapulce.

Mirusi Emma Gebauere.

Kičenerā, Mateja ev.-lut. baznīcā dievkalpojums sestdien, 6. martā, plkst. 7 vakarā.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS BĒRNIEM

ANNELES GRĀMATA

A. BRIGADERES
ANNELES GRĀMATA
ar OSK. NORĪŠA 10 daudzkrāsainām illustrācijām, ļoti labs papīrs, bildes segtas ar zīdpapīru, 17,5x25 cm formāts, iesieta.
Cena $3.00

M. TIMMAS PASAKAS
ZELTA ATSĒLDZIŅA
Lielformāta ar krāsainām illustrācijām
Cena $3.50

V. STRĒLERTES TAUTAS PASAKU IZLASE
ZELTA CIRVĪTIS
ar NORMANDA HARTMAŅA zīmējumiem
Cena $2.00

LATVIEŠU TAUTAS PASAKU IZLASE
BRĪNUMA GREDZENS
Cena $1.35

DV GRĀMATNĪCĀ
123 Huron St., Toronto, tel. EM 8-0792

Dr. JĀNIS KAROLS
LATVIETIS
Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)
no pl. 9—11 un no 5—7, izņemot trešdienas. Tel OL 1681
Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

Dr. P. BĀRDIŅŠ
740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto
no plkst. 5—7 vakarā. Tel. kabinetā RA 7203, mājās KE 5628

Dr. SILVIJA UŽĀNS
BĒRNU, IEKŠĶĪGĀS, ĀDAS SLIMĪBĀS
(Slimniekus pagaidām apmeklē mājās)
Tel. GL 2892, Toronto

Dr. GUNDARS DRILLIS
M.D. — L.M.C.C.
780 Main St., East, HAMILTONĀ
DZEMDĪBU PALĪDZĪBA
pieņem no 2—4 un 7—8 un pēc vienošanās, tel. 9-6634

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ar ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē
SPECIĀLISTS IEKŠĶĪGĀS, SIEVIEŠU UN VENERISKĀS SLIMĪBĀS (158)
3537 PARK AVE, MONTREAL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal
Runā vāciski un krieviski Pieņem no 3—9 vakarā

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS
(LIETUVIETIS)
Diplomēts Vācijā un Kanadā
345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)
Zvanīt MI 2003 pēc norunas 9—5 pp. katru dienu
Runā vācu un slavu valodas

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 HURON ST., TORONTO, ONT., CANADA

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ ....

līdz .... uz .... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss ....

....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $....................

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

ABONĒŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn.; $4.50 par 3 mēn.; $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par 1 gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lācis, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A. Tel. NI 8-9369

ARNOLDS BĒRZIŅŠ

Birojā tel. PR 5761 1172 Bay St., TORONTO
Tel. mājās LA 6569

E. BĀLIŅŠ

Tel. 94121 913 Main St., E., Hamilton

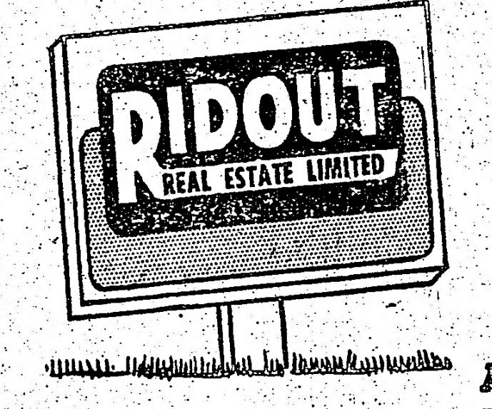

MĀJAS, VEIKALI, UZŅĒMUMI, FARMAS,

APBŪVES GABALI PĀRDOŠANA TORONTO, HAMILTONA UN ĀRPUSĒ. AIZDEVUMI IEMAKSĀM, OBLIGĀCIJĀM U.C. OBLIGĀCIJU ATJAUNOŠANA. JAUNU OBLIGĀCIJU PIRKŠANA UN PĀRDOŠANA

RIDOUT

REAL ESTATE, LTD., REALTORS

Lielākais nekustamo īpašumu birojs Toronto un visā Kanadā.

Katra māja fotografēta. — Ērta māju apskate un informācija bez laika zaudējumiem. — Izmantojiet Ridout foto reģistrāciju

Birojs atvērts ik dienas līdz pulkst. 10 vakarā

VISU NEDĒĻU

Sekojiet ik dienas RIDOUTA sludinājumiem vietējos laikrakstos un pēc tuvākas informācijas par sludinājumos minētām mājām zvaniet jūsu latviešu pārstāvim

---

LIELĀ IZVĒLĒ 1954. GADA

METEOR, MERCURY un LINCOLN

vieglo un vairāk kā 125 jaunu modeļu — katram darbam piemērotu — MERCURY smago automašīnu. Tāpat vairāk kā 100 visu firmu lietotu mašīnu izvēle

PUDDICOMBE MOTORS LIMITED

1543 BLOOR ST. WEST, TORONTO

Pārstāvis P. BERNĀTS
Tel.: darbā OL 7531, mājā LL 1470

FEDERAL
Tailors, Cleaners, Launderers
728 ST. CLAIR AVE, TORONTO
● PAGATAVOJAM DĀMU UN KUNGU APĢĒRBUS ●
PIEŅEM TĪRĪŠANĀ UN LABOŠANĀ ● VEĻAS MAZGĀTAVA
ME 7545 ZVANĪT ME 7545

Radio un televīzijas techniķis A. EGLĪTIS

pieņem labošanā visāda veida radio un televīzijas aparātus. Pārbūvē Eiropas aparātus. Izbrauc arī mājās. Garantēts darbs.

62 LANGLEY Ave Toronto. Tel. RI 6477

Iris PUĶU SALONS

588 BLOOR ST. W. TORONTO. Tel. ME 5665

Gaumīgi ziedu sakārtojumi līgavām un citiem gadījumiem
Orchidejas, gardēnijas, rozes utt.
Palmas, ziedoši stādi par pazeminātām cenām no pašu siltumnīcām

---

GREGORY CHARLAP
B.A.M.Sc., M.C.L.
ADVOCATE, BARRISTER and SOLICITOR
Biedrs pie augstākās tiesas, runā vācu un slavu valodas.
Birojā UN 6-8791 MONTREAL, P.Q. Mājās AT 1858
University Tower Bldg., 660 St. Catharine St. W., Room 604.

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

68 WELLINGTON W, (tuvu Bay St.) Toronto, Ont., tel. EM 6-6451

Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietas. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)

FANTAZIJA
PIEDĀVĀ:
DĀMU CEPURES
ZĪDA LAKATIŅUS-ŠALLES NO PARĪZES
MĀKSLĪGAS PUĶES
DĀVANĀM:
KABAT. LAK. IELIEK. (māksl. zīm.)

ŠUVĒJA
diplomēta Parīzē
Pieņem pasūtinājumus ikdienas kleitām, vakara tērpiem balles tērpiem
Cenas mērenas
Pieņem no 5.00 — 8.30

209 JOHN St., Tel. TR 1595 (Dundas tramv. Beverley piet. v.) Toronto.
Jūlija Blumbergs

O. E. CARSON
LIMITED REALTORS
490 COLLEGE ST., TORONTO PR 3313
LATVIEŠU PĀRSTĀVIS
OSVALDS INDZERS MĀJĀS HA 7881

...Ja esat nodomājis iegādāties vai pārdot nekustamu īpašumu Toronto vai tās apkārtnē, kādēļ gan neapjautāties pie mums?...

...Vislielākā nekustamo īpašumu izvēle Toronto

...Palīdzība aizdevumu (morgage) sagādē... Pakalpojam iemaksu sagādei līdz $2.000...

Nesaistoši padomi un pakalpojumi katrā gadījumā un laikā

KĀDĒĻ NEPIEZVANĪT TŪLĪT?

ARNOLDS BĒRZIŅŠ
GENERAL INSURANCE AGENCY
Automobiļu — mājas pret uguni — slimības un nelaimes gadījumu — zādzību — mēbeļu, kažoku apdrošināšana u. c.
227 Lauder Ave, Toronto. Tel. LA 6569

AUSTRAS ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792 (pie Grace)

Latvijas amata meistara
J. KREIĻA
FOTO DARBNĪCA
izdara uzņēmumus iepriekš pieteiktus pa tālruni
PIEŅEM REMONTĀ FOTO APARĀTUS
FILMAS ATTĪSTA UN KOPĒ
445 PAPE Ave, TORONTO
Tel. HA 3800

Bruno Puriņš

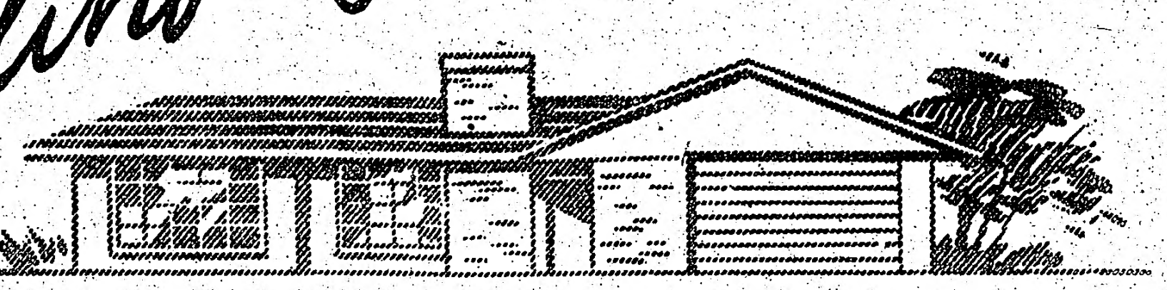

REAL ESTATE BROKER
ACTIVE MEMBER OF TORONTO REAL ESTATE BOARD

PIRMAIS LATVIEŠU NEKUSTAMO ĪPAŠUMU BIROJS KANADĀ

PĒRKOT: PIEDĀVAJAM PLAŠĀ IZVĒLĒ MĀJAS, VEIKALUS, FARMAS UTT.
PĀRDODOT: 20 LABĀKIE AĢENTI JŪSU RĪCĪBĀ
AIZDEVUMU SAGĀDE: LĪDZ $2.500 PAR 3% GADĀ
FARMAS: ORANGEVILLE, SHELLBOURNE UN DUNDALKAS APKĀRTNĒ

Speciāls pārstāvis VALTERS GOBA Tel. 94J13 Dundalk

GALVENAIS BIROJS
OL 7561
1318 Bloor W. Toronto

AUSTRUMU BIROJS
GL 7516
179 Danforth Ave. Toronto

BIROJI ATVĒRTI NO PL 10—10 VAKARĀ

PĀRBAUDIET MŪSU PĀRDODAMO NAMU SARAKSTU

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas reumatisma u. c.

Runā arī vāciski un krieviski

479 1/2 EUCLID AVE, RA 6708
TORONTO (552

Dr. S. V. FEINMAN
Vīnes universitātes ārsts-chirurgs
Tel. LL 5739.
Pieņem 1.30 — 3 pp. un 6—8 vak.
251 CRAWFORD St.
(Dundas stūrī) Toronto.
Runā vāciski un krieviski

Dr. T. L. GRANOVSKY
ZOBĀRSTS-CHIRURGS
runā krieviski un vāciski
514 DUNDAS St., W.
Spadina stūrī.
Zvanīt EM 8-9038, Toronto
(168)

Dr. JĀNIS REKAI
chirurgs un dzemdību palīdzība
Dr. PAULS REKAI
iekšķīgās slimībās un Rentgena uzņēmumi
219 St. Clair Ave, W.
Toronto, Ont.
Iepr. telef. pieteikšanās
Tel. MI 2395

Dr. med.
K ŽYMANTIENE

Ārste chirurģe sniedz dzemdību palīdzību 1189 Bloor St. W. Toronto (ieeja no 613 Brock Ave) Pieņem katru dienu no 1—4 un 5—8 un pēc vienošanās. OL 6851

Runā latviski un vāciski

Dr. Alexander Szatmari
nervu un noguruma slimībās
260 St. Clair Ave, W.
Toronto
Runas stundas no 2—7 pp vai uz iepriekšēju norunu pa tel.
RA 0556 vai LL 5228.

Dr. MICHAEL BALKANI
spec. sieviešu slimībās un dzemd. palīdzībā.
202 St. CLAIR AVE pie Avenue Rd. Toronto, pieņem slimniekus.
Tel. RA 9632 un HU 8-7841

UZMANĪBU!

PĒC MĒRA
ŠŪTS
UZVALKS
vai kostīms
no angļu
drānas,
sākot ar $65
J. GRISLIS
188
Davenport Rd.
Tel. MI 5295
Toronto

Visāda veida
RAKSTĀMMAŠĪNAS
ar un bez latviešu taustiņu iekārtām, uz visizdevīgākiem maksāšanas noteikumiem no krājuma piesūta bez kavēšanās
ALEKSANDRS KĀNBERGS
596 Sherbourne St., Toronto, Ont.

FRANK VASS, B.A.
ADVOKATS — NOTARS
455 Spadina Ave, Apt., 403
COLLEGE un Spadina ielu stūrī
Tel. birojā — KI 4989,
dzīvoklī — MI 9352

DĀMU
FRIZIERSALONS
MODEL
VIJA KRĒMANIS
109 Moberly Ave, Toronto
Tel. GR 0464
Danforth—Woodbine, 2. stāvā

GERALD H. MARSDEN
Advokāts un notārs
6 Adelaide St. E. Room 809
EM 8-5284
runā vāciski un krieviski
Mr. A. KERSON,
igauņu jurists,
mājās MA 0141, Toronto
(697)

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

H. Martinsons, Ceļš uz Zvanu draudzi	ies.	$3.20
V. Kārkliņš, Dieva Zeme		$4.00
Z. Mauriņa, Dzīves vilcienā	broš.	$3.40
Z. Mauriņa, Pilsētas un cilvēki	ies.	$3.45
G. Salnais, Skrandas vējā		$4.50
G. Salnais, Vīri		$3.25
J. Veselis, Dienas krusts		$2.20
K. Zariņš, Drāmas ikdienā		$3.00
K. Gudmundsons, Baltās naktis		$2.80
A. Dimā, Trīs musketieŗi		$5.60
F. Moriaks, Mīlestības tuksnesis		$2.60
K. Hamsuns, Augusts pasaules apbraucējs		3.00
A. Žids, Sievu skola		$2.60
G. Floberš, Bovārī kundze		$3.20
P. Lagerkvists, Baraba		$2.40
A. Johansons, Dūmainie spīdekļi		$2.20
J. Klīdzējs, Viņas un viņi		$3.35
Ingr. Vīksna, Dāvana		$2.80
J. Veselis, Viesturs Varapoga		$2.50
A. Dziļums, Vakars uz ezera		$2.50
A. Eglītis, Nesaule, dzejoļi		$3.60

Kā arī ļoti daudz citu agrāko izdevumu grāmatu.
Nāciet un pārliecinieties
Grāmatas izsūtām arī uz rakstveida pieprasījumu

DV GRĀMATNĪCA,
123 HURON ST., TORONTO, ONT., KANADĀ
Tel. EM 8-0792

ELZA PĒRKONE runājama ik dienas
AMARYLLIS COSMETOLOGICAL INSTITUTE
61 Charles St., West., Toronto, tel. RA 9011
Sejas, galvas ādas, matu kopšana. Kalna saule, diatermija, galvanizācija. Ilgviļņi, matu krāsošana. Amaryllis preparāti.

APDROŠINĀŠANA — CEĻOŠANA
Piezvaniet, ja jums vajadzība:
UGUNSGRĒKU, AUTO, VESLĪBAS, NELAIMES, DZĪVĪBAS
VAI KĀDA CITA VEIDA APRDOŠINĀŠANA
IZKĀRTO CEĻOJUMUS PA VISU PASAULI AR LIDMAŠĪNU
VAI KUĢIEM VAI ARĪ PĀRVEST KĀDU UZ KANADU
O. K. JOHNSON & CO LTD,
697 BAY ST., TORONTO 2, ONT. TEL. EM 8-1403, 1588, 3168

ARMOUR BOSWELL & CRONYN LTD.
REAL ESTATE INSURANCE BROKER
116 Avenue Rd., Toronto. Tel. PR 4497
Mēs piedāvājam mājas visos pilsētas rajonos par dažādām cenām un iemaksām.
Ja jūs vēlaties pirkt vai pārdot mājas, lūdzu zvaniet:
Aldona Rasma Sproģis, tel. HU 9-4325, Toronto

Iznācis jaunais un plaši papildinātais grāmatu un izstrādājumu

Latvju Grāmatas katalogs 1954. gadam

Katalogu visiem piesūta par brīvu. Saturā ir daži jaunumi, kas var sevišķi interesēt daudzus tautiešus

LATVJU GRĀMATA
P.O. Box 332, Waverly, Iowa, U.S.A.

DV GRĀMATNĪCĀ
123 Huron St., Toronto, Ont.
DABŪJAMA
Ģen. V. ANDERSA
ARMIJA TRIMDĀ
V. SKULTĀNA tulkojums Cena ies. $2.80

FAIRBENKS-MORSE

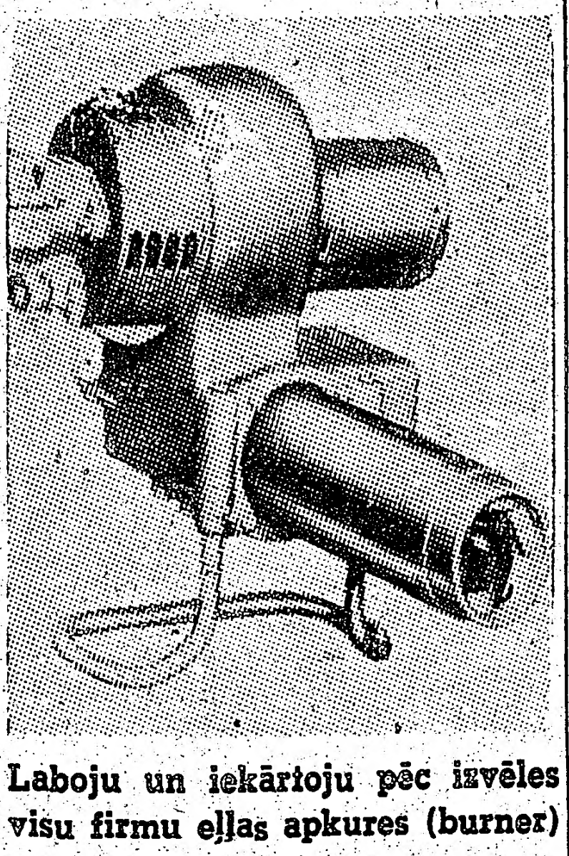

Laboju un iekārtoju pēc izvēles visu firmu eļļas apkures (burner)

sākot ar $340.00
uz nomaksu 6%
Gada garantija.

Tiem, kas vēlētos pasūtināt eļļu dodu 50 galonu par brīvu.

Iekārtoju un laboju visu veidu ūdens un gaisa apkures vecās un jaunās mājās. Garantēts darbs. Kanadas inženieŗu atbildība

A. LAGUNS
964 Bathurst St., Toronto
Tel. ME 6583

DAVID R. JOSEPHSON
R.O.L.B.E.O.
OPTOMETRISTS
336A BLOOR ST. W., TORONTO
(pie Spadina Rd) birojā MI 9494
Acu pārbaude Recepte

Kāpēc baidīties bezdarba, ja
WILLIAM BOLLAND
REAL ESTATE & BUSINESS BROKER
1130 College St., Toronto, LL 3744.
JUMS PIEDĀVĀ BAGĀTĪGĀ IZVĒLĒ:
VEIKALUS,
AUTO REMONTU
DARBNĪCAS, FABRIKAS
un DZĪVOJAMĀS MĀJAS
kur ikviens ar savu ietaupījumu var sev un savai ģimenei nodrošināt darbu un maizi.

Bloor — Dovercourt
9 istabu atsevišķa ķieģeļu māja ar garāžu, 3 virtuves, eļļas apkure, parketa grīdas, izdevīga īrēšana, tuvu satiksmei. Cena $17.300.00

Dupont — Symington
8 istabu ķieģeļu māja. Cena $12.500. Iemaksa $2.000. Izdevīgi maksājumi uz vienu atklātu obligāciju

Pēc tuvākas informācijas zvanīt LL 3744 dienā un pēc pl. 6 vak., bet no 4—6 un svētdienās LL 7606
prasot
Mr. V. MUKTS
Iegaumējiet, ka mums ir bagātīgā izvēlē dzīvojamās mājas visos pilsētas rajonos par katra kabatai piemērotām cenām